

ПОЛИТИКИН

8. 10. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20 ДИН.

БРОЈ

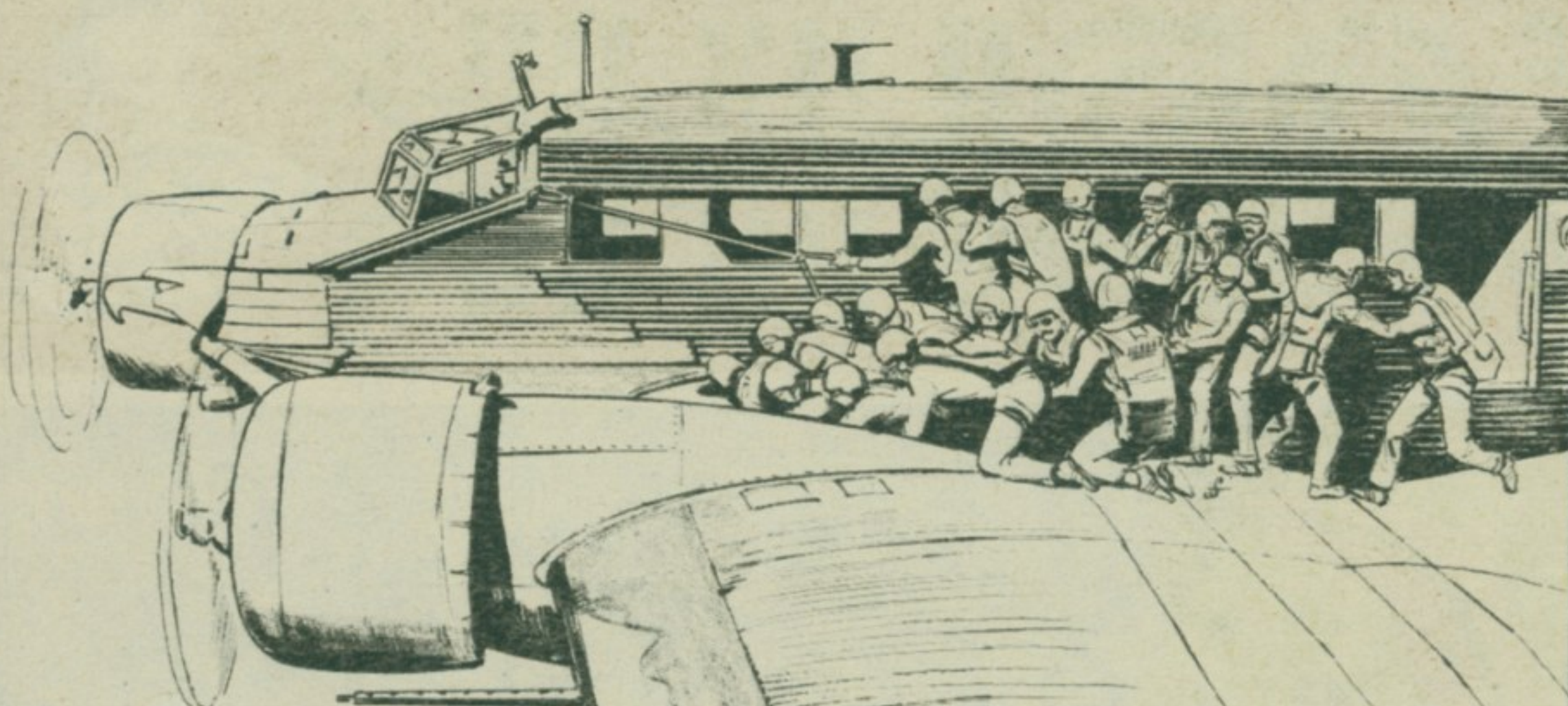
1606

ЗАБАВАНИК

Фирма

Веровали или не!

ПИЛОТ МАРТИН КАЗДЕН

ЛЕТЕО ЈЕ СТАРИМ БОМБАР-
ДЕРОМ НА ВИСИНИ ОД 2750М
14. НОВЕМБРА 1981. ДОК СЕ НА
ЛЕВОМ КРИЛУ АВИОНА НАЛАЗИЛО
19 ХАЗАРДЕРА КОЈИ СУ САМО ЖЕЛЕЛИ
ДА ПРИВУКУ ПАЖЊУ.

СУПЕРКОКОШКА

КОЈУ ЈЕ ОДГАЗИО
ПОЉОПРИВРЕДНИ
ИНСТИТУТ У САД,
НОСИЛА ЈЕ ДНЕВНО
ПО ЈЕДНО ЈАЈЕ
448 ДАНА НЕПРЕ-
КИДНО. ПРОСЕЧНА
КОКОШКА, ИНАЧЕ,
НОСИ 275 ЈАЈА ГОДИШЊЕ.

Највећи алиски роџ

НАПРАВИО ЈЕ
ЈОЗЕФ СТОКЕР
ИЗ ШВАЈЦАРСКЕ
-ДУГАЧАК ЈЕ 18М
И 30 СМ.

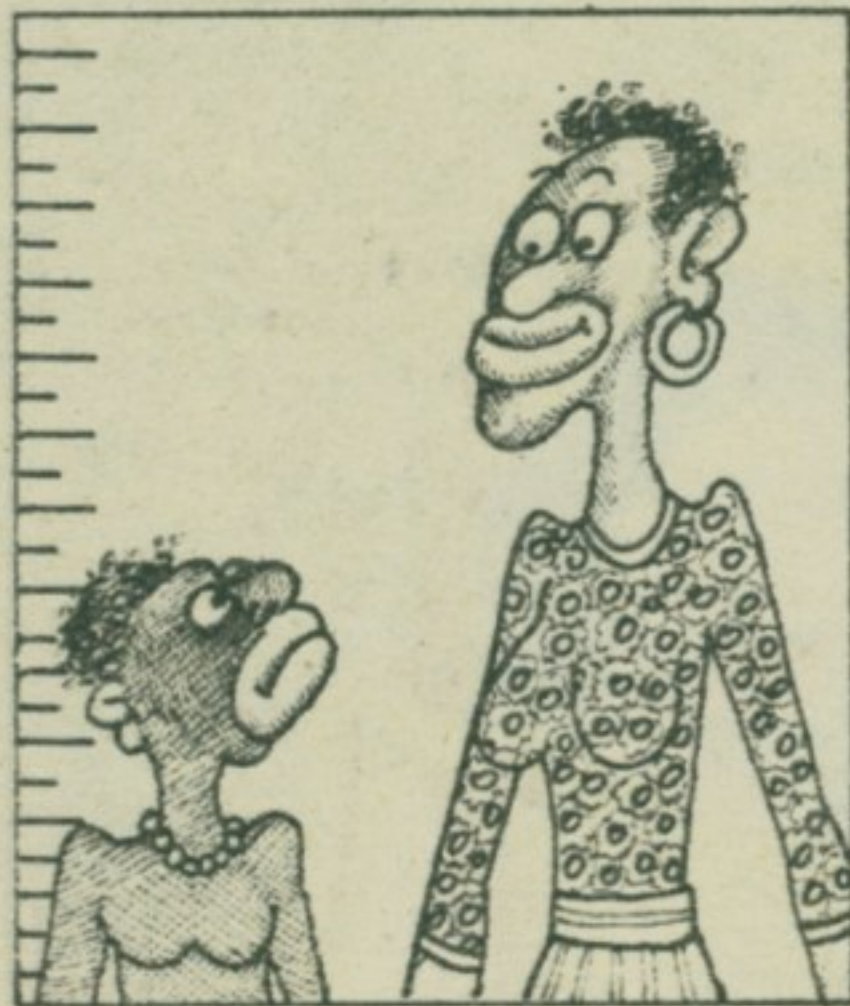

Вокали,

КАД ИХ ИЗГОВАРАМО,
СТВАРАЈУ ЗВУЧНЕ ТАЛАСЕ
600 ПУТА ЈАЧЕ ОД ЗВУКА
КОНСОНАТА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● од 6000 врста папрати
највећа је Alsophia excelsa ко-
ја расте на острву Норфок у
јужном делу Тихог океана.
Достиже висину и до 25 мета-
ра.

●●● највиша људска раса на
свету јесу Ватуси (познати још
и под именом Тутси и Батутси).
То је номадски народ сточара
који живе на територији Руан-
де и Бурундија у средњој
Африци. Мушкарци су просеч-
но високи 185 цм, а највећа
забележена висина међу њима
износи 229 цм.

●●● у Готорпу у Енглеској
сваке године се одржава
Светски шампионат у ношењу
угља. Такмичари трчећи носе
врећу натоварену угљем и
тешку 50 кг на стази дугачкој
987 м.

●●● први директан спортски
телевизијски пренос у Југосла-
вији изведен је 12. маја 1957.
када се са стадиона „Динамо“ у
Загребу преносила међународна
фудбалска утакмица између
репрезентација Југославије и
Италије. Коментатор је био
Младен Делић.

●●● данас се зна за укупно
455 активних вулкана, али се
процењује да постоји и 80 по-
дводних. Највише активних
вулкана има у Индонезији.

●●● највећа годишња разли-
ка у температури на свету бе-
лежи се у околини такозваног
„пола хладноће“ у источном
Сибиру. Тако је у Олекминску
регистрована разлика од
106,7°Ц (од - 700°Ц до +36,7°Ц)

●●● данас се у свету говори
око 5000 језика и наречја. Од
тога 845 отпада само на Индију,
а језик којим говори највећи
број људи је северокинески и-
ли мандарински.

●●● Тајванци иду у биоскоп
чешће од становника било које
земље на свету. Статистике су
утврдиле да сваки оде у био-
скоп просечно 66 пута годи-
шње.

●●● Сунце се убраја у зезде
које не мирују, него са свим
својим планетама креће брзи-
ном од 20 километара у секун-
ди кроз огроман простор све-
мира према једној тачки у са-
звезђу Херкула. За годину да-
на Сунце тако превали око 600
милиона километара.

●●● колона гусеница зауста-
вила је ове године воз на пру-
зи Анкона — Рим. После про-
ласка првог воза који је потазио
хиљаде и хиљаде свих дарви
лептирова, на шинама је остала
нека врста уљане превлаке ко-
ја је зауставила следећи воз
јер су се његови точкови о-
кретали у месту, па је морала
да дође друга локомотива да га
одвуче.

НАСАВЕКИ СВЕМИРСКИ ЈУНАК СТРИПА И ФИЛМА

ПОВРАТАК ФЛАША ГОРДОНА

Једног дана у не тако далекој будућности, америчка Источна обала „осванула“ је без сунца, у мрклом мраку. Научници су у уплахирано испитали не-обичну појаву и брзо у-становили да се Месец померио дванаест степени из своје орбите и тако из-азвао потпуно помраче-ње Сунца.

Нуклеарни физичар доктор Ханс Зарков, пре тога избачен из агенције НАСА, једини на свету утврдио је да је до поме-рања дошло због енер-гетског зрака непознате врсте и схватио величину опасности. Уз помоћ компјутерског система ко-ји је сам израдио изра-чунао је да ће се Месец кроз десет дана сурвати на Земљу и потпуно је уништити. Трагајући за извором моћног зрака Зарков је открио да се он налази на далекој планети Монго. Управо док размишља како да се у својој ракети вине ка Монгу и спречи пропаст, у руке му падају Флаш Гордон и Дејл Арден. Њих троје полазе на о-чајнички лет, у борбу за спас наше планете...

То је почетак филма „Флаш Гордон“ који се сада приказује у многим земљама широм света (дистрибутер у нашој земљи је „Звезда“ из Но-вог Сада), а и његове стрипске верзије коју од овог броја објављује „Политикин забавник“. Отприлике тако изгледао је и почетак прве епизоде стрипа о Флашу Гордону кад се 1934. године поја-вио у америчком недељ-нику „Комик Вики“.

За децу и одрасле

Почетком треће децени-је овог века највећи дистрибутер стрипа на свету „Кинг фичерс син-дикејт“ (данас опслужује 3.300 издавача у 109 зе-маља) покушавао је да измисли „свемирски стрип“ који би надмашао тада веома популарног „Бака Родерса“, космич-

ког јунака створеног 1929. у ривалској агенцији „Нешенел њуспејпер син-дикејт“. Посла се прихва-тио готово непознат цр-тач Алекс Рејмонд. Ин-спириран романом Вајли-ја и Валмера „Кад се светови сударе“, Рејмонд

је измислио Флаша Гор-дона и читав низ прате-ћих ликова. Седмог јану-ара 1934. нови јунак кре-нуо је у своју прву аван-туру, да би се заједно са Дејл Арден и доктором Хансом Зарковом сукобио са Мингом Немилосрдним,

злим владарем планете Монго.

Захваљујући богатој машти и талентованом перу Алекса Рејмонда „Флаш Гордон“ је убрзо постао толико популаран да је прерастао у читаву индустрију. Године 1935. кренуо је на радију драмски програм (није прекидан чак ни за време рата). Већ 1936. снимљена је серија од тринаест филмова са Бастером Кребом у главној улози, под заједничким насло-вом „Флаш Гордон“. До 1939. снимљене су још две такве серије, под насловима „Путовање Флаша Гордона на Марс“ и „Флаш Гордон осваја васиону“. Многе фирме просто су се утркивале како да искористе ликове Флаша, Дејл, Заркова и Минга. „За децу и одрас-ле“ израђиване су десе-тине и стотине хиљада албума, фигура, заштит-них знакова за произво-де, маске, костими, рома-ни, стрип-књиге...

У наишевима и таблама

Док је радио на Фла-шовим авантурама, Реј-монд је упоредо цртао и недељне епизоде још два стрипа која је сам ство-рио — „Цима из џунгле“

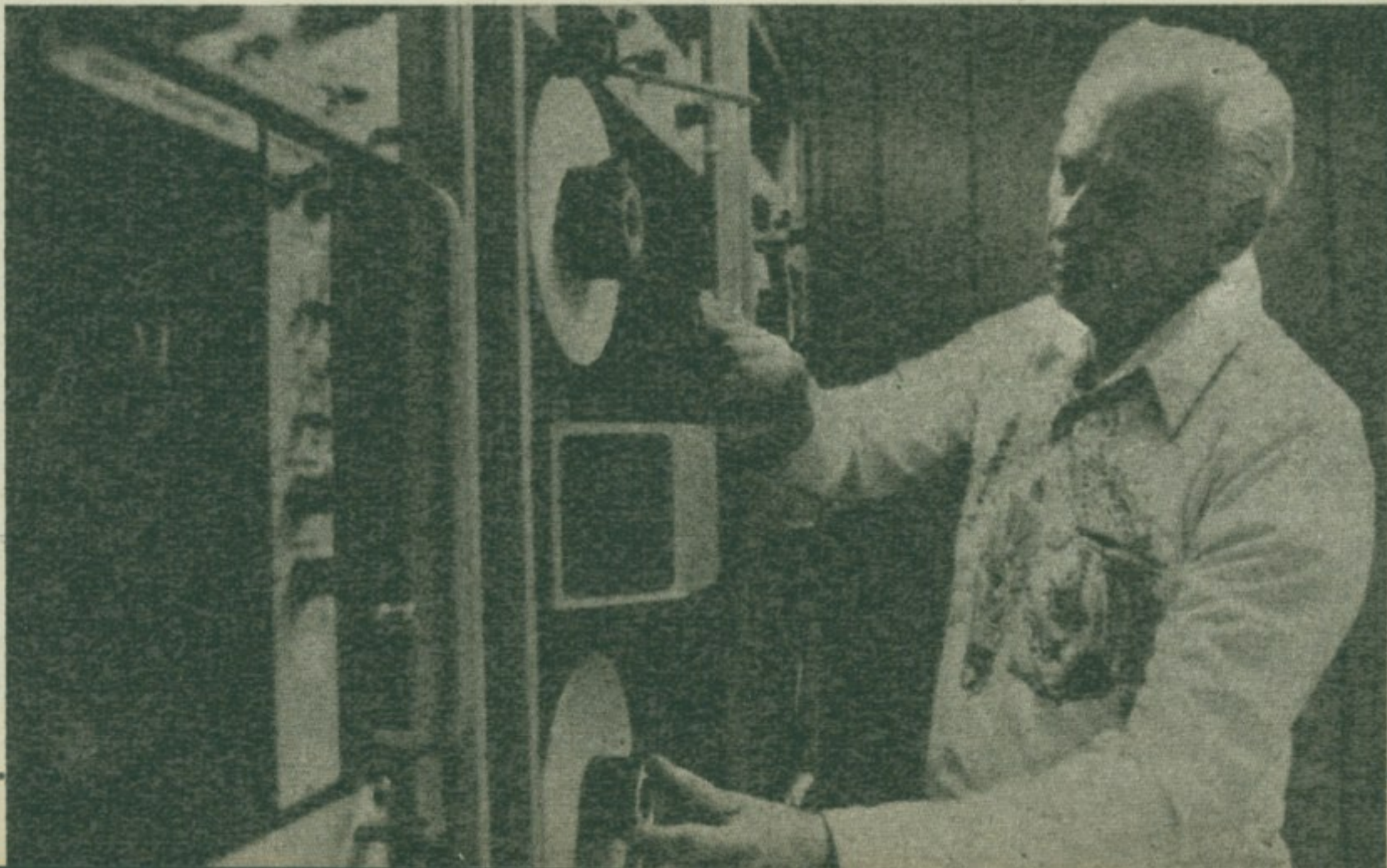
АЛ ВИЉЕМСОН — НАЈВЕЋИ ИМИТАТОР РЕЈМОНДА

Цртач стрипа који Забавник доноси у овом и сле-дећа три броја рођен је 1934. године у Њујорку, одра-стао у Боготи, Колумбија, а затим се вратио у родни град. Од 1951. до 1961. године цртао је ратне, љубавне и авантуристичке стрипове, а између 1961. и 1969. по-магао је Алексу Рејмонду у цртању „Рипа Кирбија“. Од 1961. до 1967. цртао је разне стрип-свеске, међу ко-јима 1966. и 1967. „Флаша Гордона“. Од 1967. године до данас ради стрип „Тајни агент Кариган“ (бивши „Тајни агент X-9“). Читаоцима нашег листа већ је познат по стрипу „Империја узвраћа ударац“, рађеном према истоименом филму.

Ала Виљемсона сматрају „највећим имитатором Алекса Рејмонда“, због тога што је боље од свих успео да у свескама о Флашу Гордону и стрипу о Филу Кари-гану опонаша оригинални стил творца ових јунака. У то ћемо моћи да се уверимо и у стрипу који објав-љујемо, без обзира што су ликови свих актера цртани према одговарајућим филмским узорцима. Уосталом, сам Виљемсон каже:

— До данас нико није успео ни да се приближи Рејмондовом мајсторству у цртању људских фигу-ра... Мада је „Флаш Гордон“ наставио да се појав-љује готово тридесет година пошто га је Рејмонд на-пустио, име Флаша Гордона одмах изазива сећање на Алекса Рејмонда — и никог више.

Електроника за специјалне ефекте: Френк ван дер Вер поред уређаја за обраду филма.

ПРЕМА
МАМУТСКОЈ
СТРИП-СЕРИЈИ
„ФЛАШ ГОРДОН“,
КОЈУ И ПОСЛЕ
ПОЛА ВЕКА
ПОСТОЈАЊА
ЧИТА ПРЕКО
40 МИЛИОНА
ЉУДИ
НА СВИХ ШЕСТ
КОНТИНЕНАТА
НА 11 ЈЕЗИНА
У ВИШЕ

ОД 300 ЛИСТОВА,
ЧУВЕНИ РЕДИТЕЉ

ДИНО ДЕ
ЛАУРЕНТИС

СНИМИО ЈЕ
ФИЛМ КЛАСИЧНЕ
ПУСТОЛОВИНЕ
И ТЕХНОЛОГИЈЕ
БУДУЋНОСТИ.

НА ОСНОВУ
ФИЛМА ПОЗНАТИ

ЦРТАЧ
АЛ ВИЉЕМСОН

НАЧИНИО ЈЕ

ИЗВАНРЕДАН
СТРИП КОЈИ

ЋЕТЕ

ОД ОВОГ БРОЈА
„ЗАБАВНИКА“

ЧИТАТИ

У ЧЕТИРИ

НАСТАВКА.

и „Тајног агента X-9“. Када су 1940. у „Кинг фичерсу“ одлучили да покрену и дневне епизоде „Флаша Гордона“, посла је морао да се прихвати неко други. Био је то О-стин Бригз, цртач који је успео да у каишевима стрипа сачува изворни стил, машту и композици-ју Алекса Рејмонда.

Желећи да се потпуни-је посвети „Циму“ и „Тајном агенту“, Рејмонд је 1944. препустио Бригзу и цртање недељних епи-зода. После четири годи-не, 1948, Бригз је одлучио да се повуче из тог на-порног посла, па је не-дељне епизоде преузео Емануел (Мак) Ребој, а дневне су престале да излазе. На инсистирање читалачке публике у А-мерици и Европи, дневне епизоде су обновљене 1951, под руком Денијела (Дена) Берија. Овај плод-ни и талентовани цртач преузео је 1967. и недељ-не епизоде, после смрти Мак-Ребоја. Захваљујући помоћи читаве екипе цр-тача из „Кинг фичерса“, Ден Бери је успео да на том послу издржи готово двадесет година и да до данашњег дана води и дневне епизоде (у каише-вима) и недељне (у та-блама).

ПОВРАТАК ФЛАША ГОРДОНА

Лик Флаша Гордона добро је познат нашој публици. Објављиван је у „Политикином забавнику“ пре рата, затим после рата од 1958. до 1972. године, понекад и касније, као комплетан стрип. Нови „филмски“ стрип о Флашу Гордону по свој прилици неће бити последњи сусрет читалаца „Политикиног забавника“ са прослављеним стрип-јунаком: у току су преговори за преузимање неких епизода из четрде-

сетих и седамдесетих година које код нас никада нису објављене.

Све већа популарност магазина, албума, свезака и књига са стриповима последњих година у свету обновила је интересовање за Флаша Гордона, мада је он и до тада био један од најпознатијих стрип-ских јунака. У низу земаља на неколико континената покренута су специјална издања са некадашњим дневним и недељним епизодама и новим епизодама за свеске (Шпанија, Италија, СР Немачка, Француска, Холандија, Португалија, Финска, САД, Бразил, Мексико, Бурма). „Флаш Гордон“ се вратио и на телевизију, али овог пута у виду цртаних филмова (1953. и 1954. емитована је у САД и играна серија).

Сасвим измишљена стварност

Телевизија и стрип су још пре више од десет година удружили снаге. Већи број телевизијских серија пренет је или продужен у бескрајне серије стрипа: „Звездане стазе“, „Доктор Ху“, „Патрола Гром“, „Доктор Килдер“, „Човек од милион долара“, „Свемир 1999“... Последњих неколико година своје место у стрипу почео је да налази и филм. Постало је већ пракса да се најгледанији филмови, научно-фанта-

стични нарочито, преносе у специјална стрипска издања: „2001: Свемирска одисеја“, „Џејмс Бонд“, „Логаново бекство“, „Звездани ратови“, „Метерор“, „Отимачи изгубљеног ковчега“...

Нека од њих, као „Звездани ратови“, прерасла су у читаве серије, далеко изван филмске верзије. У последње две године ова веза између филма и стрипа постала је двосмерна: стрип је све чешће почео да служи као инспирација филмским ствараоцима. Снимљени су филмови „Звездане стазе“, „Супермен“ (за оба се управо раде нове верзије што је поуздано сведочанство о успеху првих), „Бак Роцкер“, „Конан Варварин“...

С обзиром на његову полувековну популарност, Флаш Гордон једноставно није могао да избегне такву судбину. Средином 1980. познати редитељ Дино де Лаурентис, аутор преко 600 филмова, после двогодишњих припрема окупио је у Лондону екипу од око 500 људи — глумаца, писаца, дизајнера, техничара, помоћног особља — и почело је снимање филма „Флаш Гордон“. Филм на неки начин представља сажету радњу петнаестак претходних година овог познатог стрипа: Тај повратак изворним епизодама „Флаша Гордона“, богатству првобитне верзије из пера Алекса Рејмонда,

Један од најпознатијих стрипова на свету Флаш Гордон са Ауром, Мингом, Дејл и Зарковом.

представља основни квалитет филма.

Главни технички контролор филма, добитник „Оскара“ Френк ван дер Вер, тврди да „Флаш Гордон“ има више специјалних ефеката него иједан други филм. „Могу да кажем да 75 одсто филма представљају ефекти разних врста. У овом филму ништа не постоји у стварности. Снимате на другој планети, у другој васиони. Ваша прича догађа се на Монгу и његовим месецима. Небо, архитектура, терен — све мора да се ствара из почетка. Чак и кад снимате сцену у згради морате да користите ефекте јер оно што се види кроз прозоре потпуно је нестварно“.

Плави екран

Специјалним ефектима бавила су се три комплетна тима стручњака! Главна техника била је такозвани „плави екран“, којим може да се обједини жива акција стварних глумаца са нестварним светом Минга Немилосрдног. У филму има много сцена летења што је у великој мери компликовало посао и захтевало много оптичких ефеката. Једна сцена, на пример, приказује приближавање хиљаду летећих људи Минговој палати у пот-

пуно неземаљском амбијенту — са другачијим небом, различитим тлом, чудноватом одећом, фантастичном архитектуром. Постигли уверљивост у таквој масовној сцени било је изузетно тешко, ето, и то је постигнуто.

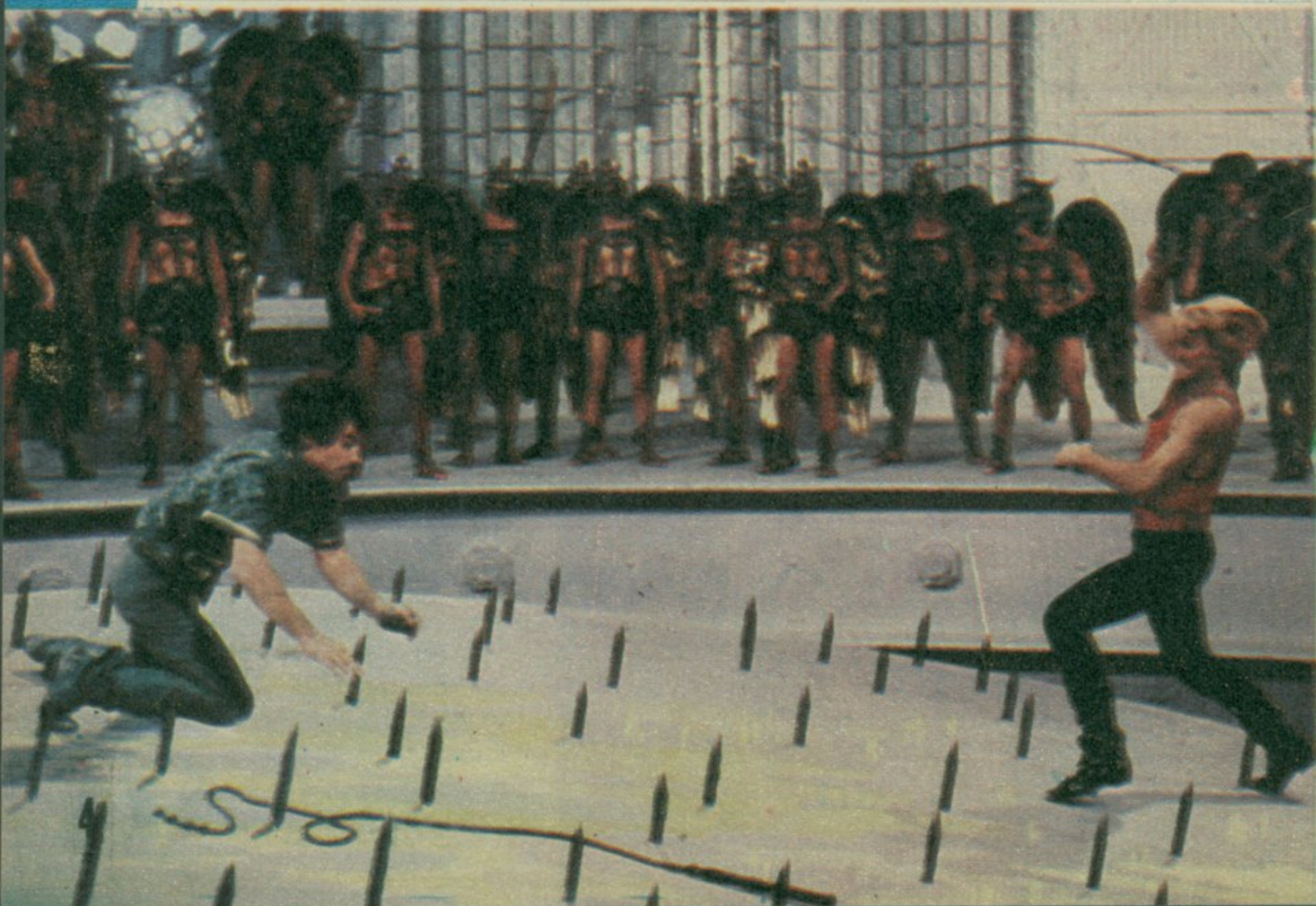
Када се „Флаш Гордон“ упореди са „Звезданим ратовима“, стиче се утисак да у њему има много мање технике и ефеката. Посреди је само привид: техника у „Флаш Гордону“ је обимнија и сложенија — али и дискретнија. А најбољи ефекти су они који се и не примећују већ се једноставно прихватају и верује им се. У погледу уверљивости „Флаш Гордон“ надмашује „Звездане ратове“.

Најважније оруђе троструке екипе за специјалне ефекте био је „електронски оптички штампач“, први пут употребљен уређај који обједињује најбоље особине електронике и филма. Уз његову помоћ, филм је обрађиван на исти начин као телевизијски снимак — разложен у електронске сигнале које је било могуће мењати, наглашавати, пригушивати, уклапати, све време посматрати на монитору, а затим поново претварати у филмску слику.

Електроника доминира и музиком. Позната група

Претња Земљи и читаој васиони: Макс фон Сидов као Минг Немилосрдни.

Непријатељи а затим саборци: Тимоти Далтон као принц Барин у сцени борбе са Флашом Гордоном.

Присутан у осамдесет одсто сцена филма: Сем Цонс у улози Флаша Гордона.

„Квин“ направила је у „Флашу Гордону“ свој први излет у филмску музику користећи пре свега електронику и синтесајзере. Њена плоча постала је хит још пре него што је филм кренуо на велике екране децембра 1980.

Између технике и маште

Мада технички убедљив, филм на моменте делује наивно. Земљу, на пример, утврђава некаква моћна ментална сила. Месеци Монга лебде на небу планете као да су облаци... У простору око планете дише се пуним плућима, лети сопственим крилима... Главни јунак све време носи атлетску мајицу с натписом „Флаш“... Мингова свита

Васионска хероина заљубљена у Флаша: Мелоди Андерсон као Дејл Арден.

Заљубљена у Флаша, али верна Барину: Орнела Мути у улози принцезе Ауре.

МАЈСТОРИ ИЛУЗИЈА

Већина најгледанијих филмова последњих година своју популарност доста дугује читавом систему специјалних оптичких и електронских ефеката. Тим послом баве се читаве групе дизајнера, моделара, електроничара, цртача и других стручњака, називају их „чаробњацима специјалних ефеката“, мајсторима илузија. Данас чак постоји неколико компанија којима су специјални ефекти за филмове и телевизију једини посао. Израда изванредних модела, примена специјалних камера, компјутерско управљање снимањем, мајсторско цртање сцена, савршено монтирање филмских трака — све то омогућује да се добију илузије без премца у историји кинематографије.

За обједињавање великог броја елемената од којих се састоји једна сцена (понекад чак преко педесет) највише се користи такозвани „плави екран“, односно „процес са плавом позадином“.

Сви елементи сцене снимају се засебно, са плавим платном у залеђу. Пошто се изврши раздвајање боја са негатива филма, израђује се црно-бели позитив који не региструје плаву боју. На тај начин позадина се потпуно губи, а елемент сцене остаје издвојен на празном залеђу. Потом се уз помоћ електронике сви елементи постепено уклапају у јединствену сцену.

У једној сцени „Флаша Гордона“, на пример, летећи људи односе Дејл Арден у Небеску палату. Мелоди Андерсон је морала неколико часова да виси у нарочитом раму пред „плавим екраном“.

— Једино што сам могла да видим — прича филмска Дејл Арден — били су душеци и машине за ветар. Редитељ ми је налагао да гледам у вис, у Небеску палату. Било је то тешко извести јер сам над собом видела само светилке и каблове. Да су, барем, горе сместили макету Небеске палате — било би ми лакше да замишљам оно што треба да видим.

Есад Јакуповић

врви од патуљака, наказа, металних људи... Костими су незграпни, готово смешни... Цео филм је заправо прављен у помало подсмешљивом тону — комична свемирска бајка срачуната на забаву и зараду.

Футуристичка техника филма подређена је свету маште с којим гледалац брзо успоставља однос. Он не може да се поистовети са Суперменом, али Флаш Гордон му одмах постаје близак. Супермен је надбиће, а Флаш овоземаљски јунак. Његов свет је прича из прошлости која није постојала и прича о будућности која се неће догодити. Он увек изнова хрли у опасност и увек изнова побеђује — идеализовани јунак у непрекидном сукобу са мрачним силама.

Генијални научник против окрутног владара: Чаим Топол као доктор Зарков у сцени испирања мозга.

Флаш Гордон против Минга Немилосрдног — Земља против Монга — добро против зла: згодна формула да се утрошених 40 милиона долара претвори у чист приход од пола милијарде долара.

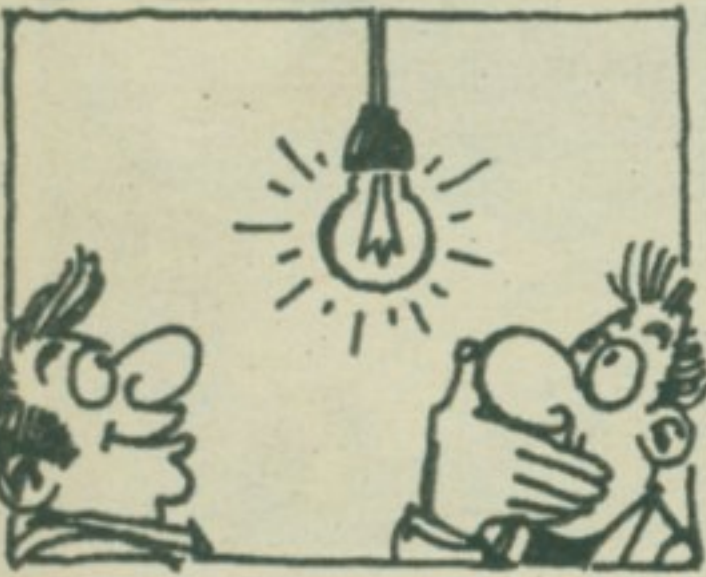
Есад Јакуповић

ЧУДО ОД СИЈАЛИЦЕ

Сијалица на тераси Хелен Хаусинфратс из Џексона у Мичигену цркла је после ни мање ни више него — пола века. Произвођач, „Вестингхаус“, сада тврди да је дотична „лампича“ била неисправна.

Хеленин отац је издржљиву сијалицу од 25 вати заштрафио на свод терасе још 1920. године. Али чему прича да је чудо од „лампиче“ — роба с грешком? Једино се тако, по речима Ернеста Вефела из „Вестингхауса“, може објаснити њен неуобичајено дуг век.

— У сијалицу је грешком стављено више волфрамових жичица него обично, па је због тога и горела тако дуго, али је највероватније давала светлост од 15 ~~место~~ од 25 вати.

ЛИФТ КОЈИ ГОВОРИ

Од јула прошле године америчка фирма „Отис елеватор“ продаје најнеобичније лифтове на свету. Назив им је „елевоник 401“, али су се већ прочули као — лифтови који говоре. То су лифтови са уграђеним електронским мозгом програмираним тако да могу да воде једноставне разговоре. Речник им и није тако сиромашан: 111 речи којима лифт уме свашта да каже — да умири путнике склоне паници ако дође до квара и кабина се заустави негде између спратова, затим он гласно објављује спратове, па чак и саопштава најновије вести. У лифту који говори налази се још електронски часовник, екран на којем се чита температура, влажност и притисак ваздуха и прогноза за тај дан, као и — берзански извештај!

МА НАКВИ БИЦИКЛИ...

Далеке 1894. године неком амбициозном старешини са Северозападне војне академије пало је на памет да би коње можда могли да замене бицикли. Веран свом војничком духу, по кратком поступку формирао је први Бициклически корпус америчке армије.

Ваљда да би доказали како бицикли не би били сметња ни у случају да се пред њима створи нека препрека, шеснаесторица одабраних кадета пренели су своје двоточкаше, пушке и 22 килограма опреме преко зида високог пет метара за свега три минута. И? Сем раздраганог оснивача бициклическог корпуса, подвиг никога није нарочито узбудио. Војска је наставила да јаше, а кадети-бициклисти су у слободно време одлазили на заједничке излете.

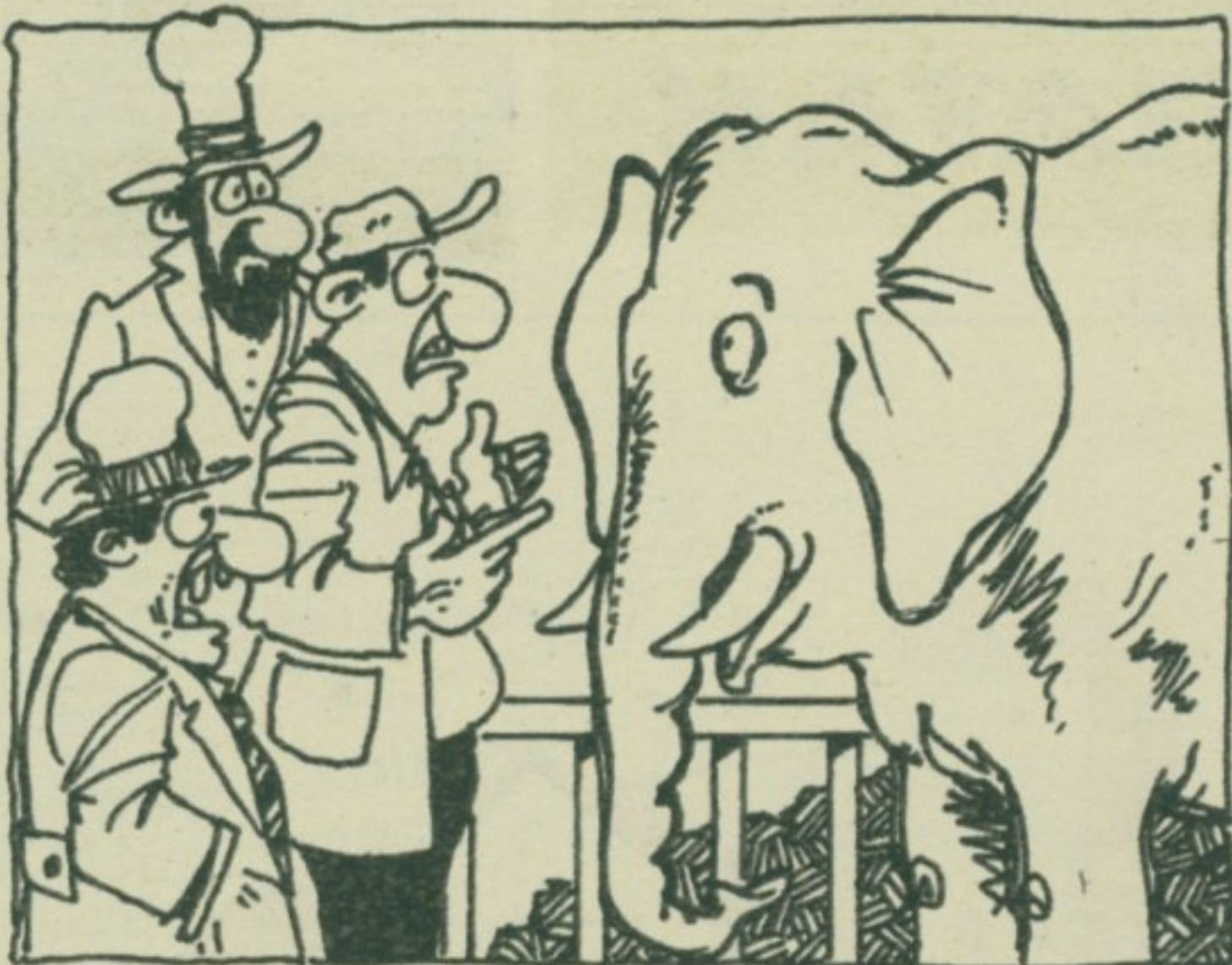
ЧЕМУ КУКЕ?

Идеална актин-ташна за банкарске курире коначно је угледала светлост дана. Тако бар тврди њен творац Енглез Џон Фишер. Посегне ли лоптука за туђим парама, актовка ће га зграбити за шаку, зазвиздати у пиштаљку, испалити пар ћорака и, на крају, избацити три метра дугачке челичне кукe. Добро, оно све напред поређано, али чему кукe? Па захваљујући њима, крадљивац неће моћи да изнесе ташну ни кроз прозор ни кроз врата... То под условом да је курир у банци или неком другом затвореном простору...

ИЗВИНИТЕ, НЕ РАЗУМЕМ...

Амерички зоолошки врт у Синсинатију, држава Охајо, недавно је купио слона из зоо-врта у Копенхагену. Проблем се појавио кад су нови власници схватили да их животиња гледа „бело“ кад јој нешто кажу. Није требало много па да чувари сквате да их слон ништа не разуме. До тада је све команде искључиво примао на данском га га је енглески језик потпуно збунио.

Сада се власници зоолошког врта питају да ли да у што скорије време науче неког чувара да говори дански или да слону почну да дају часове енглеског?

НИЈЕ ИМ МАЛО РЕКЛАМА!

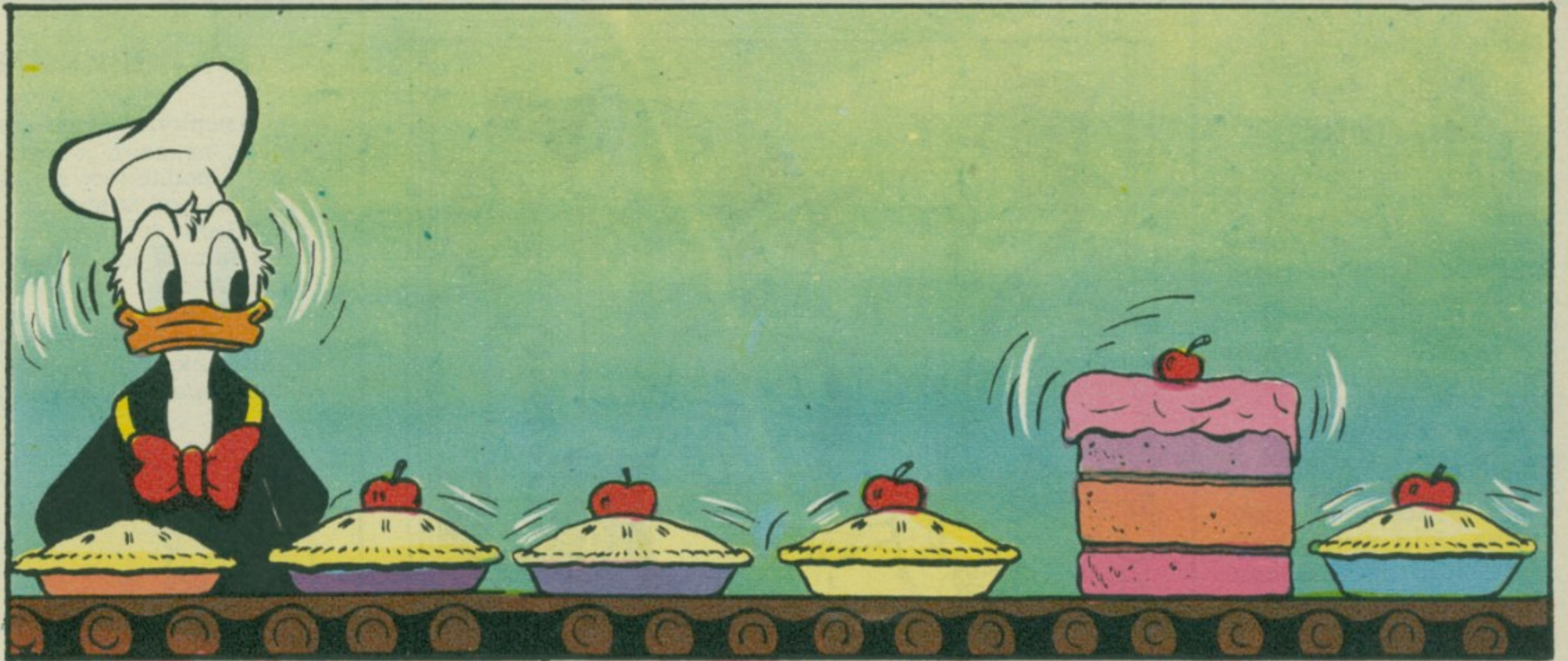
Није потребно отпутовати у ОАД да би се уверили да је њихов телевизијски програм претрпан рекламним спотовима. Америчка телевизија једноставно је постала синоним за рекламе. Није ни чудо, произвођачи плаћају велике паре да би се њихови производи рекламирали на ТВ. Од тог новца телевизијске мреже се великим делом и издржавају. Свако би после овог закључио да су се Американцима рекламе сигурно смучиле. Али није тако.

Однедавно Американци могу да прате програм који је назван „Кућна куповина“ а који је састављен искључиво од реклама! Дакле, 30 минута на телевизијским екранима само се смењује оглашавање разноразних производа. И сами организатори овог „рекламног шоу програма“ били су помало скептични кад су одлучили да крену са њим. Нису могли ни да сачујају да ће он наићи на изванредан пријем код гледалаца. А управо је тако било — овај њихов оригинално смишљен рекламни првенац прати пет милиона људи у 47 америчких држава!

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ТРИНАЕСТ САТИ У ХЛАДЊАЧИ

ШИРИПА,
ШКЉОЦАЊЕ БРАВЕ
И ВРАТА ЦИНОВСКОГ
ЗАМРЗИВАЧА С ТРЕСКОМ СУ СЕ
ЗАТВОРИЛА ИЗА ЊЕГОВИХ ЛЕЂА.
ДЕЧАК СЕ НАСМЕШИО: ОПЕТ СЕ
МОМЦИ ШАЛЕ СА МНОМ, ПОМИСЛИО ЈЕ МИРНО.

Када је отац рекао да му је нашао посао у месарници, петнаестогодишњи Питер Емерсон из Стратфорда на Ејвону није био одушевљен. Живо месо, изнутрице, крв, месарски ножеви, све му се то помало гадило, али пристао је јер другог начина да заради цепарац није имао. Оних девет фунти (око 765 динара) недељно колико су му обећали било му је и те како потребно. Уосталом, сат и по радним даном и једна субота неће му одузети све слободно време.

На крају је ипак заволео посао, не баш оно што је радио, али људе свакако: момци су били увек спремни за шалу и смех. Уживао је слушајући њихове разговоре и међусобно задиркивање. Када су после неколико недеља и њега почели да завитлавају, знао је да је постао један од њих.

Тог 8. септембра прошле године кренуо је на посао изузетно расположен. Био је то један од оних дана када му се, без неког нарочитог разлога, чинило да је живот узбудљив и пун обећања.

Опасао је кецељу и почео да уноси месо исечено на комаде у циновски хладњак у дну месарнице. Пред крај радног времена, негде око пет и тридесет по подне, остало му је да унесе још само неколико послужавника са сланином. У тренутку када је последњи стављао на полицу, један пакет меса пао је на под. Сатнуо се да га подигне и у том тренутку зачуо тресак и шкљоцање браве.

У почетку се није узбуђивао. Био је уверен да поново збијају шалу на његов рачун. Забринуо се тек када је погледао на сат: већ двадесет минута био је у хладњачи.

Хладноћа је постајала све неиздржљивија, а и тама му је тешко падала: застрашујући мрак око њега разбијао је само шкиљава плавичаста светлост једне једине сијалице.

Онда му је синуло: мора да су остали отишли, вероватно је и пословођа већ спустио решетке и два пута закључао врата... Шта ако све ово није шала? Шта ако нико не зна где је?...

Поново је погледао на сат. Прошло је шест...

Знао је да не сме допустити да га обузме паника.

— Хеј, ви тамо... Доста је било! Смрзавам се... Пустите ме одавде! Никакав одговор... Значи није „штос“... Позлило му је од страха, али је понављао у себи како мора да се сабере. Шта ли сада мисле мама и тата, питао се. Одавно је већ требало да буде код куће.

Онда је на оближњој полици угледао велики месарски нож. Запео је из све снаге да развали браву. Успео је само да савије сечиво...

— Добро, момче, да видимо на чему смо — рекао је себи и покушао да створи било какав план. Хладњак је био скоро пун — могао је да се креће у простору од неких метар и осамдесет са деведесет. Ноге готово није осећао, трнуле су му и руке. Никакво чудо: казаљке на сату показивале су да је осам. Био је „на леду“ два и по сата. Скупио је снагу и почео да трчи у месту машући рукама.

За то време Питеров отац, четрдесетогодишњи Дејвид Емерсон обавестио је полицију

да му је син нестао. Ништа нису знали да му кажу осим да ће га обавестити чим нешто сазнају. Ни Питеров пословођа није могао да му каже ништа више:

— Негде пред крај радног времена приметили смо да је нестао. Сви смо се чудили што нам се није јавио, то није његов обичај, али не брините, Дејвиде. Знате већ какви су дечаци у његовим годинама — тешио је Џон Патрик забринутог оца.

Иако се с времена на време одмарао, трчање, хладноћа, тама и страх све су више исцрпљивали Питера. Осећао је да га снага издаје. У једном тренутку поглед му је пао на замрзнута пилећа крилца. Од отужног укуса сировог меса му се повраћало, али је у паузама између „досинга“ ипак упорно прицкао и примеравао себе да прогута ксмаиће живог меса. Знао је да му треба снаге...

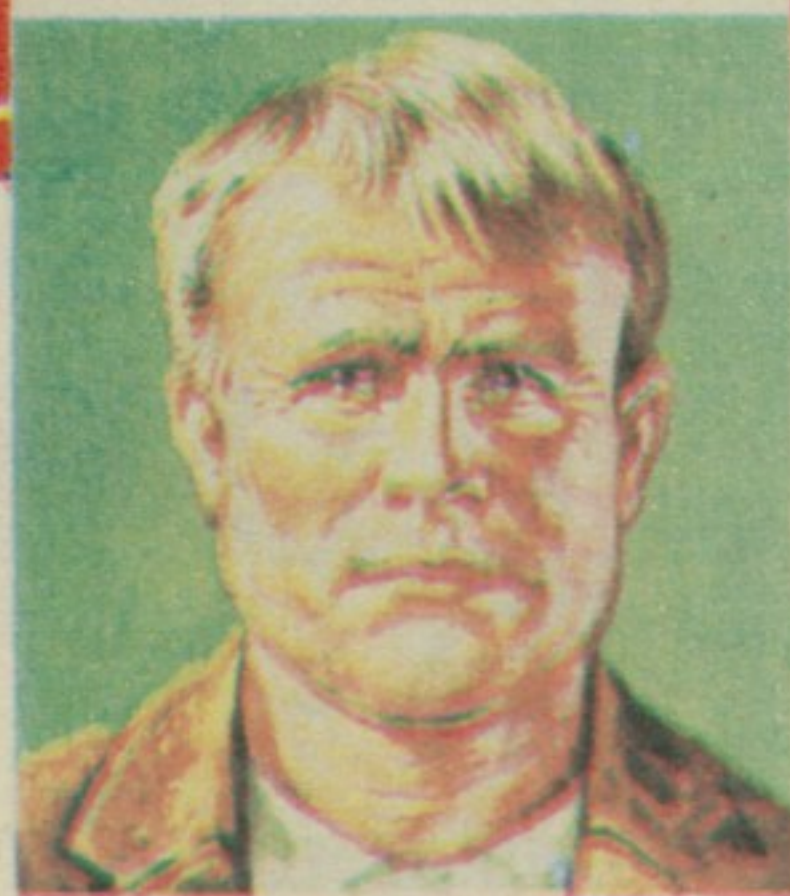
У почетку је још био на ногама, али је осећао да је на измаку снага. Из часа у час све је теже одизао ноге с пода... Највише га је плашило то што му се све више спавало. Али, упорно је настављао да скакуће.

У седам и тридесет следећег јутра тешка врата на хладњачу су се отворила:

Знао је
да нико
не може
да му помогне
и да мора
да издржи
до јутра.

М. И.

Роберт Лирој Паркер, познатији као Буч Касиди, био је вођа Дивље дружине.

Хари Лонгбо, чувен по надимку Кид, био је Касидијев најбољи пајташ.

Револвер марке „смит и весон 32“ који је пре свега био популаран међу коцкарима због малих димензија.

Из свог штаба у Колораду Дивља дружина Буча Касидија полазила је у плачке возова „Унион Пасифика“.

ГРЕШКА ИЗ ЉУБАВИ

Било је то пре неколико година, време као и сада, јесен на прагу. Место Бачки Брег, не пун километар од мађарске границе. У ловачком ресторану „Кошута“ тешико је наћи слободан сто. Ништа необично јер је кухиња Беле Оченаша надалеко позната по специјалитетима од дивљачи. Али брачни пар Оченаш био је због нечега и те како узрујан. Супруга Марика је сваки час истрчавала из баште ресторана и дозивала: — Марцика, еееј, Марцикааа... Врати се!

Гости који су овде први пут у чуду су се згледали видећи је како се враћа сузних очију. Покушаји супруге Беле да је умири нису много вредели. Уплакана жена би ридијући отрчала у кухињу, тамо се гласно исплакала и онда поново дозивала Марцику. Сунце је већ полегло иза

велике храстове шуме кад су сви гости наједном занемели. У изненадној тишини чуло се само крчкање столица, неки су чак потражили спас иза табала три врбе које наткриљују башту „Кошуте“.

На улазу у башту, промукло гркћући, стајао је — вепар, прави правцати, дивљи вепар шиљате главе и узаног тела. Мрке чекиње подрхтавале су од задиханости. У башти су одјекнули и крици, многи су се од страха просто избегуили. У том тренутку из кухиње је излетела уплакана Марика.

— Марцика, мој, Марцика... — жена је загрлила огромну животињу око снажног врата. — Вратио си се, најлепши мој... Знала сам, ловаца сам се плашила...

Убрзо је дотрчао и Бела и шапћући неке умирујуће речи помиловао вепра из-

међу шиљатих високо уздигнутих ушију. Грдосија од готово триста килограма као да га је разумела па је лагано, бојажљиво се осврћући на успаничене госте, кренула за њим.

Кло-кло-кло...

— 'Оди, Марци, немој да се плашиш. Само два дана ниси био ту а већ се плашиш људи — чули су гости глас Беле Оченаша. — Сад ћеш мало пива да добијеш и правац на спавање...

И док су гости полако долазили себи, газда је већ отварао пивске флаше и стављао их између очњака повијених навише. „Кло-кло-кло“. Прва, друга, шест флаша је животиња сручила у себе. За то време Марика је изнела и храну, оно што је остало

гостима. Важно је само да пиће буде првокласно, ту нема врдања, Марцика зна шта је добар гутљај.

Било је то у време док се још сви гости Беле Оченаша нису навикли на Марцику. Касније је он постао стални кафански гост, а ко седи у кафани, зна се — почиње да пије.

— Многи ми замерају — прича Бела Оченаш — што сам животињи давао да пије. Можда сам и крив, али све је почело као шала. Неки моји пријатељи из досаде, још док је Марцика био мали, ни пуну годину није имао, понудили му шприцер, један, други, десети. Допало му се и више није могао без пића, мало-мало па ме гурне њушком према чаши или флаши. Подивља ако му не испуним жељу. Шта сам могао. Заволео сам га, заједно с његовом „слабошћу“.

...Другог фебруара 1973. Бела никад неће заборавити тај датум, у двориште породице Оченаш које изгледа као прави зоолошки врт, стигао је мали вепар. Мајку су му хајкачи одстрелили а дивље прасенце понудили су страстеном љубитељу животиња. Бела од тада више никад није пошао у лов: Марцику је шест месеци хранио на цуцлу, набављао му млеко, ноћу будио ветеринара. Касније је, на жалост, на цуцлу пио само пиво, а ни вино није одбијао.

Једном је за опкладу Марцика слистио литар вина за само седам секунди. Касније, причају очевици, и још десетак шприцера, и то из чаше. Бела му сипа пиће у чашу, ставља му испод очњака и вепар вешто саспе течност у грло. Никад се није десио да снажни очњаки, страх и трепет за многе животиње и човека, слома стакло...

Бела Оченаш је велики љубитељ животиња о чему сведоче и бројне плакете и дипломе. У свом мини-зоо-врту гајио је, и одгајио, и црне лабудове, фазане, зечеве, кошуте, срнидаће. Међутим, један срнидаћ умало није дошао главе његовој супрузи Марики. Да није било Марцике...

Марика је, и поред Белиног упозорења да не

Отац мог младића узгаја зечеве, па пошто зеца до тада нисам имала (а имала сам врашца, голуба, жежа... мачке и псе да не набрајам), смислила сам план. Причекат ћу да родитељи оду преко викенда и онда ћу смјестити зеца у кућу. Кад се врате, бит ће касно за приговоре.

Од младића сам затражила црног зеца. Објаснио ми је да их његов отац тренутно нема, али има сивих, па ако га хоћу... Био је толико мали да се није видио између две шаке. А био је тако лијеп и преплашен да ми се одмах свидио. Однијела сам га кући, нашла му кутију у којој ће спавати, дала му млијека и зец се уселио у моју собу. Добио је име — Саша. Првих дан-два ме се плашио, бјежао је по кутији чим бих у њу спустила руку да га помилујем или посуду са храном. Послије се смирио. Покушала сам да га научим неке ствари, али је изгледа закључио да и он мене може научити понешто. За двије недеље он је знао да мора ићи у кутију припремљену за „извјесне ствари“, и да долази кад чује своје име, а мене је научио да га храним оним што воли (кад бих му дала нешто што му се није свидјело, демонстративно би зубима ухватио посуду са храном и преврнуо је), да га пустим у двориште кад загребе ноктима по ћилиму, да га чешкам иза ушију.

12 Како је одрастао, све су

се више испољавале двије његове велике љубави — мажење и кекс. Просто се „подметао“ под руке за чешкање и никад му није било доста. А кекс је тамањо. Та његова љубав према кексу довела га је до тога да је са непуних пет мјесеци имао преко шест килограма. Негдје сам чула да би се могао разбољети због сувишне тежине и смањила сам му количину кекса.

Једног дана сам схватила да је усамљен и донијела му другог зеца да се мало поигра са њим. Он је толико напао на тог јадника да сам га смјеста вратила.

а мог Сашу препустила његовој зечјој усамљености. Он у ствари и није био усамљен — имали смо у то вријеме поред њега три мачке, једног мачка и једног пса. Саша их је врло брзо научио тко је главни — скакао је на њих, гризао их и гребао, тако да је и пас научио да му се склања с пута.

Пошто је двориште било добро ограђено, тако да ни случајно није могао изаћи на улицу, слободно се кретао по њему. Научио је да кад га позовем није увијек у питању јело него некад хоћу само да провјерим гдје се налази. Пошто је

био доста лијеп по природи, кад га позовем, дигао би се само на предње ноге да га видим, па ако му нисам нудила јело, не би се ни помјерио, а ако јесам, сида би се ипак ријешо да доскакује.

Кад је сматрао да је довољно био вани, улазио би у собу, пео се на кауч, удобно се намјестио на њему и заспао. Намјештај нам зачудо није дирао, али је зато у дворишту била једна палма која је „плаћала“ за све. Дигао би се на задње ноге и грицкао је докле досегне. По тој палми сам најбоље и виђала како расте — све више и

више јој је било огрицкано стаблце.

Ускоро сам примјетила да му је досадно кретати се стално у једном амбијенту, па смо га мој младић и ја почели водити на излете у шуму. У аутомобилу је сједио сам на задњем сједишту и знао је да мора бити миран, а кад бисмо излазили у шуму, стављала сам му псећу огрлицу око врата, прикспичала узицу и шетала га тако. Он је у шуми грицкао све — бацао се на траву и јео је као да данима није ништа окусио. Кад бих га позвала, дигао се само на стражње ноге —

прилази сридаћима у време парења, отишла да нахрани животиње. Није марила за упозорење јер је волела животиње а, веровала је, и оне њу. Међутим, кад је пришла сридаћу, он се разгоровио и великим оштрим роговима полетео на њу и прибио је уз гомилу црепа. Жена је грчевито држала рогове покушавајући да се одупре снажној животињи. Узалуд. Разјарени сридаћ није знао за милост и Марикине слабашне руке попуштале су пред снажним притиском.

— Марцика, Марцика! — успела је да викне.

Цироза јетре

Секунд-два и вепар је већ стигао. Снажном њушком одбацио је сридаћа чак преко црепа. За награду је добио читаву гајбу пива. А за испијање пивских флаша био је прави мајстор.

— Бела му отвори пиво у гајби и он сам дође, очњацима зграби флашу и попије — прича Јозеф Томашев, такође угоститељ из Бачког Брега. — Једном је за само седам минута испразнио 13 флаша, мало прошетало и испио још седам. Да човек не поверује! Занимљиво је да зими никад није пио пиво, само вино, понекад и ракију. Интересантно, пио је

само апатинско пиво „Јелен“, друго само омирише и окрене главу.

Марцика се, тврде стални гости „Кошуте“, никад није понашао као „пијанац“: пошто би своје попио, најчешће би отишао да одрема и касније се нормално враћао у ресторан. Као пас који нестрпљиво очекује залог, сео би украј ресторана на задње ноге очекујући да га гости понуде туrom пића. Гласно би загроктао ако би га заборавили.

Јануара ове године Марцика је добио грчеве у стомаку. Није хтео ништа да окуси, чак ни пиће. Ни ветеринар из Бездана није могао да помогне. Осмог јануара у 20,25 Марцика је угинуо. На Белино инститирање извршена је обдукција и ветеринар је утврдио да је деветогодишњи вепар Маршика умро од цирозе јетре.

Бела и Марика Оченаш никако да га прежалеле.

— Био би још жив да се није пропио. Криви смо ми, а и гости. Не, никако нисмо смели да им попустимо. То му је, јаднику, дошло главе. А био је добар и веран као пас. Никад га нећемо заборавити а ни себи опростити.

Петар Милатовић

да га видим и настављао јести. И тако док не кренемо кући.

Кад је имао негђе око осам мјесеци, замрзио је одједном хлаче било да их носе мушкарци, било жене, чак их ни ја нисам смјела носити. Кад би видео неку „жртву“ како у хлачама улази у двориште, притрчао би јој и почео скакутати укруг око несретника (попут Индијанаца) забацијући стражњим ногама при том. Док би се жртва снашла, већ би имала мокре и исфлекане хлаче, а Саша би након обављена „посла“ важно одскакутао.

И мени се једном десило да настрадам па сам се напрасно одучила од ношења хлача.

Његово занимање за хлаче престало је изненада кад је пронашао нову забаву. Заљубио се у мачке. Скакутао је стално за њима, а оне су се, кад им досади његово удварање, једноставно пентрале на дрво. Једном сам га одијела у зечињак на недјељу дана да се мало дружи са осталима. Страшно ми је недостајао мада сам му ишла у посјету. Мислила сам да ће тако престати да јури за мачкама. Али не. Кад сам га донијела кући, наставио је по старом. Кад би се добро натрчао, а мај 1977. је био тспао, ушао би у прозор од подрума да се мало расхлади на промаји. Вјеројатно да му је пријало јер није хтио изаћи кад

сам га звала. И мало помало од тог расхлађивања почео је све теже дисати. Мој младић и ја смо једног поподнева с њим на рукама обишли многе ветеринаре који нису видјели зашто се ја узбуђујем — па то је ипак зец, док нисмо нашли једног који га је прегледао и дао му инјекцију.

Неколико дана је куњао код куће, а онда кад је изгледало да му је мало боље, почео је по старом — јурење мачака, хлађење на промаји. Почео је поново да дише врло тешко, поново сам га одвела да добије од ветеринара инјекцију — али није му помогло. Угинуо је једног поподнева крајем маја.

Мјесецима након тога нити сам хтјела погледати неког зеца, нити ми их је нетко смио споменути. Често ми се последије дешавало да сањам да је жив, да сам га затворила негђе, а заборавила га нахранити и напојити, па сам се будила сва у зноју.

Ни до данас не могу рећи да сам га потпуно пребољела. Често помислим: „Е, да је мој Саша овдје он би учинио ово или оно“. Онда узмем његове слике и гледам их.

Волим зечеве, нека посебна љубав коју ми је оставио Саша веже ме за њих, али никад не бих узела новог. — Јер који би зец био раван мом Сашки?

Јадранка Ђуриловић
Винковци
Златана Сремца 25
(Хонорар: 1500,00 дин.)

БУБИ

Моја млађа сестра и ја смо одувек гајиле велике симпатије према животињама. Пошто нисмо имале неког великог љубимца задовољгале смо се ситним животињама и инсектима. Готово да није било дана да нам родитељи не открију кутију од шибница са пчелом, теглу са лептиром, свицима и ко зна чиме све. Тада би се на нас две сручило сто громова због тих „глупих и непотребних инсеката“, како су их тата и мама називали.

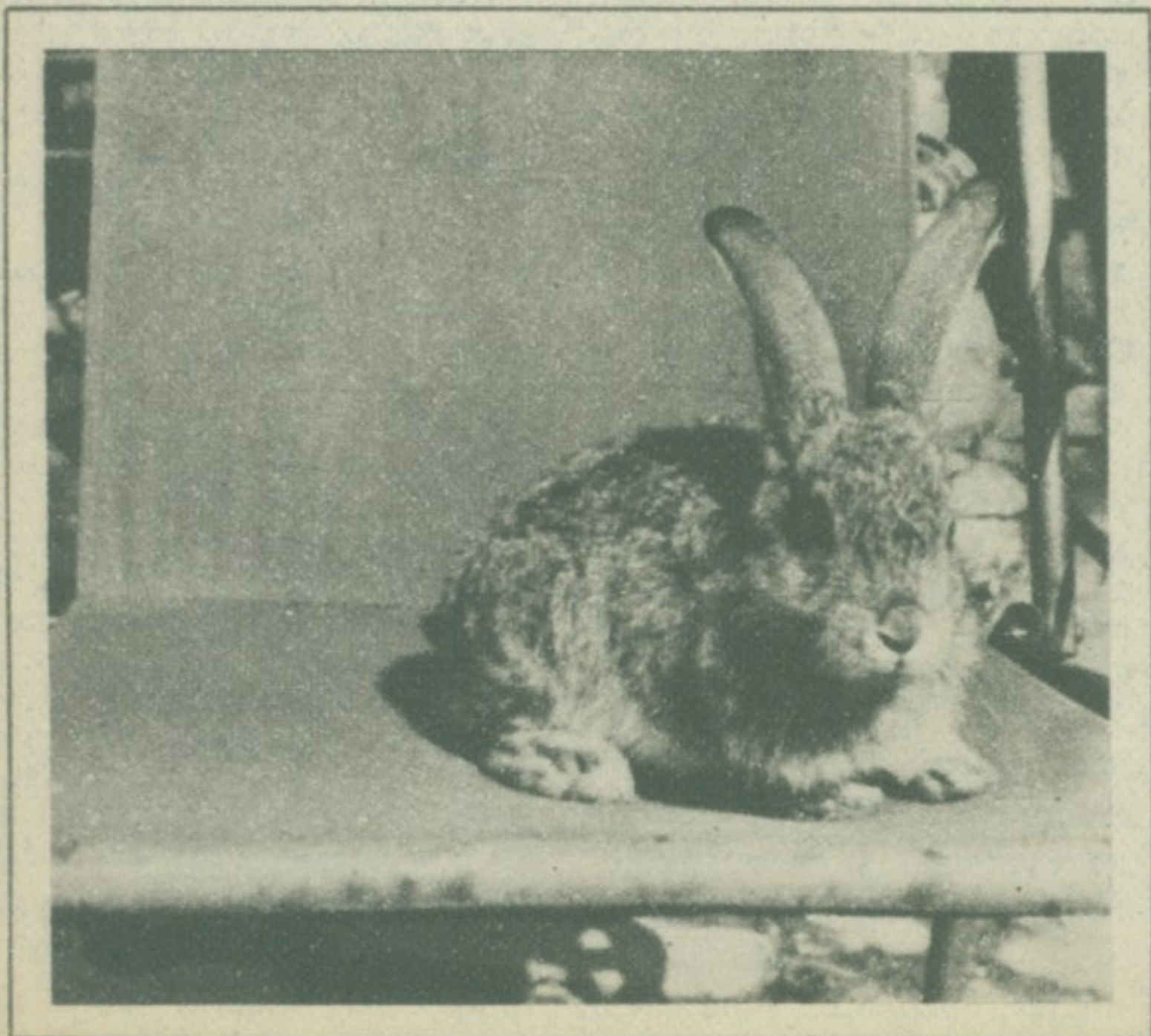
Да би нас спасао свакодневних грдњи, деда нам је једне јесени донео малог белог зеца. Биле смо неизрециво срећне. Неговиле смо и чувале нашег Бубија а он нам је на свој начин узвраћао љубав.

Дошло је пролеће. Бубија је већ била напустила зимска сањивост. Јед-

ног викенда смо га одвели код бабе и деде на село. Шума и ливаде су нас одмамиле у шетњу. Са Бубијем у наручју шетала сам шумским пропланком кад се малиша одједном трже, искочи ми из руку и шмугну у оближње жбуње. Узалуд сам га тражила — као да је у земљу пропао. Од тада га више никада нисам видела.

Сестра и ја смо се опет вратиле нашим љубимцима — инсектима. Имале смо свица Апостола, пчелу Адалзиру, бубицу Мару и њену сестру Клару, лептира Дон Едварда Лира XVII, муву Елзу а имамо и корњачу Фредерику и јежа Тому. Понекад дајемо представе у нашем позоришту са својим љубимцима. Ко не верује, нека дође да се увери.

Весна
и Бојана Гуговић,
Сокобањска 28,
18400 Прокупље
(Хонорар: 500,00)

Адмирал Вилијам Хелси, једна од кључних личности у поморским операцијама на Пацифику. Показује много талента али почињао и озбиљне грешке у процени и командовању.

ПОПНИ СЕ НА

Исороку Јамамото, веома способан јапански стратег. После тешког пораза код Мидвеја јуна 1942. разболео се и затворио у кабинету из које је ретко излазио.

ПЛАНИНУ НИТАКА

ТОМ ШИФРОВАНОМ ПОРУКОМ ЈАПАНСКОГ АДМИРАЛА ЈАМАМОТА ЗАПОЧЕО ЈЕ ОБРАЧУН ИЗМЕЂУ ЗЕМЉЕ ИЗЛАЗЕЋЕГ СУНЦА И СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА ПОЗНАТ КАО — РАТ НА ПАЦИФИКУ.

Први децембар 1941. У царској палати у Токију одржава се ванредна седница владе. Присутне су и највише војне личности. После већања донета је и формална одлука: 8. децембра по токијском, а 7. по вашингтонском времену јапанска флота изненада ће напасти америчку поморску базу у Перл Харбору на Хавајима.

Јапан је тако ушао у рат са Сједињеним Америчким Државама. Велика привредна криза тридесетих година није мимоишла ни ту земљу. Лек за глад, сиромаштво, незапосленост нађен је у освајању. Освајати, само освајати! Обичном Јапанцу оптерећеном традицијом и причама о самурајским подвизима — војска је нудила спас!

Кренуло се у освајачки поход. Редом су падали Манџурија, велики део Кине, Индокина, затим ће доћи на ред Сијам, Малаја, Бурма, Индонезија и Филипини да би се друге године рата Јапан нашао пред вратима Аустралије...

Човек који је непосредно усмерио Земљу Излазећег Сунца на Сједињене Америчке Државе није био нико други до уздржани адмирал Исороку Јамамото. Учинио је то превасходно као војник и стратег јер није припадао екстремистичким круговима. Када су војни врхови Јапана сачинили план освајања југоисточне Азије, Јамамото га је подржао и у писменом образложењу указао на његову основну слабост:

„... У југоисточној Азији постоје крупни интереси Сједињених Америчких Држава и Велике Британије

је које располажу великим снагама. Ове снаге ослањају се на базе у Сингапуру и на Филипинима и тиме из највеће близине угрожавају извршење нашег плана. Увек можемо бити изненађени акцијом противника и он ће пресећи све линије наших поморских комуникација. То значи катастрофу јер ће противник бирати место и време удараца што ће нашу флоту довести у слабији положај. У том случају ја не могу јамчити да ће флота одржати сигурност комуникација са југоисточном Азијом... Уместо да дозволимо да други ударе на нас, морамо ми ударити први и то истовремено на све важне базе...”

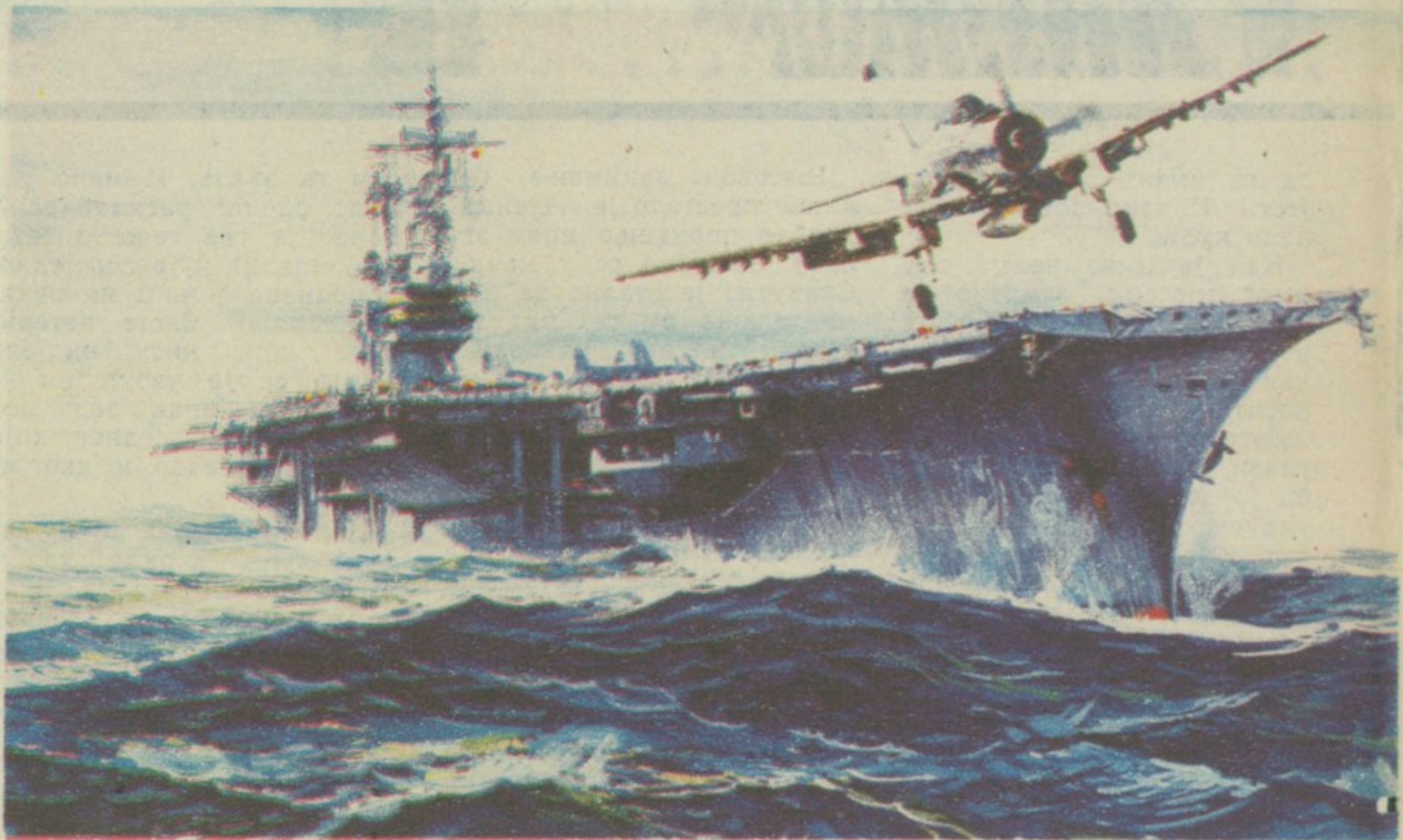
То је значило напад на Сједињене Америчке Државе, Велику Британију и тада јаку поморску и колонијалну силу Холандију!

И док је јапански амбасадор у Вашингтону настојао да одвуче пажњу америчких политичара на другу страну, Јамамотов штаб је у новембру 1941. разрадио детаље напада. За први циљ изабрана је америчка поморска база у Перл Харбору на острву Оаху у групи Хавајских острва усред Пацифика. План је добио име „Дан Ј”.

Шест јапанских носача авиона у пратњи ратних бродова и подморница превалило је на хиљаде километара преко Пацифика и неопажено се привукло Перл Харбору. Ескадра је кренула 26. новембра са Курилских острва. Шифрована порука за напад гласила је:

„Попни се на планину Нитака.”

Поруку је 2. децембра послао адмирал Јамамото.

Она је означила почетак рата на Пацифику. Напад је извршен 7. децембра. Мучки, изненада. Била је недеља 7,55 часова изјутра.

Триста педесет три јапанска бомбардера, торпедна бомбардера и ловца узлетели су са носача и за тили час уништили знатан део ратне морнарице Сједињених Америчких Држава. Америчка јавност се згранула, а председник Рузвелт огорчено узвикнуо у Конгресу:

— То је датум који ће се памтити као срамота!

Сурова обуна

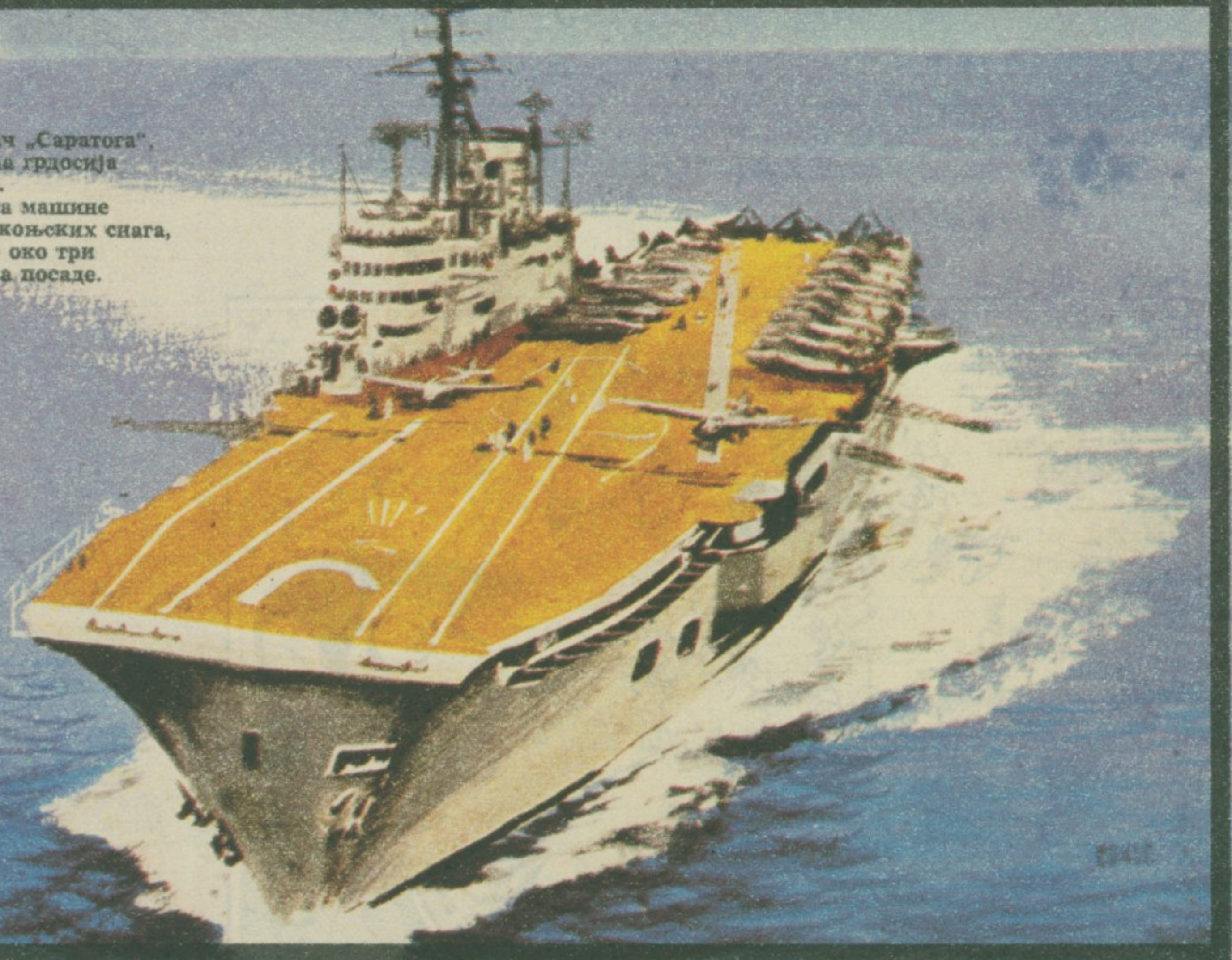
По снази ратне флоте Јапан је тада стајао на трећем месту у свету. Окосницу је чинило десет бојних бродова: у то време

они су били мерило моћи морнарице. Бродови су били двадесетак година стари, али пред рат прерађени и модернизовани. Предводили су их „Мутсу” и „Нагато”, сваки од по 33 хиљаде тона и наоружани топовима калибра 406 мм. Остали бојни бродови имали су по 30 хиљада тона и топове калибра 356 мм. Најјачи адут уведен је неколико недеља после напада на Перл Харбор. Била су то два мамутска бојна брода — „Јамато” и „Мусаши”, највећи дотада изграђени на свету: носивост сваког била је 72 хиљаде тона. Између осталог наоружања, поседовали су топове калибра 460 мм. До тада свет није знао за калибар бродског топа већи од 406 мм!

Премда јапански војни стручњаци уочи рата још нису имали јасну представу о правом учинку носача авиона у борби (слично је било и са америчком морнарицом) градили су их и рат започели са 6 таквих пловних јединица. Понос су били „Кагаи” и „Акаги”. Први је примао 80, а други 60 авиона. Остали носачи укрцавали су 30 до 40 авиона. У бродоградилшту су завршавана два носача гродсије: „Зуикаку” и „Шокаку”, сваки од по 30 хиљада тона и са слетном палубом за 70 авиона.

Јапан је поседовао и велики број крстарица, разараача, подморница, чак и малих подморница са посадом од два човека. Рачуна се да је јапанска ратна флота на почетку рата имала укупно 400 бродова са

Амерички носач „Саратога“, највећа пловна грдосија у почетку рата. Покретале су га машине од 180 хиљада коњских снага, а опслуживало око три хиљаде чланова посаде.

преко милион тона носивости!

За разлику од Американаца, Јапанци су изузетно усавршили торпедно наоружање. Док се у морнарицама других земаља као највећи употребљавао торпедо пречника 533 мм са 300 кг експлозива, јапанска су имала промер и до 600 мм и пуњење од 500 кг. Поред тога Јапанци су поседовали торпедо пуњена кисеоником уместо компримираним ваздухом, па су она имала домет од пет километара путујући брзином од 49 чворова (један чвор — 1462 метра). Америчка, пак, могла су да домаше највише четири километра брзином од 46 чворова.

Јапан је веома усавршио и ноћни доглед, али је потпуно запоставио бродску електронику, нарочито радар што им се касније осветило. Није много пажње посвећено ни служби полагања и чишћења мина као ни заштити конвоја.

Посебне авијације није било већ је она придодата копненим и поморским снагама. Уочи рата на Пацифику јапанска морнарица располагала је са 1700 авиона. Са носача су узлетали ловци „никахима Б5Н1“ и „зеро-сен“. Иако добар, овај други уживао је већи углед него што је заслужио. Двомоторни бомбардер „мицубиши Г4М1“ са базом на копну био је рањив јер није имао оклоп. Сваког месеца у почетку рата Јапан је производио 425 авиона и обучавао 225 пилота.

Војници су пролазили кроз оштру и сурову обуку и за све време рата излагани јакој шовинистичкој пропаганди, па су умира-

ли с покликом цару. Онако како су према њему поступали његови официри тако се он односио према заробљеницима — крајње нечовечно.

8 милиона тона бродова

Уласком у други светски рат Сједињене Америчке Државе су морале да поделе ратну флоту на два дела. Један су послале у Атлантук, други на Пацифик. Део на Пацифику располагао је са девет прилично старих бојних бродова од 32 до 34 хиљаде тона али јачих од јапанских. Одскакали су „Колорадо“, „Вирџинија“ и „Мериленд“.

Носачи авиона су били знатно већи и бржи него Јамамотови. Предначили су „Лексингтон“ и „Саратога“, у то време два највећа носача авиона на свету. Имали су по 33 хиљаде тона и могли да приме по 90 авиона. Пловили су брзином од 33 чвора на час. Нешто млађи, али лепши био је „Јорктаун“. На његову палубу слетало је 60 авиона. Три носача завршена почетком рата, девет у градњи и седам наручених, били су истог типа.

Американци су на Пацифику и Атлантику имали више од 200 разарача! Још 150 се градило а 250 је наручено!

Авијација није постојала као самосталан род војске. Авиони су придодати морнарици и копненој војсци. Морнарица на Пацифику поседовала је око 900 борбених авиона. У почетку рата амерички ловци заостајали су по конструкцијом особинама за јапанским, али су зато предначили у бомбардерима. Ловци су брзо усавршени. Са носача су највише узлетали „хелкети“, „корсери“ и торпедни бомбардер „авенџер“. Често и двомоторни бомбардер „Б-25 мичел“. Два месеца после јапанског напада америчка војна индустрија производила је месечно око 3 хиљаде авиона, а у току читавог другог светског рата избацила је са монтажних трака готово 300 хиљада борбених летелица! Амерички авиони са европског ратишта повремено су „гостовали“ на пацифичком али се никад није догодило обратно.

Артиљерија је била веома усавршена. Нарочита пажња поклоњена је јаким бродским машинама. Приликом изградње пловних јединица водило се рачуна да посаде могу саме извр-

шити мање поправке на броду усред океана. То је у рату донело значајну предност.

Прве године рата Јапанци су силовито напредовали. Међутим, што је време више одмицало било је све јасније да јапанска индустрија не може да држи корак са америчком. Током рата Американци су произвели и упутили на сваратишта око 300 хиљада авиона, 800 хиљада топова, више од 2,5 милиона минобацача, 3 велика и 9 лакших носача авиона, 10 бојних бродова, 13 тешких и 33 лаке крстарице, 110 ескортних носача... укупно 8 милиона тона бродова за морнарицу! За то време Јапанци су произвели 63 хиљаде авиона (50 хиљада су изгубили) и једва склопили у бродоградилштима 2 бојна брода, 7 носача авиона и 50 разарача!

Јапанци су покушали да се извуку преправком бојних и транспортних бродова у носаче. Резултат је био мршав. Највише их је мучио недостатак нафте, мада су од друге половине рата почели да оскудевају готово у свему.

Они су одлучивали

Командант свих оружаних снага Сједињених Америчких Држава био је по свом положају председник Франклин Рузвелт. На челу његовог штаба у својству шефа налазио се адмирал Лихи. Сувоземним снагама командовао је генерал Маршал а флотом адмирал Старк коме су били непосредно потчињени командант флоте Атланти-

дант флоте Пацифика адмирал Кимел.

После трагедије у Перл Харбору Кимел је прекомандован и на његово место постављен адмирал Честер Нимиц, изузетно оштроуман стратег. Истовремено, адмирал Кинг је унапређен и одређен за врховног руковођиоца поморских операција. Ван Нимицове надлежности налазио се југозападни Пацифик. Тим подручјем командовао је генерал Даглас Макартур. При крају рата је извршена реорганизација: Нимиц је добио у надлежност све поморске, а Макартур све сувоземне снаге на Пацифику.

Организација војног руководства у јапанској армији била је нешто друкчија. На челу су стајали „Гуњи сенти ин“ и „Сењи даи хоней“, односно Врховни војни савет и Царев генералштаб. Врховни војни савет чинили су сви најважнији команданти и инспектори армије и шефови генералштабова и он је имао одлучујућу реч кад су у питању крупни војни планови и начин формирања и употребе оружаних снага. Царев генералштаб је образован од министра морнарице, министра војске и шефа генералног штаба морнарице и војске са сарадницима. Председавао му је цар Хирохито. Царев генералштаб је доносио најважније војне одлуке и дириговао ратним операцијама. На челу штаба поморских оружаних снага стајао је адмирал Нагано, а војске — генерал Сугијама. Адмирал Јамамото командовао је флотом и био подређен Нагану.

Савет адмирала и маршала — „Генсуи фу“ није имао неки значајнији утицај на ток ратних збивања.

Рат на Пацифику био је поприште највећих поморских битака, један од најужаснијих у историји. У стравичним сударима бродова, топова и авиона људски живот готово је изгубио вредност. Само три ствари доносиле су промену војнику: рана, смрт и смена. За Јапанце смене тако рећи није ни било. Новинар Ернест Пајл који је као ратни извештач провео дане и дане са америчким морнаричким пешадинцима написао је:

„... Не могу да верујем да ће онај ко изађе жив из овог рата икад моћи да буде свиреп према икоме.“

Он није дочекао крај рата: јапански снајперски метак погодио га је на острву Аји Шима. Ту је и сахрањен. Војници су на хумку ставили натпис:

„На овом месту 77. пешадијска дивизија изгубила је другара Ернест Пајла. Осамнаести април 1945.“

М. Тодоровић

СНАГЕ УОЧИ РАТА

	САД на Пацифику	Јапан
бојни бродови	9	10
носачи авиона	3	6
матиче за хидроавионе	3	7
тешке крстарице	13	12
лаке крстарице	11	28
разараачи	80	96
торпедерке и стари разараачи	—	40
подморнице велике	40	38
подморнице средње и мале	20	12

СВЕТ
ЈЕ ПУН
МИРИСА

ПОРУКЕ

ТАЈНЕ

Ваздух који
удишемо
препун је
најразличитијих
мириса —
од којих
већину уопште
не осећамо!
Тај немушти
језик стар
колико и свет
тек у последње
време
предмет је
научних
истраживања,
па су и неке
тајне мириса
већ откривене.

Мириси се језиком науке називају феромони. Сва жива бића их имају. Код примитивних организама чак сви међусобни односи обављају се путем мириса — око и уво почели су да се развијају тек касније у еволуцији тако да се може рећи да је чуло мириса најстарије.

Замна од облачна

Већина живих бића и данас веома много користи језик мириса. Свако ко има мачку зна да она воли да трља свој образ уз гоздину ногу. Умиљаване? Да, али са „предумишљањем“: мачка има жлезде за лучење мириса смештене поред бркова и када се тако мази она оставља свој мирис на човеку. Не чини она то без везе: тиме поручује да је газда „њено власништво“. Сличне поруке, али мокре, оставља и пас по околини којом се креће: управо зато застајује уз свако дрво, бандеру или зид. Стара је ствар да и вуци обележавају своје територије, па се догађа да неки чопор који гони јелена наједном стане и — окрене се за 180 степени:

наишао је на „границу“ коју су мирисним порукама обележили други вуци.

Животиње емитију и мирисе који у њиховој врсти имају одређена значења. На пример, мужјак-предводник производи мирис који натерује остале мужјаке да му се покоравају! (До сада нигде није објављено да ли су истраживања те врсте рађена и на људима. Можда нас тек чекају изненађења?)

Останимо за сада још мало у свету животиња. Познато је и то да мириси играју веома важну — чак пресудну — улогу у размножавању. Рецимо, женка лептира бомбикс почетком пролећа „објављује“ да је спремна за љубав. Она испушта извесан мирисни „облачак“ који лептирима удварачима заврти мозак чак и на 800 метара даљине! Хемичари су успели да издвоје ту супстанцу и она се сада користи према потреби: или за растеривање женки бомбикса или за привлачење мужјака у мреже. А ово је само почетак једне нове борбе против инсеката. У будућности — можда блиској — уместо опасних и штетних инсектицида употребљавање се мириси. Уосталом, та идеја није уопште нова. Зар се од комараца не бранимо мажући се уљем лаванде, а

против мољаца кесицама нафталина или камфора.

Мистерија звана нос

Када је о човеку реч, наука је открила разне занимљиве појединости везане за чуло мириса, али најосновније: како оно функционише — само се претпоставља! Чак се научници разилазе у претпоставкама.

Неспорно је једино да у поређењу са животињским наше чуло мириса страшно заостаје. Тако нос немачког овчара (најбољег пса-трагача) има око 220 милиона олфактивних ћелија, док у људски нос стаје „само“ пет милиона. Помоћу њих људи осећају веома различито. Већина разликује око 4 хиљаде мириса, али понеко и два и по пута више.

Како то осећамо мирис? Постоји хипотеза по којој олфактивне (мирисне) ћелије реагују на одређене форме молекула, што би значило да различите хемијске материје које имају исти облик молекула — одају исте мирисе. С друге стране, говори иста претпоставка, постоји само одређен број рецептора (пријемника) за мирисе у на-

шим носевима, као што постоје само четири основне боје. Али, комбинације дају безброј различитих могућности, баш као и са бојама.

Међутим, друга научна хипотеза сматра да нос реагује на вибрације као око или уво, што би значило да се мириси простиру у таласима. У сваком случају једно је сасвим сигурно. Чуло мириса смештено је у једном од најпримитивнијих делова мозга где се налазе и центри за најосновније осећање — глад и жеђ. То би могло да објасни и чињеницу што мирисе које смо осетили у детињству тако добро памтимо. Они су се урезали у наш мозак јаче него већина других утисака.

Чувајте се мириса!

Научници су успели инструментима да открију мирисе које човек не осећа свесно, али могу да изазову промене у организму. Рецимо, мерење су психолошко-физичке реакције људи који су дуго боравили у једној просторији (на пример на састанку). Они нису осећали ништа необично, међутим, показало се на мерним инструментима да је ваздух био презасићен разним мирисима од чега је код људи све више растао крвни притисак, убрзавало се дисање и рад срца. Значи ли то да би издвајање тих мириса — као оно са лептирима — ако би се постигло, могло и да се злоупотреби?

За сада се не зна за такве случајеве, али већ постоје разни препарати којима се помоћу мириса утиче на људски организам. Тако у развијеним земљама разне индустрије користе синтетичке мирисе у комерцијалне сврхе (не само за детерџенте, шампоне или парфеме) за „освежавање“ тканина, папира за писма, честитки... чиме се ствара утисак нечег пријатног. Постоји чак спреј који употребљавају препродајци половних возила: када се њиме насприца унутрашњост старог аутомобила — он мирисе као нов!

Из Медицинског центра универзитета у Вашингтону чује се да су успели да издвоје мирис који на човека утиче тако што смирују осећај страха и поштености! Да ли то значи да се може издвојити и супротни мирис који изазива осећај страха? Ако може, то би створило опасно оружје у рукама неодговорних људи. Још једном се потврђује стара истина да велика научна открића обично донесе и сасвим супротне ефекте од оних позитивних... Ипак, мириси су за сада још област која се тек истражује, а пред нама су само први резултати.

М. К.

Гроздана Олујић: „Бајка је мала орахова љуска у коју може да се сабије роман, трагедија и комедија.“

Енес Кишевић: „Ово ми је прва књига за децу. Биће их још.“

ДОБИТНИЦИ КЊИЖЕВНЕ НАГРАДЕ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

Књижевна награда „Политикин забавник“ установљена је 1979. године. Награда је први пут додељена Гроздани Олујић за дело „Седфна ружа и друге бајке“ у издању ИРО „Младост“ из Загреба и Енесу Кишевићу за збирку песама „Мачак у траперицама“ у издању ИРО „Школске књиге“ из Загреба.

За 1980. годину „Забавникову“ награду добио је Анто Станичић за роман „Галебово гнездо“ у издању београдског „Нолита“.

Књижевна награда „Политикин забавник“ за 1981. годину припала је Љубиши Ђокићу за дело „Позоришне бајке“ коју је издао ИРО „Вук Караџић“ из Београда.

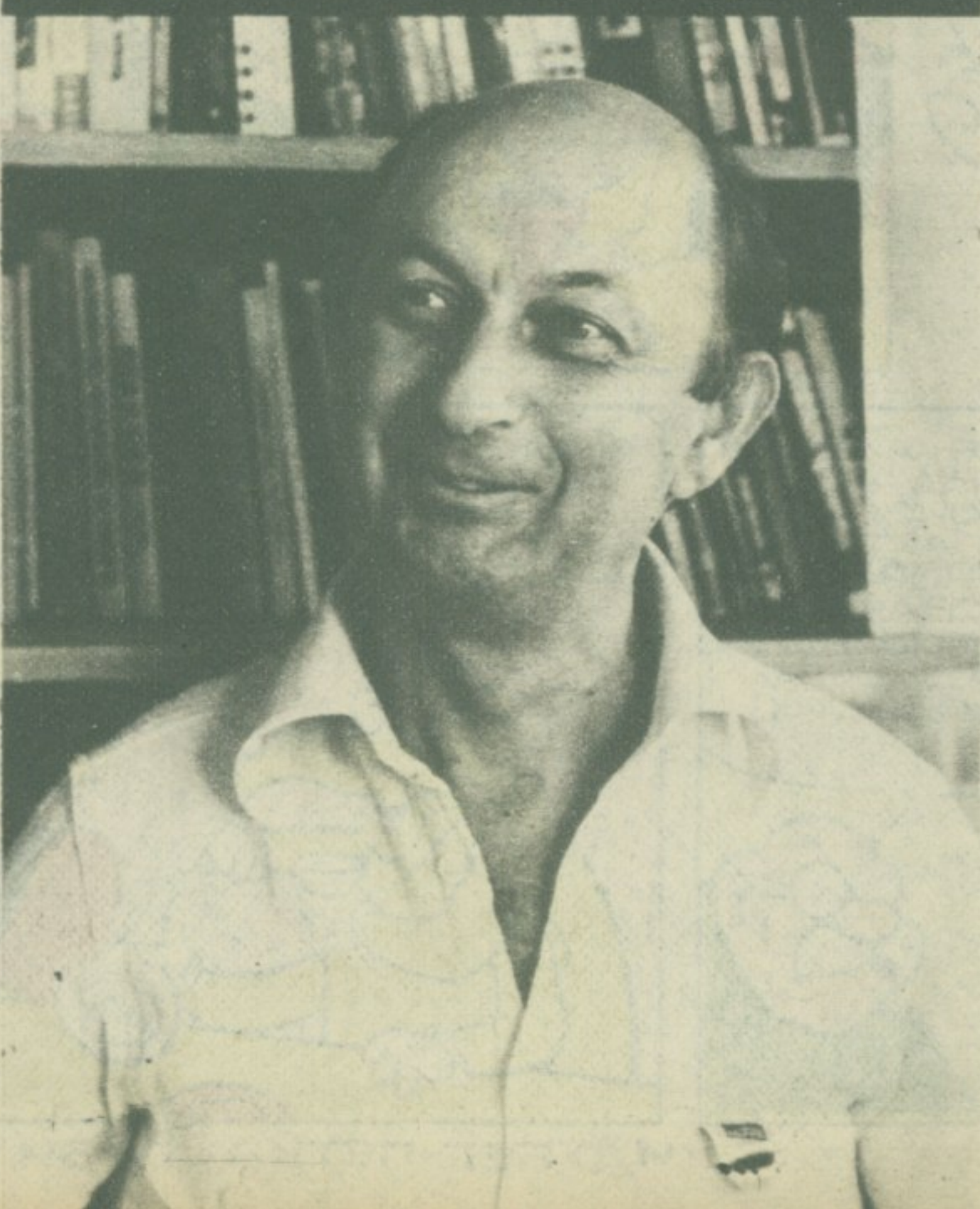
Све награђене књиге добиле су високе оцене књижевне критике а доживеле су и по неколико издања.

КЊИЖЕВНА НАГРАДА »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК« ЗА 1982.

Анто Станичић: „Осетио сам снажну жељу да за децу напишем књигу о нашим поморцима.“

Љубиша Ђокић: „Деца су богат и благородан свет и — врло озбиљан.“

Сваке године на Дан Политике — 25. јануара додељују се три награде: НИН-сва за роман, „Политикина“ награда за ликовно стваралаштво и књижевна награда „Политикин Забавник“ за дела дечје и омладинске литературе (роман, збирка приповедака, збирка поезије, путопис или драма).

Право учешћа на конкурс за награду „Политикин Забавник“ имају сви грађани СФРЈ чија су дела први пут објављена од 1. јануара до 31. децембра 1982. године, под условом да нису за предложено дело добили неку другу књижевну награду. Дела могу пријављивати издавачи, друштвено-политичке организације, стручна удружења, групе грађана и појединци уз обавезу да за седам чланова жирија доставе по примерак објављеног дела.

Жири „Забавникове“ књижевне награде је састављен од угледних критичара, књижевника и друштвено — политичких радника који језички заступају све крајеве земље. Ако по оцени жирија у-

слове конкурса испуњавају и дела која нису пријављена, може их сам уврстити у конкуренцију. Правилник за доделу награде предвиђа могућност да се, уколико то жири сјлучи, награда не додели ниједном делу као и то да се у исто време, ако жири сматра да међу предложеним делима постоје таква остварења, могу доделити две равноправне награде.

„Забавникова“ књижевна награда је новчано недељива и додељује се у износу од 20 хиљада нето динара.

Рок за пријаву дела је 31. децембар 1982. године, али се предлагачи моле да дела доставе раније како би жири могао на време сва дела да прочита и образи. Предлози који стигну после овог рока неће се узимати у обзир.

●●●

Пријаве се достављају на адресу: „Политикин забавник“, Македонска 29, поштански фах 124, 11001 Београд, са назнаком „За књижевну награду“.

ДИКАН И ПРЕТЊА СА ОРИОНА

ВЕЛИКИ ДОГАЂАЈИ
ИЗ ДАЛЕКЕ
БУДУКНОСТИ

У ЦРНОЈ РУПИ
СЕ БАШ НИШТА
НЕ ВИДИ. ЧАК
НИ ШЕПНА
ЛАМПА НЕ
БАЦА СВЕТ-
ЛОСТ!

УЈАМЕ, СВЕТ-
ЛОСТ У ЦРНОЈ
РУПИ НЕ МО-
ЖЕ ДА ОПСТА-
НЕ. ОДМАХ
ЈЕ ПОЈЕДЕ
МРАК.

ВИДЕТЕТЕ
ДОБРО
С ОВИМ
ИНФРА-
НАЧМАРИ-
МА. ОНЕ
УЈЕДНО
ШТИТЕ ОЧИ
ОД ЈАКОГ
ЦРНИЛА!

САД СЕ СТВАРНО
СВЕ ВИДИ.
ШТА ТО
ТАМО ПИШЕ?

ТО ЈЕ
ЗНАК
ДА ЈЕ
ОВО
БЕСЦА-
РИНС-
КА
ЗОНА!

30%60%120%=0

ГДЕЦ!

ПАЗИ ГДЕ ГАЗИШ! ИСПРВА
МИ НОВ НОВЦАТИ ФРАК.*

ХЕЈ
ТИ!

* БИМЕ ЈЕ СА КАСИОПЕЈЕ

ПАЗИ, НАШ
ЧОВЕК У
ЦРНОЈ РУ-
ПИ! ДА ГА
ПИТАМО
КАКО
ЖИВИ!

КАФАНА
ЈОЖЕ ПОДУНАВАЦ

У ПОЧЕТКУ ЈЕ БИЛО ТЕШ-
КО, АЛИ ПОСЛЕ САМ
СЕ НАВИКАО...

НАЈГОРЕ ЈЕ С
НОВИНАМА.
НЕРЕДОВНО СТИ-
ЖУ, ПА НЕ МОГУ
ДА ПРАТИМ
ПРВЕНСТВО!

А ДОБИЈА-
ТЕ ЛИ "ПО-
ЛИТИКИН"
ЗАБАВНИК?

КАКО ДА НЕ!
ТАЈ МИ ЈЕ
ЛИСТ МНОГО
ПОМОГАО
ДА САЧУВАМ
ДОБРО РАСПО-
ЛОЖЕЊЕ!

ОВДЕ МОЖЕТЕ ДА
КУПИТЕ ЈЕВТИНО
РОБУ СА РАЗНИХ
ПЛАНЕТА ЈЕР
ЈЕ КУРС ВРЛО ПО-
ВОЉАН.*

* 100 ДИНАРА = 2840 ЦРНОРУПАРА

НЕМАМО
ВРЕМЕНА
ЗА КУПОВИ-
НУ. ПРОЛА-
ЗЕ ЛИ ОВУДА
ОРИОНЦИ?
ЗНАТЕ
ЛИ ШТА
О ЊИМА?

НЕ, АЛИ
ЈЕДАН
КОНОБАР
СА АРТУРА
ХОНОРАРНО
СВАКОГ
ШПИЈУНИРА.
САД ЋУ ГА
ДОВЕСТИ.

СМЕШНИ СТВОРЕ,
ПОПИЈ ЈЕДНУ
СА МНОМ.

ЖАЛИМ АЛИ ТО
НЕ ПИЈЕМ...

НЕБЕШ?!
ОНДА ДРЖИ
ОВО.

ТРАС!

ФЛАШ
ГОРДОН

1 ДЕО

НА ПЛАНЕТИ МОНГО

ПРЕМА ФИЛМУ
ДИНА ДЕ-
ЛАУРЕНТИСА

КРТА
АЛ
ВИЛЕРСОН

В ИСОКО ИЗНАД СТЕ-
НОВИТЕ ОБАЛЕ АМЕ-
РИЧКЕ ДРЖАВЕ МЕЈН,
ДВОМОТОРНИ ПУТНИЧ-
КИ АВИОН МИРНО
ЈЕ ЛЕТЕО ПРЕМА
ЗАПАДУ...

У ПУТНИЧКОЈ КАБИНИ ФЛАШ
ГОРДОН, ЈУНАК ЊУЈОРШКОГ
ФУДБАЛСКОГ
ТИМА, ТРГНУО
СЕ ИЗ СЕДЛА-
РЕЊА...

ОХ!
ПРОПА-
ДАМО!

ОБИЧНА ТУРБУЛЕНЦИЈА... ПРОКИ
ЊЕМО ЈЕ ЗАЧАС! ЗОВЕМ СЕ
ФЛАШ ГОРДОН!

ЗНАМ...
ЧИТАЛА
САМ О
ВАМА!

ЈА САМ ДЕЈЛ АРДЕН,
ПУТНИЧКИ АГЕНТ И
ВОДИЧ... И ВЕЛИКА
КУКАВИЦА! МРЗИМ
ЛЕТЕЊЕ!

ЈЕСТЕ
ЛИ НА
ОДМОРУ...
Ш-ШТА
СЕ ТО
ДОГА-
ЂА?

НЕБО СЕ СМРАЧИЛО. ПОЛАКО
И ПРЕТЕКИ, СУНЦЕ ЈЕ ПОСТА-
ЈАЛО КРВАВОЦРВЕНО ДОК СЕ
ПРЕКО ЊЕГА НАВЛАЧИО ЦРНИ
ДИСК А КОПЛА ПРИМИЗНИХ
МУЊА ПОЧЕЛА СУ ДА СЕКУ

МУЊЕ
ОБЛА-
КЕ...

НАЈЕДНОМ, АВИОН СЕ
ОБРУШИО ПРЕМА ЗЕМ-
ЛИ, А КАБИНА СЕ ИС-
ПУНИЛА БЛЕШТАВИМ
СЈАЈЕМ...

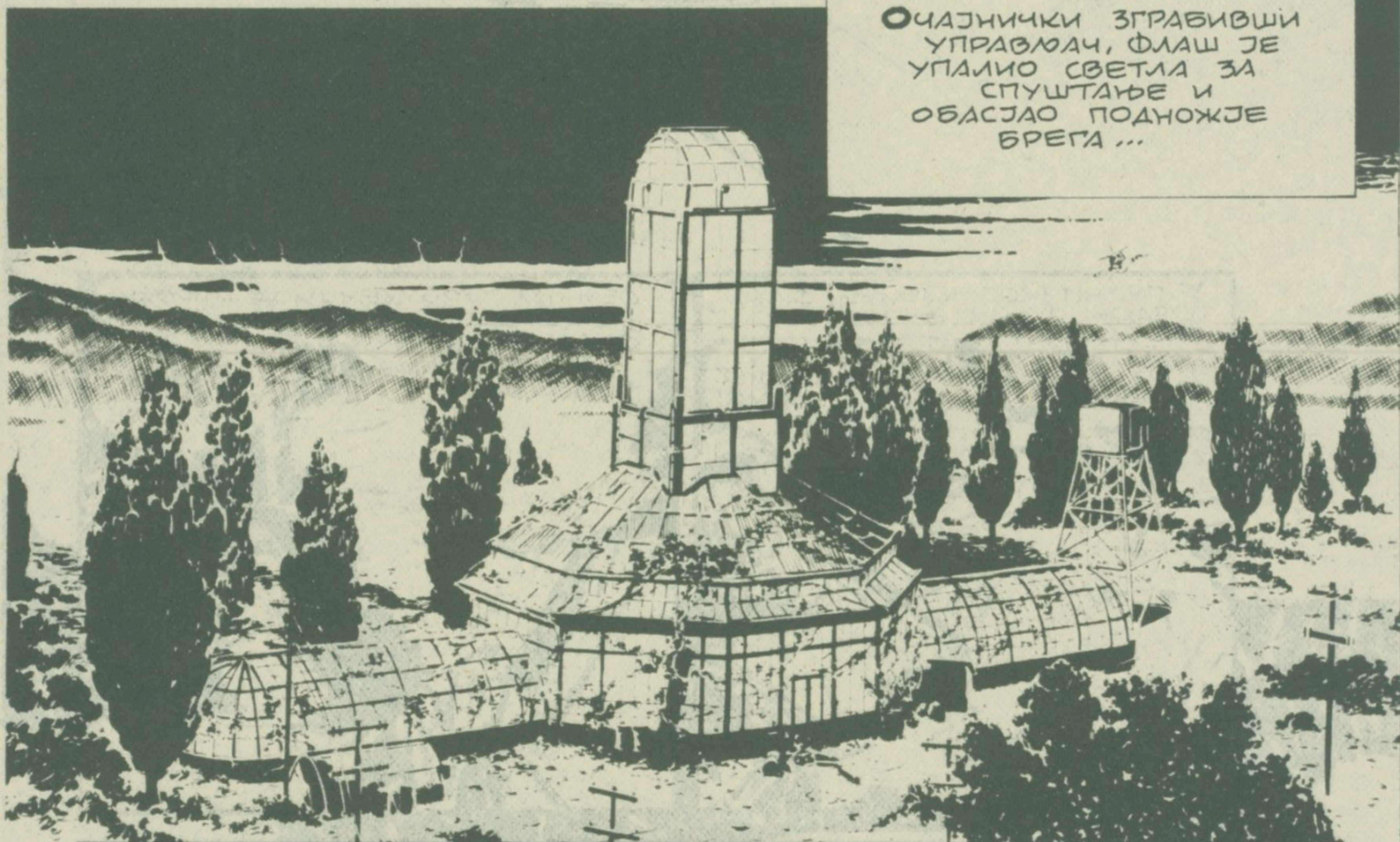

ОТКОПЧАВШИ
ПОЈАС,
ФЛАШ ЈЕ
ПОЈУРНО
ПРЕМА
ПИЛОТ-
СКОЈ
КАБИНИ
...

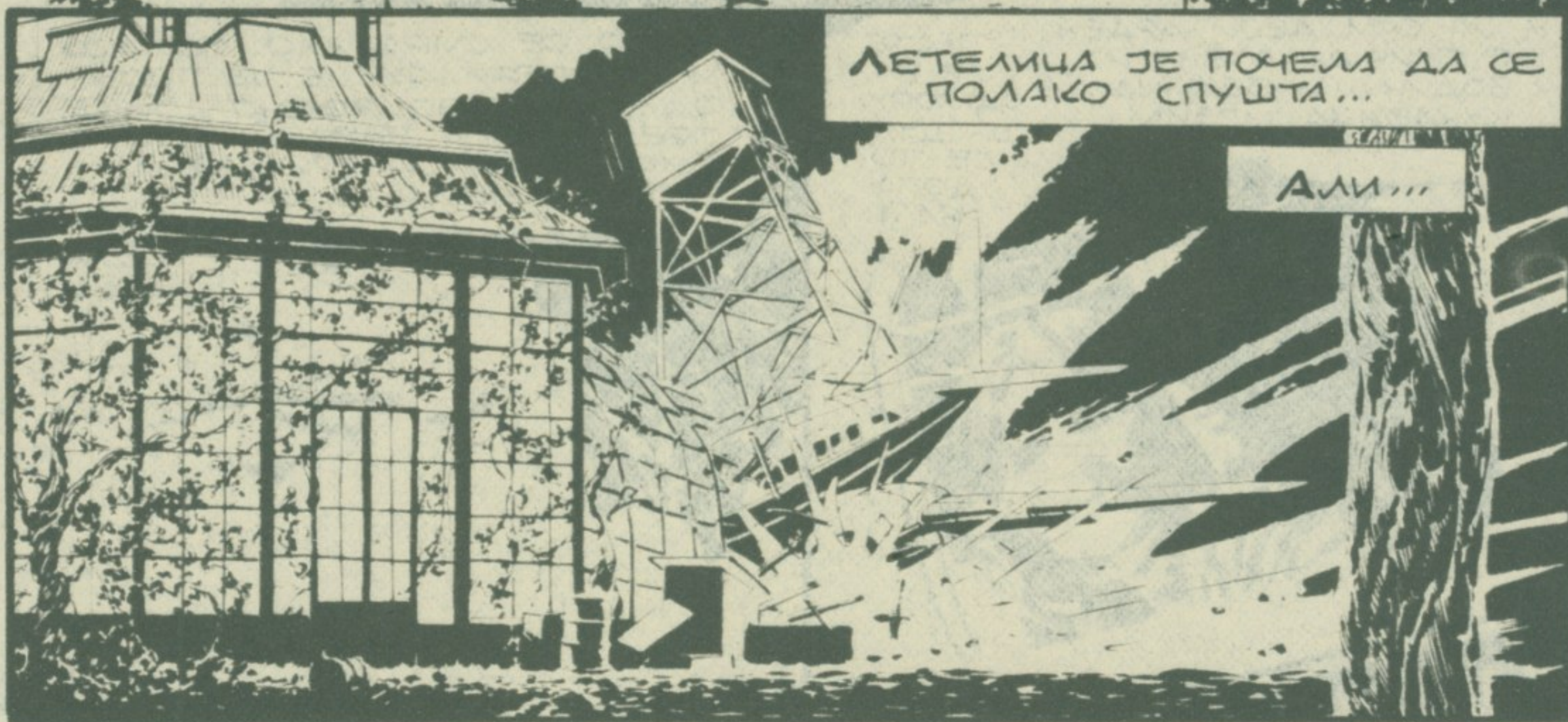
ПИЛОТИ СУ
НЕСТАЛИ
БЕЗ ТРА-
ГА...

ОЧАЈНИЧКИ ЗГРАБИВШИ
УПРАВЉАЧ, ФЛАШ ЈЕ
УПАЛИО СВЕТА ЗА
СПУШТАЊЕ И
ОБАСЈАО ПОДНОЖЈЕ
БРЕГА...

ЛЕТЕЛИЦА ЈЕ ПОЧЕЛА ДА СЕ
ПОЛАКО СПУШТА...

Али...

ТРЕНУТАК ЈЕ ВЛАДАЛА
ТИШИНА... ЗАТИМ, ИС-
КОРАЧИВШИ ИЗ УСКО-
ВИТЛАНОГ ОБЛАКА ЦР-
НОГ ДИМА, ЈЕДНА ПРИ-
ЛИКА ПРИБЛИЖИЛА СЕ
ОЛУПИНИ...

ЈЕСТЕ
ЛИ ПО-
ВРЕЂЕ-
НИ?

ИЗГЛЕДА ДА
НИСМО!
ОПРОСТИТЕ
ЗА ВАШ
СТАКЛЕНИК,
ГОСПОДИНЕ

ДОКТОР ЗАР-
КОВ! МОЛИМ ДА
ОБОЈЕ ПОБЕТЕ
ЗА МНОМ...

ФЛАШЕ,
ТО ЈЕ ХАНС
ЗАРКОВ, НАУЧНИК
КОЈИ ЈЕ УПОЗОРИО
ШТАМПУ О НАПАДУ
НА ЗЕМЉУ! ИЗБА-
ЏИЛИ СУ ГА ИЗ
АГЕНЦИЈЕ НАСА!
О ТОМЕ СУ ПИСА-
ЛЕ СВЕ НОВИ-
НЕ!

САСВИМ ТАЧНО, МЛА-
ДА ДАМО, А НАПАД
ЈЕ ВЕК ПОЧЕО!
УТВРДИО САМ ДА
НАМ ЈЕ ПРЕОСТАЛО
ЈЕДНАДЕСЕТ ДАНА
ПРЕ НЕГО ШТО СЕ
НАШ МЕСЕЦ СУРВА
И УНИШТИ НАС!
ПОТРЕБНА МИ ЈЕ ВАША
ПОМОЋ ДА УЗЛЕТИМ!

ГДЕ
ДА УЗ-
ЛЕТИ-
ТЕ?

ГОРЕ... СЕДИТЕ! ДРЖИТЕ
НОГУ НА ЦРВЕНОЈ ПАПУ-
ЦИЦИ, ИЛИ ЋЕ НАС СИЛА
ТЕЖЕ СВЕ
УБИТИ!

УПЛАШЕН ЗА ДЕЈЛИНУ СУДБИНУ, ФЛАШ
ЈЕ ПОПУСТИО. ЗАРКОВ ЈЕ ПОКРЕНУО
СТАРТЕР И...

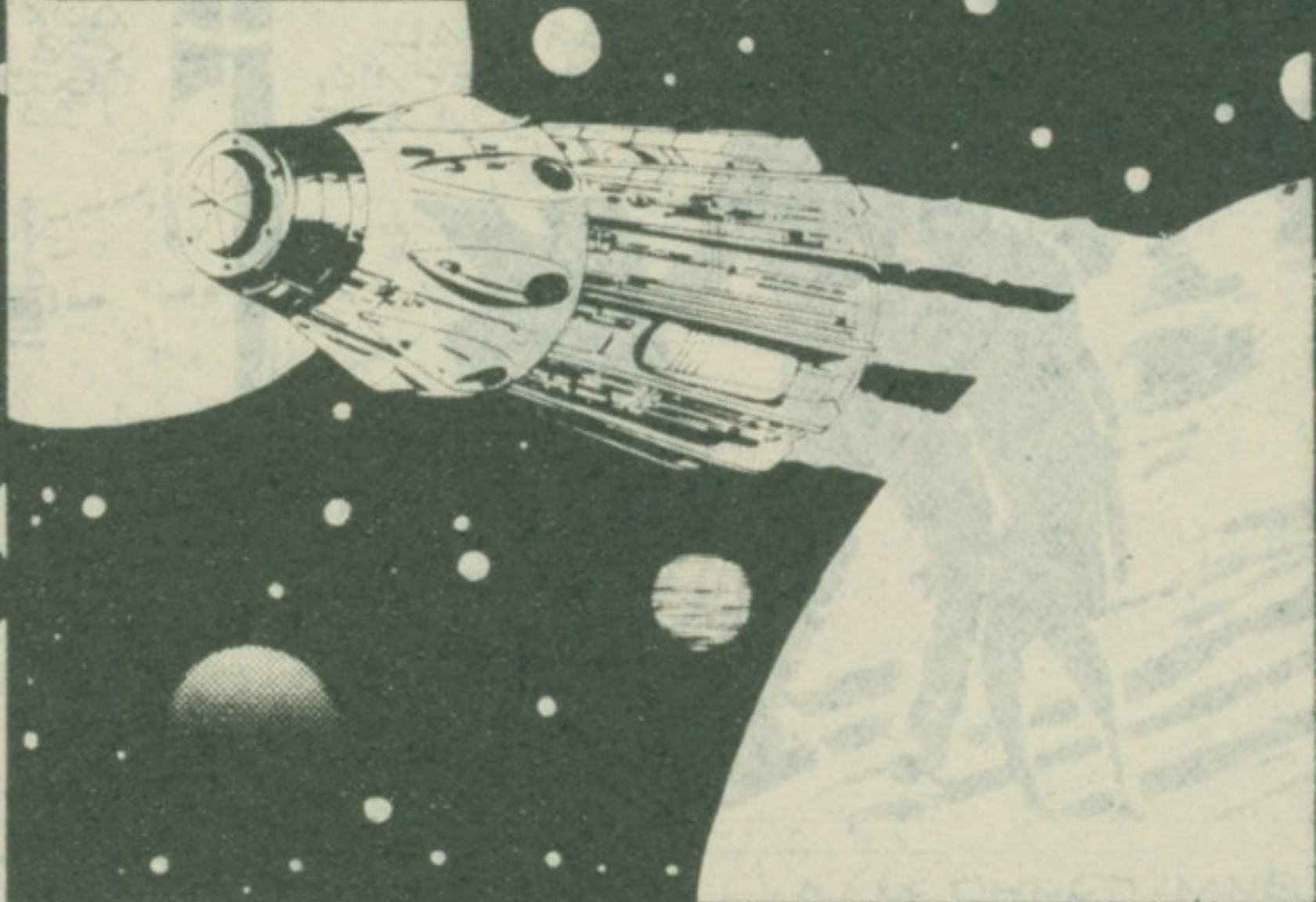
МИ ЛЕТИМО...
ФЛАШЕ, ОН ЈЕ
ЛУД!

ВЕЖИТЕ СЕ!
БРЗО!

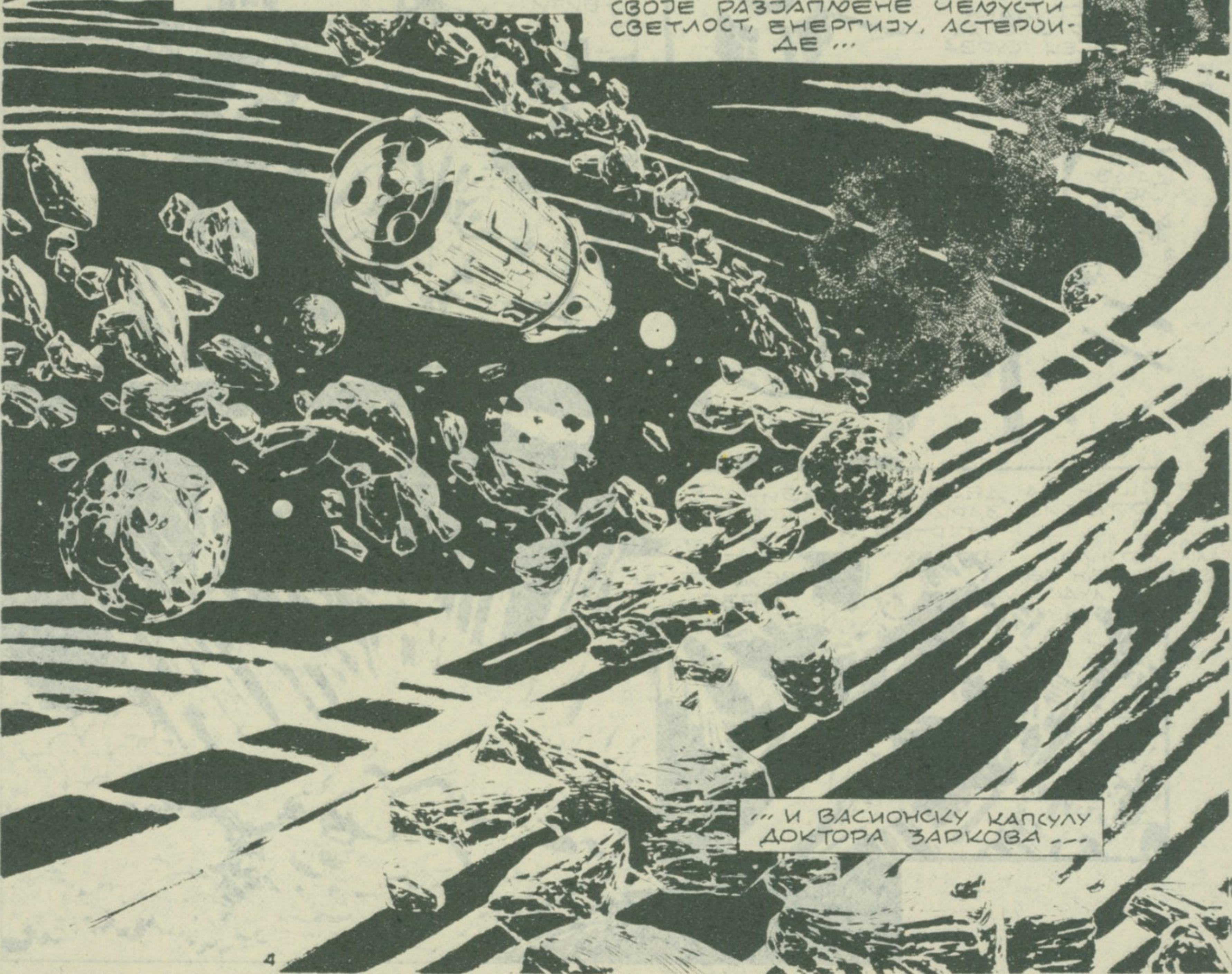

ДОК ЈЕ БРОД ГРМЕО
ПУТ НЕБА...

ПРИЈАТЕЉ-
СТВО... АЛИ
АКО НАС
ТРОЈЕ НЕ
БУДЕМО
...

ЗАРКОВ СЕ ОНЕСВЕСТИО, А
ЗАТИМ И ФЛАШ И ДЕЈЛ...
ЗЕМЉА ЈЕ ОСТАЛА ДАЛЕ-
КО ИЗА ЊИХ...

НЕЗНАНА ПУТНИЦИМА, ЈЕДНА НЕЗЕРОВАТНА ПОЈАВА
ЗБИВАЛА СЕ У ВАСИОНИ. ЦРНИ ОТВОР УСИСАВАО ЈЕ У
СВОЈЕ РАЗЈАПЉЕНЕ ЧЕЉУСТИ
СВЕТЛОСТ, ЕНЕРГИЈУ, АСТЕРОИ-
ДЕ...

... И ВАСИОНСКУ КАПСУЛУ
ДОКТОРА ЗАРКОВА ---

КАПСУЛА ЈЕ УЈЕДРИЛА У НЕКИ ЧУДААН СУНЧЕВ СИСТЕМ
У КОЈЕМ ЈЕ СВАКИ СВЕТА БИО ОБАВИЈЕН АТМОСФЕРОМ
ДРУГАЧИЈЕ БОЈЕ : АРБОРИЈА ОКРУЖЕНА РУЖИЧАСТОМ
ИЗМАТЛИЦОМ, ФРИГИЈА БЛИСТАВА КАО ЧИНОВСКИ ДИЈА-
МАНТ, А МОНГО, НАЈВЕКИ МЕЂУ њИМА, ОВЕНЧАН
МУТНИМ СЈАЈЕМ СЛЕЗОВЕ БОЈЕ ИЗ МОРА
ПУРПУРНЕ ЛАВЕ ...

ОБЈЕКТ ПРОДИРЕ У
ПОДРУЧЈЕ НАШЕ КОН-
ТРОЛЕ ! ПРИБЛИЖАВА
СЕ МОЈУ ВАТРЕ,
КЛИТУСЕ !

ПРИЗЕМ-
ЉИТЕ
ГА !

И КАПСУЛА ЈЕ ПОЧЕЛА ДА
ПАДА ПРЕМА МОНГУ, ПОНИРУЈИ
КРОЗ ЗИД ПУРПУРНЕ ПАРЕ,
ДОСПЕВШИ НА КРАЈУ У ОБЛАСТ
НЕОБИЧНЕ ВЕГЕТА-
ЦИЈЕ ...

ПРЕД ЊИМА СЕ ПРОСТИРАО
ГРАД МИНГО, СРЏЕ ЦАРСТВА
СТРАХА, ЗАСЛЕПЛУЈУЋА ТВР-
ЂАВА ИЗ КОЈЕ МИНГ НЕМИЛО-
СРДНИ СПРОВОДИ СВОЈУ
ОКРУТНУ ВОЈУ НАД ПОТ-
ЧИЊЕНИМ НАРОДИМА
МОНГА...

ТРОЈЕ ЗЕМЉАНА НАШЛО СЕ ПРЕД
СТВОРЕЊИМА СА ДРУГОГ
СВЕТА...

МИ СМО
СА ЗЕМЉЕ!
ПРИЈА-
ТЕЉИ!

ТИШИНА!
ВИ СТЕ МИНГОВИ
ЗАРОБЛЕНИЦИ!
ПОКИ КЕТЕ СА НА-
МА! АКО НЕ ПОСЛУ-
ШАТЕ, УБИЋЕМО
ВАС!

БОЈЕ ЈЕ
ДА ИХ ПОСЛУ-
ШАМО, ФЛАСЕ!
БРОЈНИЈИ СУ И
НЕ МОЖЕМО ИМ
СЕ СУПРОТСТА-
ВИТИ!

ЗА
САДА!

ПОМОКУ ЦЕВИ КОЈА ВОДИ ДО
ЛЕГЕНДАРНОГ ГРАДА, ФЛАСИ, ДЕЈИ И
ЗАРКОВ СУ ПРЕВАЧЕНИ У ЦЕНТАР
ЧУДЕСНЕ МЕТРОПОЛЕ...

ЗАДИВ-
ЉУЈУЋА
ТЕХНОЛО-
ГИЈА! ГЛУ-
ПО ЈЕ ШТО
НИСАМ
ПОНЕО
ФОТО-
АПА-
РАТ!

А ГДЕ
БИСТЕ
РАЗВИЛИ
ФИЛМ, ДОК-
ТОРЕ?

НАЈМАЊЕ ТРИ
РАЗЛИЧИТА ПРАВЦА
ЕВОЛУЦИЈЕ!
ДИВНО!

ОДЈЕДНОМ, НА КРУЖНОМ
УЛАЗУ У ПАЛАТУ...

СТРАЖА,
СТОЈ! ЗАРОБ-
ЉЕНИЦИ ЗА
МНОМ!

ДА ОДБИ-
ЈЕМО?

БИЋЕМО
БЕЗ
СУМЊЕ
ОДВЕДЕНИ
ЊИЛОВИМ ГЛА-
ВЕШИНАМА! АКО
НАМ НЕ БУДУ
ПО ВОЛИ...
У ЦЕПУ
ИМАМ
ПИШТОЛ...

ШТА
?!

ДРУЖЕКИ ПИШТОЛ МАГНЕТСКОМ СИЛОМ,
ЧУДНИ ГЛОБУС ЈЕ ЗАПЛОВИО УВИС И
ПРОДУЖИО НИЗ МЕРМЕРНИ
ХОДНИК...

ПОМЕНУЛИ
ТЕ НАШУ ВОЛУ...

... ДО ГЛАВНОГ ХОЛА
ПАЛАТЕ ...

ЖИВЕО МИНГ, ВЛАДАР
ВАСИОНЕ!

ПОД
ПАЖЛИВИМ
ОКОМ
ТАЈАНСТВЕНОГ
ГЛОБУСА,
ФЛАШ И
ЊЕГОВИ
ПРИЈАТЕЉИ ПРО-
ВЕДЕНИ СУ...

... ПОРЕД ВУЛТАНА,
КРАЉА
ЛЕТЕКИХ
ЉУДИ...

... ПРИНЦА
БАРИНА,
ВОЂЕ
ШУМСКИХ
ЉУДИ...

... И КОНАЧНО ДОВЕДЕНИ
ПРЕД ОКРУТНОГ МИНГА, ВЛА-
ДАРА ЧИТАВОГ МОНГА...

ЈАДНИ ЗЕМЉАНИ, ОТИСНУЛИ
СТЕ СЕ У ВАСИОНУ НЕМАЈУ-
ЋИ ПОЈМА ШТА СЕ ТАМО НА-
ЛАЗИ!

ДА ЛИ ДА ОДМАХ
НАРЕДИМ ДА ИХ
УБИЈУ, ВАШЕ ВИСО-
ЧАНСТ-
ВО?

И ТАДА СЕ
ПОЈАВИЛА
ОНА...

НЕМОЈ
ДА УБИЈЕШ
ПЛАВОКОСОГ,
ОЧЕ! ХОЋУ ГА
ЗА СЕБЕ!

ОХ?! А ШТА
ЋЕ ПРИНЦ
БАРИН НА ТО
РЕКИ, ДРАГА?

ЛАКО ЋУ ЈА СА
БАРИНОМ
...

ДОИСТА, АУРА, ТИ СИ
НЕЗАСИТА!

ДОВЕДИТЕ
ЗЕМЛАНИКУ,
ОНА ЋЕ ПРИ-
ПАСТИ
МЕНИ!

ЗАБОРАВИТЕ
НА ТО, МИНГ!
ДЕЈА ЈЕ
МОЈА!

ЈУНАЧИНУ,
ДА ВИДИМО
КОЛИКО СИ
ХРАВАР...

СТРАЖА!
УНИШТИТЕ
ГА!

ИЗ НАЈТАМНИЈИХ ЗАБИТИ ПАЛАТЕ
МНОШТВО ПРИЛИКА ЈУРНУЛО ЈЕ ПРЕМА
ФЛАШУ. КАО ЧЕЛИК ЈАКА РУКА ПОСЕГЛА ЈЕ
ЗА ВРАТОМ ПЛАЗОКОСОГ МЛАДИКА...

ФЛАШ НИЈЕ
УСТУКНУО.
НАПРОТИВ...

... ПРИХВАТИО ЈЕ
БОРБУ И УБРЗО
СУ МИНГОВИ ЛУДИ
БИЛИ ПОРАЖЕНИ...

ИМПРЕСИВНО!
ЗАВРЕДИО СИ
ПРАВО НА ЖИВОТ,
ЗЕМЉАНИНЕ...

... ДО СВОГ
ЈАВНОГ
ПОГУБЉЕЊА
КОЈЕ ЋЕ
СЕ ИЗВР-
ШИТИ НО-
ЋАС!

КАСНИЈЕ, ТЕ
НОЋИ...

ОХ! ОДЛА-
ЗИ, БАРИНЕ!

НЕМО-
ГУКА СИ,
АУРА!

ОДЛЕТИ ДО СВОГ КРАЉЕВ-
СТВА! МОЖДА ЋЕШ МЕ ВИДЕТИ
ПРЕ НЕГО ШТО МИСЛИШ...

ДОКИ ЋЕШ
У АРБОРИ-
ЈУ?

ДА, АКО МЕ
ПОСЛУШАШ!

АЛИ, ИМПЕ-
РАТОР ЈЕ
СВИМА НАРЕДИО
ДА ПРИСУС-
ТВУЈУ ПО-
ГУБЛЕЊУ
ЗЕМЉА-
НИНА...

ПЛА-
ШИШ ЛИ
СЕ, МОЈ
ВРИ ПРИН-
ЦЕ?

ТИ МАЛА
НАМИГУ-
ШО...

А У МИНГОВОЈ
ТАМНИЦИ...

КОЈА ТИ ЈЕ
ПОСЛЕДЊА
ЖЕЉА?

ХОЋУ ДА
ВИДИМ
ДЕЈЛА!

НАРАВ-
НО, КАО ШТО
САМ И ОЧЕКИ-
ВАО!

ОХ,
ФЛАШЕ!
ФЛАШЕ!

ДЕЈЛА,
МОЖДА ЈЕ СВЕ
ТО САМО
РУЖАН
САН...

А АКО
НИЈЕ?

Онда
ћете ти
и ЗАРКОВ
ПОКУШАТИ
ДА СПА-
СЕТЕ
ЗЕМЉУ
!

У ПОНОК...

ДЕЈИ И ЗАРКОВ СУ
ДОВЕДЕНИ ДА
ПОСМАТРАЈУ
ПОГУБЉЕЊЕ...

ВИДЕВШИ УЖАС У
ДЕЈЛИНИМ ОЧИМА,
ФЛАШ ЈЕ ОЧАЈНИЧКИ
ПОКУШАВАО ДА СЕ
ОСЛОБОДИ, АЛИ ЈЕ УБРЗО
БИО САВЛАДАН ИНЈЕКЦИ-
ЈОМ МИНГОВОГ ЛЕКАРА...

... И ПРИВЕЗАН
ЗА СТОЛИЦУ ЗА
СМАКНУЋЕ ...

СА ПРОЗОРА
ТЕРАСЕ МИНГ
ЈЕ ДАО
ЗНАК...

... И ПОГУБНА ЗЕЛЕНА
ПАРА ОБАВИЛА ЈЕ
ФЛАШОВО ТЕЛО ...

ДЕЈИ КРИКНУ И
КЛОНУ У РУКАМА
ЗАРКОВА...

Али, својеглава аура навикла је да добија оно што жели. Пошто жели флаша, уротила се са царским лекаром и инјекција је земљанина учинила отпорним на погубни гас и изазвала код њега транс који подсећа на смрт...

ПОЖУРИ!

ЛУД САМ ЗА ТОВОМ, АУРА! АКО ТВОЈ ОТАЦ САЗНА ЗА ОВО...

ДОБРО! А САД НАС ОСТАВИ!

ФЛАШ
ГОРДОН
ЗЕМЉАНИН
КОЈЕГ ЈЕ
ПОГУБИО
МИНГ

Ш-ШТА СЕ
ДЕСИЛО?
ДЕЈА...
ЗАРКОВ...

ЗАСАД СУ
БЕЗБЕДНИ! ПОЖУРИ,
ОБУЦИ ОВУ УНИФОРМУ
И ПОБИ СА МНОМ! ИДЕМО ДО
МЕСЕЦА АРБОРИЈЕ!

ШТА
ЋЕМО
НА АР-
БОРИ-
ЈИ?

ТАМО ЖИВИ
ПРИНЦ БАРИН!
ОН МОЖЕ ДА
ТИ ПОМОГНЕ...
УЧИНИТЕ СВЕ
ШТО ТРАЖИМ,
ВЕРУЈ МИ!

САМО ЧАС...

Ш-ШТА ЋЕТЕ МИ
УРАДИТИ?

ИСПРАЗНИТИ
УМ, ДОКТО-
РЕ!

ЗАРКОВ!

КРОЗ ПРОЗОР ФЛАШ ЈЕ
УГЛЕДАО НЕШТО ОД ЧЕГА
МУ СЕ КРВ СЛЕДИЛА...

ЗА ТО ВРЕМЕ, У
МИНГОВОЈ СПАВА-
ЋОЈ СОБИ...

ПОПИЈ
ОВО!

ШТА ЈЕ
ТО,
ХЕДО-
НИЈА?

НЕМА
ИМЕНА!

ХОКУ
ЛИ МОЖИ
ДА ЗАБО-
РАВИМ?

НЕ, АЛИ БЕ ТИ
БИТИ СВЕЈЕДНО
ДА ИИ СЕ
СЕЃАШ...

У ЛАБОРА-
ТОРИЈИ...

КАКО СЕ ЗОВЕШ?

ХАНС ЗАРКОВ...
ХОКУ ДА
КАЖЕМ... АГЕНТ
ЗАРКОВ БРОЈ 2133
ИЗ ШПИЈУНСКЕ
ГРУПЕ
ПРОТИВ
ПОВУЉЕ-
НИКА...
ЖИВЕО
МИНГ!

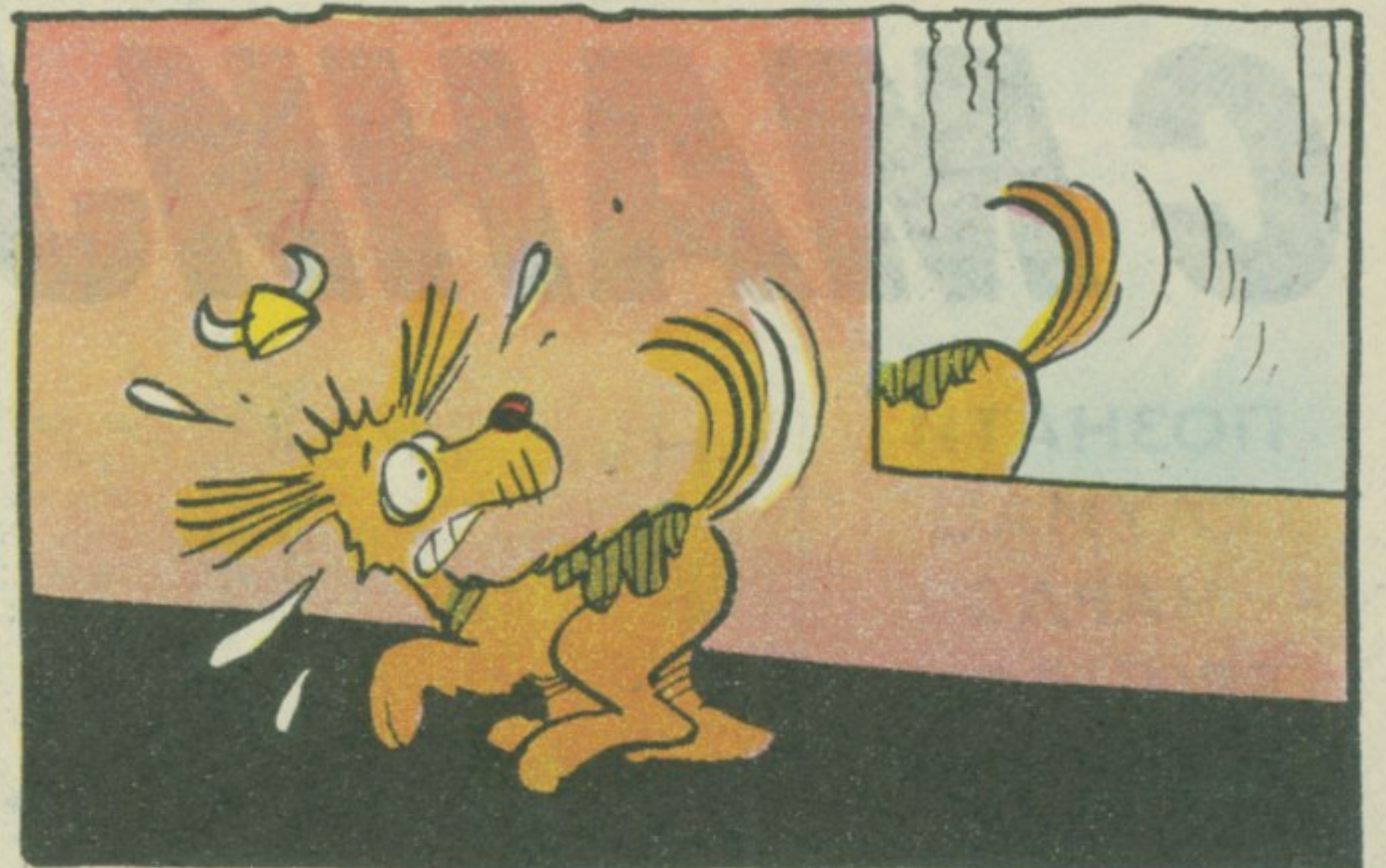
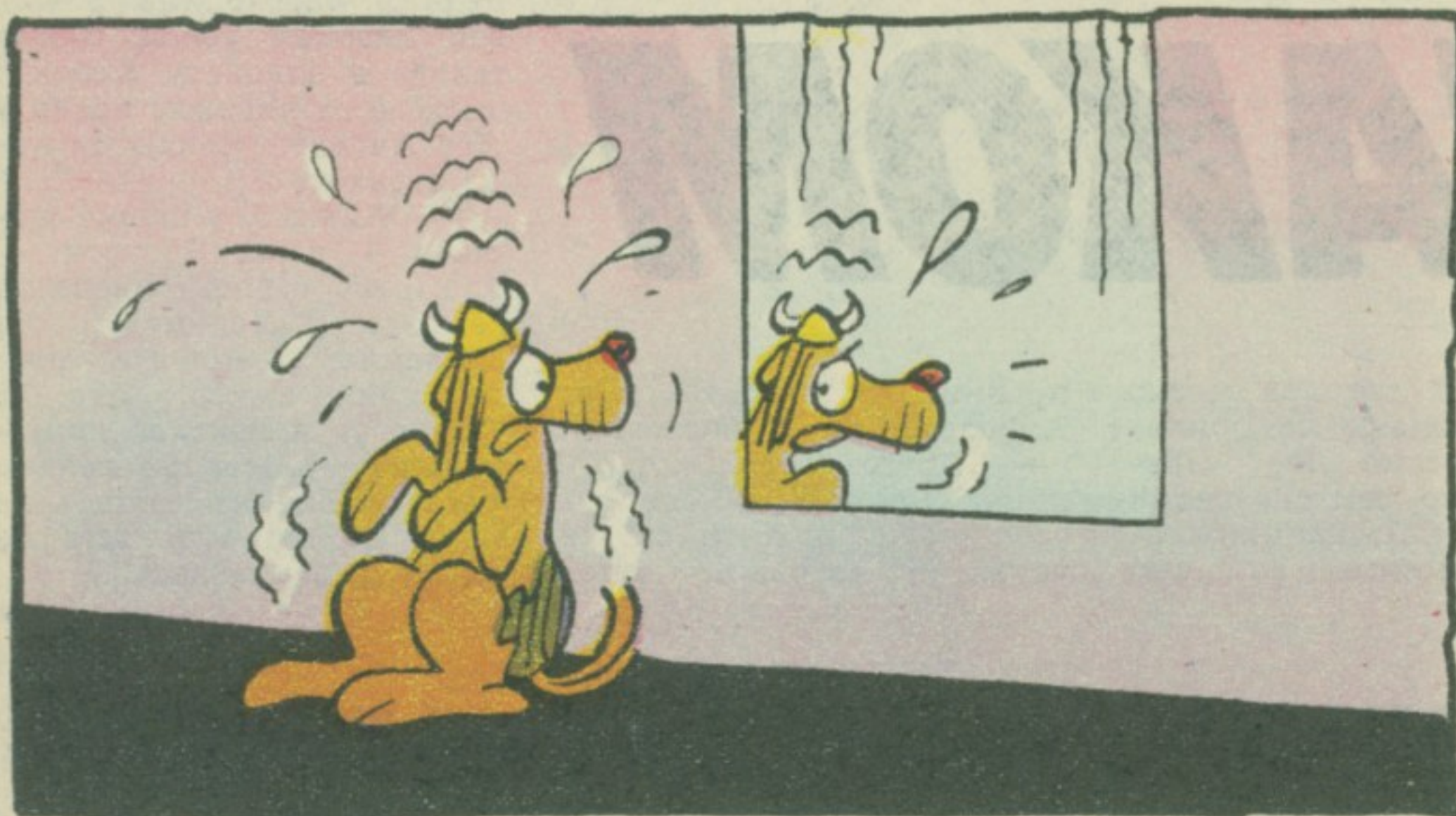
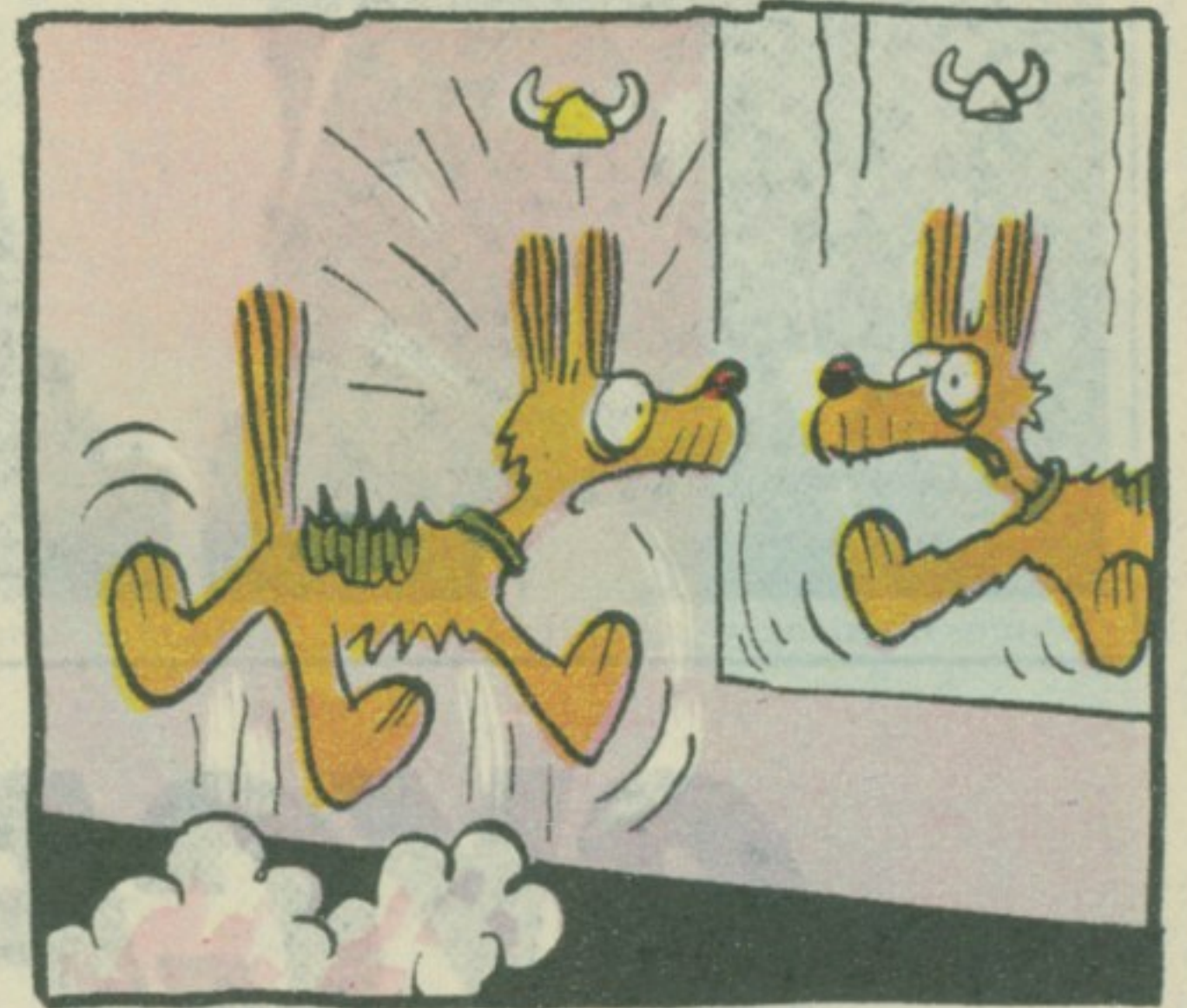
ТО ДОЛЕ ЈЕ ФРИГИЈА!
СВАКИ-МЕСЕЦ МОНГА ЈЕ
ЈЕДНО КРАЈЕВСТВО! МОЈ
ОТАЦ ИХ СТАЛНО ПОДСТИ-
ЧЕ ДА СЕ МЕЂУСОБНО
БОРЕ!

У СЛЕДЕКЕМ
БРОЈУ:

У ВЛАСТИ
ЛЕТЕКИХ
ЉУДИ

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

Чарлс Бронсон у једној сцени свог најновијег филма.

што сам доживео било је најјезивије у мојој каријери!

Убиство из чиста мира

Реч је о филму „Жеља за смрћу“, други део, енглеског режисера Мајкла Винера а тема се догађа у подземљу Лос Анђелеса. У каквим се условима снимало најбоље показује податак да је режисер ангажовао 20 полицајаца да штите Бронсона, његову супругу Џил и остале чланове екипе!

— Једне ноћи, око два сата — испричао је Бронсон касније новинарима — паклена пуцњава. Како снимање још није почело, зачудио сам се. Онда се чуо Винеров глас: „Шта је то, до врага?“ Био је мркли мрак. Пуцњава се наставила, а нико није могао да одреди одакле долази и ко на кога пуца. Зачули смо полицијску пиштаљку, неко је наредио: „Брзо у заклон!“. Запраштали су полицијски рафали. Нисам оклевао: бацио сам се без размишљања на под нашег комбија... Касније смо сазнали да смо били сведоци обрачуна две уличне банде.

Био је то први сусрет са

грам. Ништа необично, али док сам разговарао с њим, спазио сам да у руци држи тешку батину оковану на врху ексерима! Схватио сам да не смем да покажем ниједним знаком да сам уплашен и наставио љубазно да разговарам с њим. Најзад се окренуо и пошао уличом. Пратио сам га погледом и имао шта да видим! Наједном, из чиста мира, снажно је ударио по глави једног пролазника! Човек се стропоштао обливен крвљу и убрзо затим ту се створила гомила полицајаца. Касно! Човек није давао знаке живота. Одвели су нападача. Помислио сам: уместо пролазнику, то се могло догодити и мени и облио ме је зној.

Насиље на филму и у животу

Винеров филм догађа се углавном по озлоглашеним четвртима Лос Анђелеса чији су „декор“ уличне банде, пијани и дротирани, пропалице свих врста. Уосталом, насиље у великим америчким градовима постаје сваки даном све већи проблем па је и у савременом филму оно све присутније. „Жеља за смрћу“, снимљена пре осам година, прича о угледном њујоршком адвокату Полу Керсију — игра га Чарлс Бронсон — у чији стан упада банда криминалаца и убија му супругу. Наставак тог филма, који је у америчким биоскопима доживео огроман успех, прича такође о адвокату Керсију који се са кћерком враћа у Лос Анђелес. Чекају га нове страхоте...

— Живимо у време насиља — каже Бронсон. — Још само туристи мисле да је овде, у Холивуду, „рај на земљи“, његов сјај личи на црни хумор! Кад се Џил и ја нађемо са пријатељима, разговор некако увек окрене на то шта се коме десило или шта је могло да му се деси.

СУСРЕТ С МАНИЈАКОМ

ПОЗНАТИ ГЛУМАЦ ЧАРЛС БРОНСОН УМАЛО ЈЕ ИЗГУБИО ГЛАВУ НА СНИМАЊУ СВОГ ПОСЛЕДЊЕГ ФИЛМА »ЖЕЉА ЗА СМРЋУ II«

Не препадам се тако лако, каже Чарлс Бронсон, педесет деветогодишњи амерички глумац. У ствари, нисам ни знао шта значи уплашити

се на смрт све док нисмо почели снимање по сумњивим четвртима Лос Анђелеса. Радио сам по целом свету и на свакојаким опасним местима, али оно

правим подземљем Лос Анђелеса. Не и последњи:

— Другом приликом — прича Бронсон — опет у сред ноћи, пришао ми је човек и затражио ауто-

РУДАР, МИТРАЉЕЗАЦ, ГЛУМАЦ

Чарлс Бронсон чије је право презиме Бунчински играо је у седамдесетак филмова — наша публика зна га из „Митраљеза Келија“, „Величанствених седам“, „Било једном на Дивљем западу“ и других. Његова животна прича такође би могла да буде узбудљив филм.

Рођио се 1921. године у Пенсилванији, у рударском месташћу Еренфилд у породици са петнаесторо деце. Отац, пореклом Литванац, копао је угаљ а то су радила и сва Чарлсова браћа. И он је,

чим је напунио шеснаест година, сишао у окно. Ипак, Чарлс се разликовао од остале деце Бунчинских, једини је завршио средњу школу. Кад су САД ступиле у други светски рат, млади рудар је регрутован. Био је митраљезац на бомбардеру В-29. Када се рат завршио, Чарлс Бунчински одлази у Филаделфију и уписује се на факултет уметности. Неко време радио је као дизајнер једне глумачке дружине, а онда је почео да добија и мање улоге. Показало се да има талента!

Тако се 1949. године Чарлс Бунчински, жељан знања и пун амбиције, уписао у глумачку школу у Пасадени. Почео је да добија мање улоге у филмовима и на телевизији, а 1954. године узео је уметничко презиме — Бронсон. Ипак, оно није допринело да постане филмска звезда али већ је играо у многим филмовима. Пресекрет је дошао — у Европи. Бронсон је 1968. године одлучио да напусти Холивуд и отисне се преко Океана и то је било пресудно: Париз, Рим, Мадрид, лудо-

вали су за његовим грубим, ружно-лепим лицем и снажним појавом. Данаас, Бронсон може бити више него задовољан: у својој педесетој години постао је један од најбоље плаћених глумаца, а 1971. добио је „Златни глобус“ као најпопуларнији глумац на свету. Тада се тријумфално вратио у Холивуд.

У последње време Бронсон снима заједно са супругом Џил — тако је и у „Жељи за уморством“ — II део, а на снимањима је често присутно и њихово шесторо деце.

ОПАСНЕ ИГРАЧКЕ

Свет дечјих играчака постаје све опаснији за децу и у њега их не треба пуштати саме, рекао је ових дана огорчено васпитач у једном токијском обданишту. После бојазни од агресивности коју у деци развијају јунаци цртаних филмова, чудовишта и супермени у свемиру, сада се у Јапану зна да и од те опасности постоје веће.

Нова брига за родитеље су минијатурне алкалне батерије које су се доскора употребљавале само за ручне сатове, апарате за глуве и минијатурне рачунаре. Али сада, у жељи да се све прави минијатурно, Јапанци производе све мање играчке за које више не могу да се употребљавају батерије нормалне величине. Прави талас електронских компјутерских играчака као да је обавезао сваку породицу с децом да набави такве играчке у које се уграђују минијатурне батерије.

Још практично ненавикнути на ову новину

ни родитељи сами не знају колико је опасан минијатурни метални кружић који се сада налази

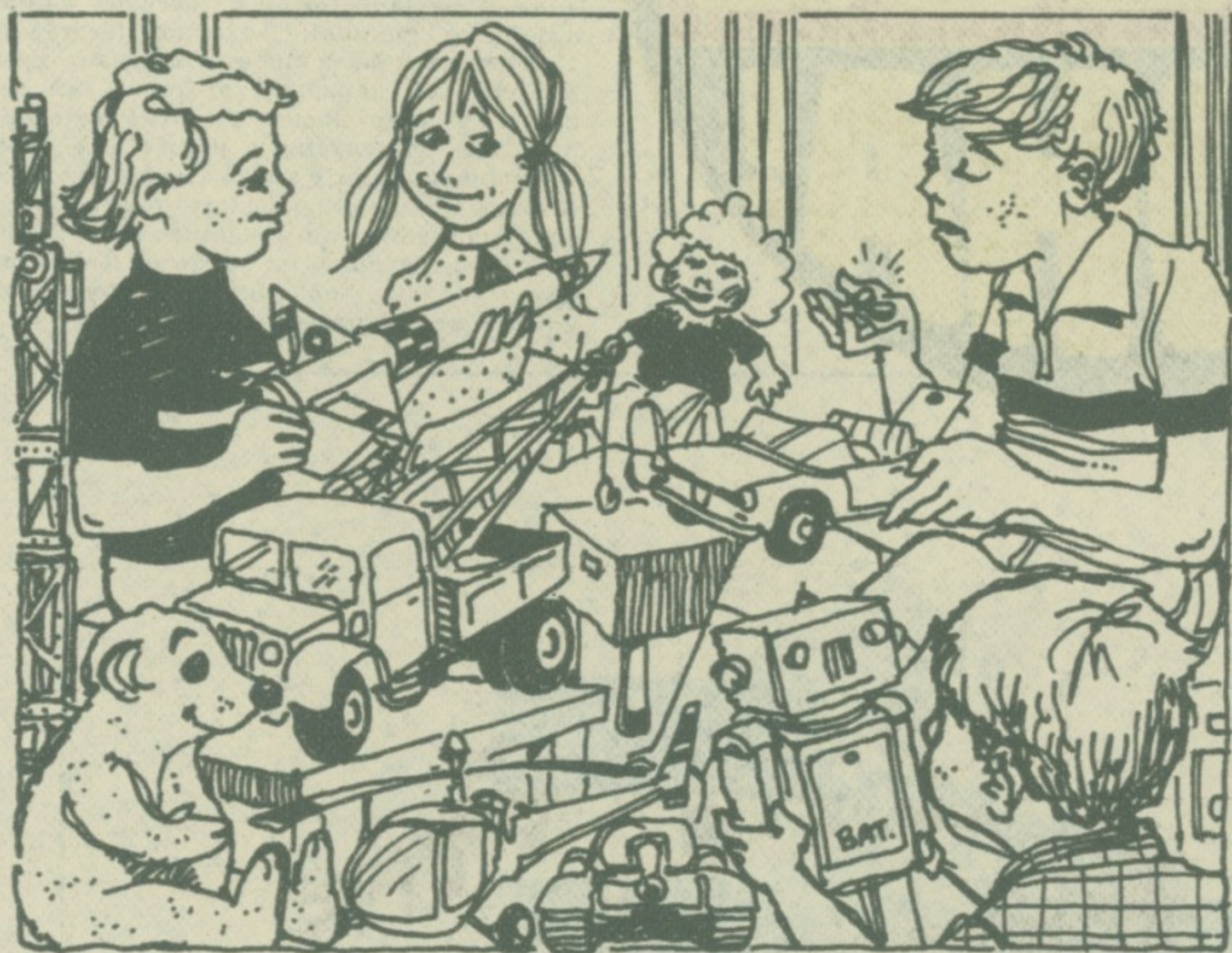
у готово свакој дечијој аутоматској играчки. А деца, нарочито она мала, склона су да прогутају

сваку ствар чим коју држе у руци и учини им се згодна, а ове мале батерије, уз то, неодољиво подсећају на слатке бомбоне. Недавно је једна девојчица од три године пред очима своје мајке прогутала батерију, а ова је, уморна од сталних брига, помислила да ће тај округло метални предмет дете ионако избацити па није ни позвала лекара. Тек кад је у раним вечерњим часовима муж стигао кући са посла, кроз смех му је рекла да је дете тога дана уместо ручка „јело батерију“. Отац је, срећом, био присебан, одмах је дете ставио у кола и одвезао га у најближу бол-

ницу где је одмах стављено на операциони сто. У последњем тренутку из желуца девојчице извађена је стварчица чија се опасна отровна садржина већ била почела да растапа и претила да је за неколико часова убије.

У спасавању једног детета недавно је лекар болнице у токијском предграђу Такикави показао необичну довитљивост и успео да батерију, без операције, извади у последњем тренутку. Малишан, син једног железничара из главног Јапанског града, играо се недавно на пољани поред куће и тамо, извадивши батерију из своје играчке компјутера, прогутао је заборавивши одмах на то. Тек је предвече кад је стигао кући рекао мајци да га стомак боли и да не може да једе. Забринута мајка одвела је дете лекару који је, разговарајући са дечаком, убрзо схватио о чему се ради. Брзо га је одвезао у оближњу болницу, али операциона сала је због резовирања била затворена, а пут до друге болнице због загушеног саобраћаја био би сувише дуг. Онда је доктор Јасуо Ито, познати изванредни илејв, Причврстио је мали магнет за сонду коју употребљава за прегледе стомака и увукао је дечаку у желудац, одакле је убрзо, посматрајући све на рендгену и видеви да је магнет „ухватио“ батерију, извадио мали метални кружић.

Оваквих батерија има све више и код нас у Југославији.

КО ЈЕ ПРВИ РЕКАО О. К?

И ми често у говору, уместо „важи“ или „све је у реду“, употребљавамо енглеску (да ли је баш енглеска?) реч „окае“ која је као скраћеница „О.К.“ постала део свакодневног говора многих језика. Али, откуда долази то О.К. и ко га је први употребио, и даље је предмет расправа стручњака за језик. Једно од објашњења је да је судски службеник, Американац Ендрју Џексон, на документима која су била урађена, стављао погрешно написане две речи „all correct“ (све је у реду) као „orl korrekt“. Међутим, ова теорија о пореклу скраћенице не може да буде тачна из простог разлога што Ендрју Џексон није био ма ко, понајмање неписмен судски писар. Наиме, он је од 1829. до 1837. године био

председник Сједињених Америчких Држава!

Да није О.К. везано за другог америчког председника Мартина ван Бирена (био председник САД од 1837. до 1841.) коме је надимак био Олд Киндерхук? Када су његове присталице отвориле клуб, назвале су га „ОК клуб“, а сама скраћеница ОК постала је синоним за одобравање. Супротно овим тврдњама Чарлс Берлиц, познат као један од првих који су дали идеју за отварање школе за учење језика за странце, веровао је да је О.К. везано за луку О Кеј (Aux Cayes) на Хавајима. У 18. и 19. веку ово место било је познато по гочењу доброг рума. Амерички морнари који су се задржавали у овој луци почели су све добре ствари да називају „О Кеј“.

Постоје и „индијанске“ теорије о пореклу ових

иницијала. Наиме, Чокто Индијанци из америчких држава Алабама и Мисиסיпија, употребљавали су реч „окећ“ кад би желели да кажу да је нешто тако. А познати индијански поглавица Олд Кеокук сва документа потписивао је својим иницијалима кад год је сматрао да су у реду.

Из канадског француског говорног подручја долази нам опет мишљење да та фамозна скраћеница потиче баш од њих. Наводно, Французи који су се досељавали на то подручје слали су из своје постојбине ствари теретним бродовима које су месецима путовале до Канаде. Када би коначно стигле, људи су говорили: ствари су вам „au quai“ (чита се „о кеј“ а значи — на кеју).

Ипак, највише има оних који сматрају да су црни становници Америке „одговорни“ за скраћеницу. Наиме они су то „окае“ употребљавали као узвик одобравања.

ГУРА

15000

ТОНА!

БРОД КОЈИ НЕМА НОСИВОСТ

НАЈМАЊЕ ДЕСЕТ КРЦАТО НАПУЊЕНИХ ШЛЕПОВА БРОД „СЛОГА“ С ЛАКОЋОМ НЕ ВУЧЕ ВЕЋ ГУРА ИСПРЕД СЕБЕ! НИЈЕ НАЈЈАЧИ У СВОЈОЈ КАТЕГОРИЈИ, ТУЧЕ ГА „ЈЕДИНСТВО“. НИЈЕ НИ НАЈВЕЋИ, ТО ЈЕ „КАРАЂОРЂЕ“, НИТИ НАЈМАЊИ КАО „КАРЛОВАЦ“. АЛИ, ЗАТО ЊЕГОВИ МОРНАРИ МОГУ ДА СЕ ПОХВАЛЕ ДА ЈЕ НАЈЛЕПШИ, НАЈЕКОНОМИЧНИЈИ И, МОЖДА, НАЈОПРЕМЉЕНИЈИ У НАШОЈ РЕЧНОЈ ТРГОВАЧКОЈ МОРНАРИЦИ.

То је јак, чврст и сигуран брод затупастог „носа“. Сав је од метала, нема јачи мотор од осталих сличних гурача (потисница), али специјалним начином како пакује терет успева да испред себе гура и 15.000 тона терета превозећи разне материјале у све подунавске земље Европе. Он, наравно, тај терет сам не би могао да понесе и зато се каже да нема носивости. Има најсавременије електронске уређаје за кретање, оријентацију, обезбеђење терета. Морнари раде двадесет часова дневно, али су зато сваког другог месеца слободни, спавају у удобним кабинама, гледају телевизију у салону, дочекују јутра и сутоне на реци, дишу чист ваздух а међу њима је другарство какво, кажу, на „сувом“ не постоји. То тврде Мато, Неђо, Милорад, Антун, Дарко, Јован, Аца, Момир и други момци са овог јединственог брода који може да „потера“ 1.500 вагона!

Диего Варагић

Снимано: Љубомир Патригић

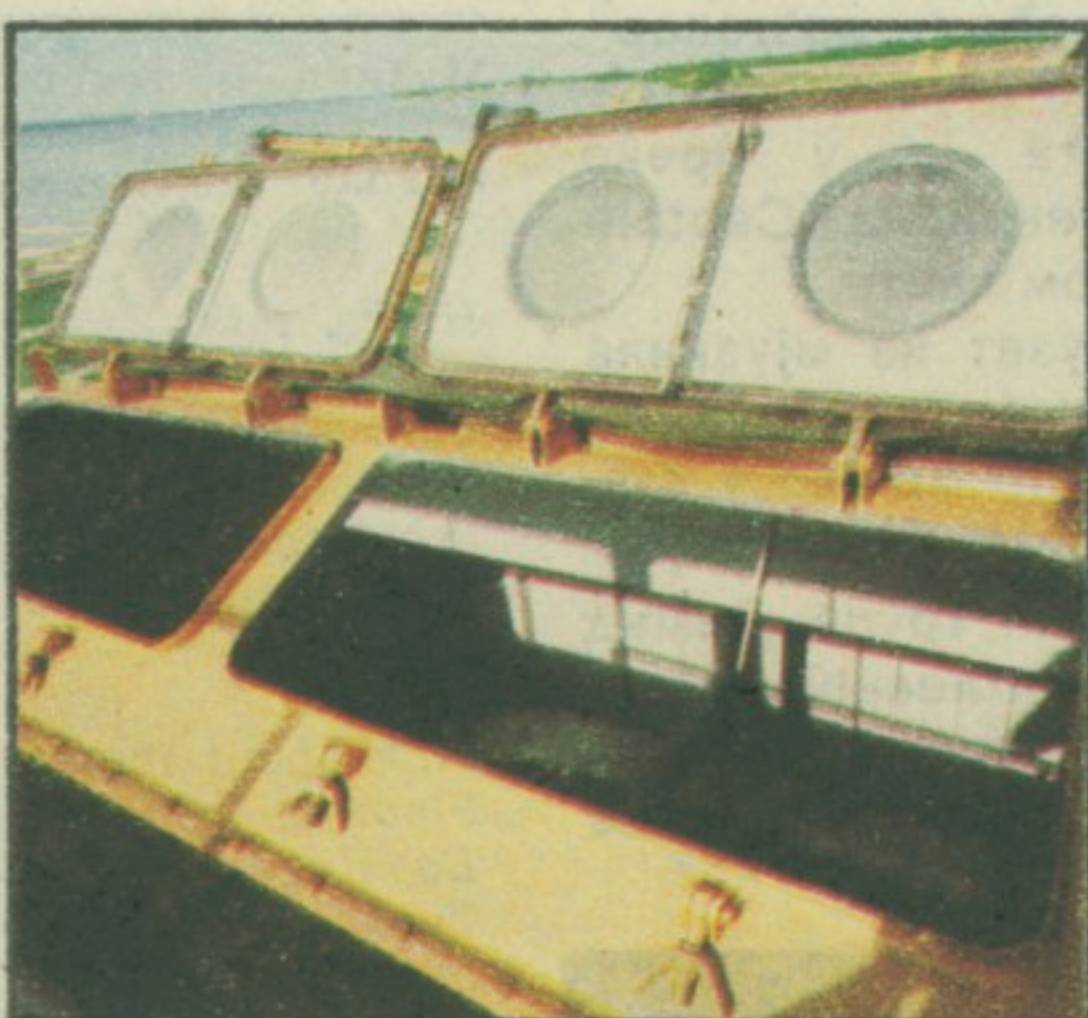
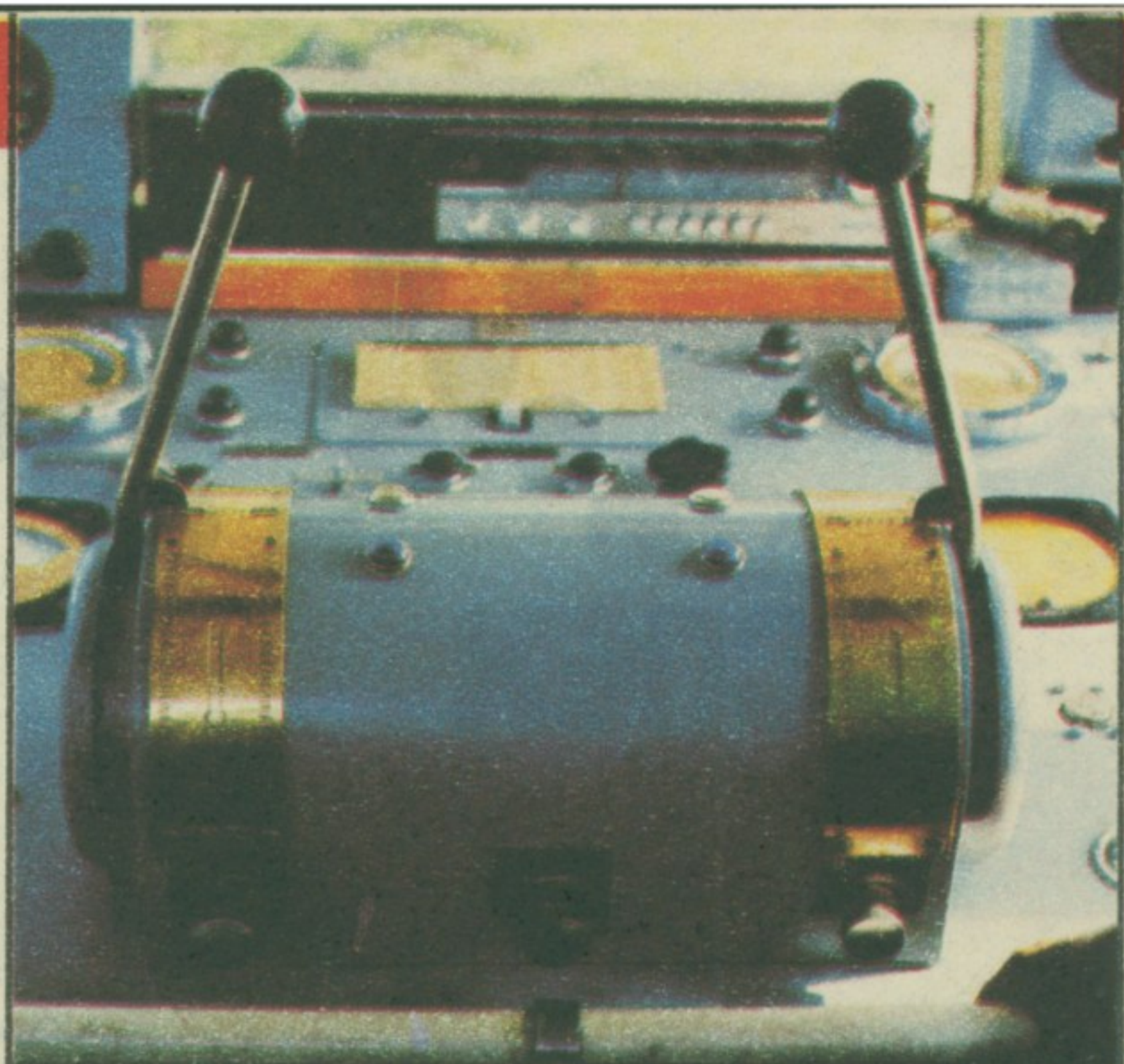
Брод има три палубе. На највишој, трећој, налази се покретна командна кућица. При проласку испод мостова обавезно се спушта до нивоа палубе и при том се скидају и димњаци. У кућици су смештени најсавременији уређаји за пловидбу и везу са светом, центром у Сиску и свим просторијама на самом броду. Да би заповедник, кога на реци зову „чича“, пренео посади неку заповест користи се интерфоном. А кад устреба и њему се могу јавити са било ког дела брода.

Усидрена „Слога“ чека на утовар. Док се десетак шлепова (потисница), сваки дугачак по осамдесет и широк једанаест метара, пуни шодером, посада проверава брод, чисти га и спрема, набавља намирнице, одмара се... Онда ће кренути да их повеже огромним челичним ужадима и отпловити, можда и у пола ноћи. „Слога“ је јака и сигурна, сва од метала осим преградних зидова, дугачка 40 а широка 8 метара. Креће се брзином од осам до десет километара на час. Путају узводно до Линца, низводно до Ренија у Совјетском Савезу. Понекад јој само засмета низак водостај, нека кривина или сувише јака кошава. Ако се ипак догоди да се конвој распадне, потиснице се хватају и сидре сопственим уређајима.

Командни мост опремљен је са највише инструмента. Ту су радар, жирокоп (показивач скретања лево — десно), дубиномер, УКТ станица са дометом од двеста километара, станица за одржавање везе са централом Дунавског Лојда у Сиску, помоћно и главно кормило (на слици) које функционише на принципима хидраулике, резервно кормило или „точак“ и командни вентил за пнеуматско управљање погонским моторима. Видите и обичан радио. Уз музику се, кажу, боље ради и лакше управља — бродом.

За силазак на другу палубу користе се специјалне степенице, за радознале је довољан и овај отвор. Ту се налазе ходници за пролаз и стамбене просторије — спаваћа соба заповедника, првог и другог стројара, крмара и официра палубе. У било које доба да наиђете затећи ћете дежурног који преко монитора прати рад свих механизма на броду. Ако је све у реду, чита, слуша, музику, али сасвим тихо... Прилаз у његову кабину није дозвољен: он мора увек да буде спреман да на сваки сигнал који упозорава, поготово ако је звучни, реагује истог часа.

Брод у сваком тренутку мора да буде способан за дневну и за ноћну пловидбу. А то укључује и исправан систем за сигнализацију, поготову ноћу кад безбедност углавном зависи од ових уређаја. Сваки брод поседује позициона светла за ноћну пловидбу — лево црвено, десно зелено и такозвано сепаратно светло — да се види кад иде сам, без потискивањег састава. У сваком другом случају на крми му горе три бела светла. Иста сигнализација важи и за шлепове. Блиц или мигалица (на фотографији) користе се само при мимоилажењу левом страном, онда кад се то мора због корита реке.

У састав прве палубе улазе притезна витла са калемима на којима је намотана ужад и механички уређај за притезање потисница, битве за привезивање брода, улазна врата за доње просторије, ходник, кухиња, салон и шест кабина за спавање. На крменом делу прве палубе су два чамца (на моторни погон и весла) и дизалица за спуштање чамаца у воду. Ту су и појасеви за спасавање који су обавезно опремљени пиштаљком и флуоресцентном светиљком. Како у одређеним ситуацијама ни то не може да буде гаранција безбедности, сви који хоће у морнаре осим школске спреме морају да испуњавају и један, односно два посебна услова: морају да буду добри пливачи и да знају да веслају.

Салон на „Слоги“ пружа идеалне услове за одмор и разоноду. Погледајте и сами. Ту се сместио и сто за окупљање и ручавање — телевизор, фотеље, одељак за одмор. На зиду фото-тапет, на столу алкохол, али овог пута само за госте. Није чудо што „домаћи“ кад се враћају на брод наврате прво овде, али и сви намерници пожуре у том правцу јер одатле увек допире жагор.

Момир у својој радној просторији. Ту он има све на располагању, све што је потребно за супермодерну кухињу. Месечно троши и по четири милиона старих динара. Али то није много за посаду која ради по дванаест часова дневно. (Посада има редовно одсуство сваког другог месеца). Испод кухиње, у ствари испод прве палубе, налази се главно машинско постројење где је све аутоматизовано. Први стројар Неђо увек је ту да обиђе и баци поглед на разводну таблу. Дobar је стручњак и сви знају да о моторима никада не треба да брину. Ни мотори нису јачи на потисницама, него на другим бродовима већ само ефикаснији јер су начином „паковања“ шлепова (један уз други) избегнуте силе трења и отпора.

УСПЕХ О КОЈЕМ СЕ ГОВОРИ

Угомили плоча које су се на тржишту појавиле последњих месеци, песма „Срећан разговор“ („Happy Talk“) изборила је себи статус сингла сезоне: само у Енглеској ова нумера продата је у прено 600.000 примерана а име певача Кептен Сензибла (Captain Sensible) одједном је постало познато широм света.

Занимљиво је да је овај сингл преузет из мјузинла „Јуни Пасифин“ који је своју премијеру имао још 1948. године и да Кептен Сензибл готово ништа није мењао у старинском аранжману песме коју знају старије генерације.

Кептен Сензибл је иначе певач панк групе Демнд (Damned), састава који је 1976. године у Енглеској покренуо читав нови модно-музички тренд. Међутим, Дамнд су од тада до данас доста променили своју музику, што се

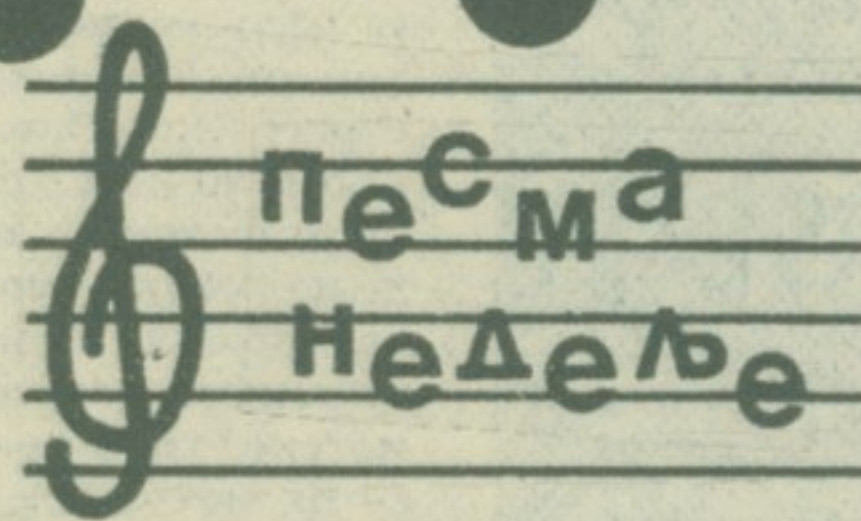
(CAPTAIN SENSIBLE)
КЕПТЕН СЕНЗИБЛ

осећа и у нељи Кептен Сензибла да публици представе „бисере прошлости“, без обзира на музички жанр.

— Мислим да је публици доста филозофије и проблема — каже Сензибл у интервјуу магазину „Nois“. — Желео сам да понудим људима нешто што је весело, нивахо, нешто што звучи оптимистички и што ће бити идеално за сезону годишњих одмора и мора. Много људи поредило је овај мој сингл са музиком групе Демнд, али је то беспредметно. Демнд живе свој живот, ја свој. Наше наријере имају заједничких тачана, али не иду у истом смеру.

Недавно је Кептен Сензибл објавио нови сингл „Шта“ и свој први солистички албум „Жене и напетани први“ који су, без инакве сумње, потврда његових речи о „веселој музици која не оптерећује публику“.

СРЕЋАН РАЗГОВОР (HAPPY TALK)

Музика и текст: Ричард Роџерс
и Оскар Хамерстеин Други
Изводи: Кептен Сензибл

Happy talk, keep talking happy
Talk about things you like to do
You got to have a dream
If you don't have a dream
How you gonna have (make) a dream come true.

Talk about the moon
Floating in the sky
Looking like a lily on the lake
Talk about the bird
Learning how to fly
Making all the music he can make.

Lets talk about the star
Looking like a toy
Peeking through the branches
of a three

Talk about the girl
Talk about the boy
Counting all the ripples on the sea

Talk about the boy
Saying to the girl
Golly baby, I'm a lucky cuss
Talk about the girl
Saying to the boy
You and me are lucky to be us

And if you don't talk happy
You never have a dream
Then you'll never have a dream come true.

КАД СЕ ЖЕНЕ РОК-ЗВЕЗДЕ

Енди Тејлор, један од тројице Тејлора из групе Дуран Дуран одлучио је да озакопи своју дугогодишњу везу са Трејси Вилсон — фризерком која својим вештим рукама креира фризуру свим члановима групе. Срећни дар стар је укупно 42 године — свако по 21. Венчање је одржано у Лос Анђелесу где се група налази на великој америчкој турнеји са саставом

Блонди. Свадебни ручак одржан је у једном дивном врту у предграђу Холивуда, а били су, наравно, присутни сви чланови састава Дуран Дуран обучени у потпуно једнака одела. Трејси се одлучила за белу венчану хаљину и није се видело какву је фризуру себи направила јер је имала романтични шешир. Кум је био басиста Џон Тејлор.

ЈЕСТЕ ЛИ ПОП-ЕКСПЕРТ

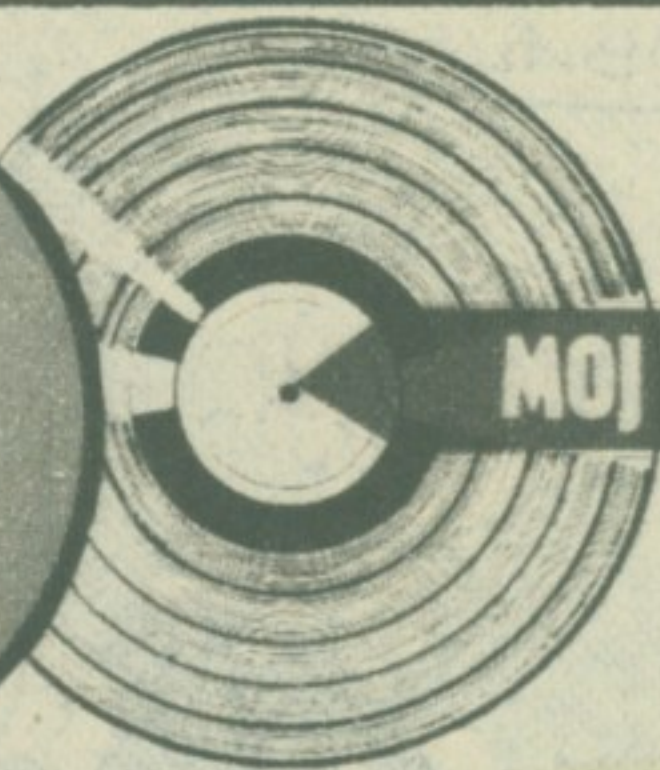
Из ових стихова препознајте о којој је песми реч и која група је изводи.

- ...и тихо, тихо, нека друга жена
моје име дозива кроз ноћ,
ружан сан...
- ...заљубих се два три пута
у року од пет минута...
- ...Када на танке штикле плеше
рокемрол
сваки покрет реже, просто
наноси бол

- ја волим је, она воли ме
скроз сам луд због девојке те...
- ...дошао сам ујутру и донио
вино,
сјели смо у кола и било нам је
фино
возила си брзо празним
улицама
радио је свирао ја сам рекао...
- ...кад уморан заспе и више се
не пробуди
једино за чиме жуди
је да
уместо блаженства и раја
види зору како руди
и сунце старог краја...

ТАЧНИ ОДГОВОРИ:

1. „Самбо сам нон да те нема“,
изводи Бијело кутим; 2. „Волим,
позив, волим жене“ — Ридла чор,
6a; 3. „Волим Морона“ — Лабораторија
звук 4. „Одећу ме из овог
и то“ — „Пит...“; 5. „Филип“ —
„Америка“ — „Азра“

МОЈ ИЗБОР

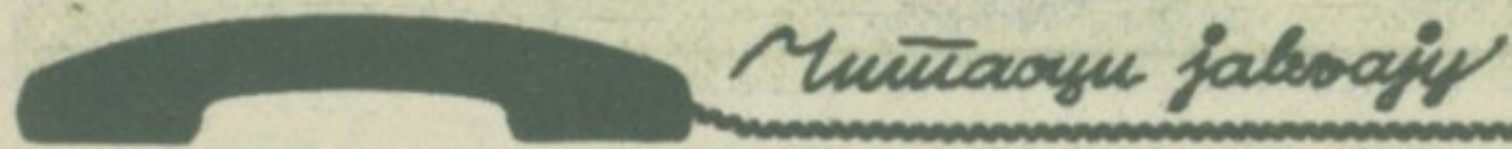
Зовем се Вера Драгаш. Живим у Нули и ове године завршила сам VIII разред основне школе. „Забавник“ читам низ година и зато сам одлучила да пошаљем избор од 10 песама које најрадије слушам.

ДОМАЋЕ:

1. НЕНОЗОИН — Идоли
2. ШИРОКЕ УЛИЦЕ — Прљаво назалиште
3. РЕКЛА ЈЕ — Рибља чорба
4. ТВОЈЕ ЛИЦЕ — Аеродром
5. НЕТКО ДОБАР, НЕТКО ЗАО — Атомско склониште

СТРАНЕ:

1. EBONY AND IVORY — Пол Макартни и Стиви Вондер
2. I LOVE ROCK'N'ROLL — Џоан Џет
3. LET IT BE — Битлси
4. HOUSE OF THE RISING SUN — Енималс
5. START ME UP — Ролингстојси

Милијони жаљосају

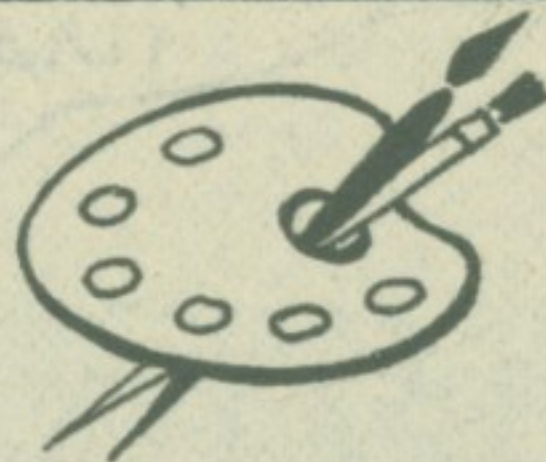
ИЗ ГЊИЛАНА

Овога пута „Политикином забавнику“ стижу вести из Гњилана, места у коме живи велики број младих. Већина њих укључена је у разне активности, у којима постижу завидне резултате. Међутим, у граду дуго није постојала никаква сценска ни забавна атракција, па није било ни окупљања младих. Последњих неколико година стање се знатно побољшало. У Дому културе значајне успехе постиже драмска секција као и културно-уметничко друштво. Са друге стране појављују се младе групе које су докле забаву у топле вечери. Највише успеха међу њима имају чланови састава „ДЕЧАЦИ СА ЈУГА“.

Пет талентованих дечака узели су гитаре у руке почетком 1977. године и почели да свирају песме познатих домаћих и страних рок група. Под изузетно лошим условима група је вредно вежбала верујући при том у свој успех. Без

икакве подршке и финансијске помоћи, дечаци су се редовно саиштајали у подрумима и тако изградиле свој стил. Нису били задовољни извођењем само страних композиција, па су почели да компонују. Њихове песме „Бетовен“, „Пакао“, „Волли те“, „Три у оку“, „Блуз у цинсу“ показују оданост рокемолу. У башти Дома ЈНА почели су да свирају као стална и једина права група. Колико су популарни потврђује и њихово стално свирање недељом пред мноштвом младих. Група је у току свог рада претрпела мале промене тако да данашњу поставу сачињавају: Иван Бубановић — бас гитара, Скендер Хамити — вокал, Драган Шубаревић — ритам гитара, Мишко Ранковић — бубњеви и Владимир Крстић — соло гитара.

Вест послао: Раде Цветановић,
Стојадина Трајића 105
38250 Гњилане

ЖИТИ ГАЛЕРИЈА

Боб Марли

Џим Морисон

Аутор: Зоран Зелић
Пајинена 41
58000 Сплит

Ђорђе Балашевић, Цими Станић, Вајта, Неда Украден, Оливер Мандић, Арсен Демић, Жељко Бебек и Оливер Драгојевић.

Аутор: Синиша Тасић
16251 Печењевце
код Лесковца

Дејвид Боуви

Ким Вајлд

Аутор: Нинеслав Миљковић
Немањина 5/17
16000 Лесковац

ПЕРИНАРМ

Зрајин Зедра
Мразе,
Молим те поща-
љи ми један пар
скија...

... лук и
сирену...

... и нови скејтборд...

ШТА ТИ
ЈЕ ТО?

ЛИСТА СА
НОВОГО-
ДИШЊИМ
ПОКЛОНИ-
МА!

ПА, ТИ СИ ЛУД!
ЈЕ Л' ЗНАШ КАД
ЈЕ НОВА ГОДИ-
НА?

ЗА ТРИ
МЕСЕЦА...

...АЛИ ХОЋУ ДА
СЕ ОБЕЗБЕДИМ
НА ВРЕМЕ!

НОВА ПОГОДНОСТ за пријатеље РЗЗ-а

Драги пријатељи РЕЗ-а
Поново смо за вас, пријатеље РЕЗ-а
припремили лепе клујске каје и мајице са
знаком РЕЗ које видиш на слици.
На залихи имамо 2.000 каја и 2.000 мајица,
зато пожури са наруџбом.
Наша адреса је: ПРИЈАТЕЉ РЕЗ-а
61110 ЛЈУБЉАНА, бр 38
За кају ћеш платити 100, а за
мајицу 140 динара.

Купон испуни (штампаним словима) исечи и налепи на дописницу

[illegible]

Улица и кућни број _____

Место становања

поштански број	п.м.	Датум рођења
----------------	------	--------------

1994.

Датум рођења

ИСТИНИТА
ДЕТЕКТИВСКА
ПРИЧА

ИЗАЗОВ ЗЛАТНОГ САТА

ПОСЕТА РОЂАЦИМА У ДРУГОМ СЕ-
ЛУ ЗАМАЛО МАРКА ВАСИЉЕВИЋА
НИЈЕ СТАЛА ГЛАВЕ А СВЕ ЗБОГ ПИ-
ТАЊА: „НОЛИНО ЈЕ САТИ“.

Мада је још било рано пролеће, дан је био топао па је седамдесетогодишњи Марко Васиљевић одлучио да крене у посету рођацима у оближње село. Целе зиме није макао даље од капије и сад је желео да се мало „раздрма“, како је рекао. Међутим, већ на првој узвишици Марко је морао да седне и издува се. Тек што је повратио дах, наишла су два младића. Није их познавао али је прихватио разговор кад су и они сели да се одморе. Попричали су мало о предстојећим радовима а онда је један од младића погледао у сунце питајући се колико ли је сати.

— Ево ти, дете, овај сат па погледај, ја баш не видим најбоље — рекао је Марко вадећи из џепа на прелуку златан старински сат.

Истог тренутка младић је зграбио сат и потрчао низбрдо.

— Хеј, стани, куда ћеш? — повикао је старац и с муком почео да се диже са земље, али пре него што је стигао да се исправи, други младић је почео да га удара по глави, грудима. Бранећи се колико је могао, Марко је пао на колена и почео да позива у помоћ. Непознати је то још више разбеснело: зграбио га је за оковратник кошуље, снажно ударио песницом по носу, затим гурнуо на земљу и потрчао за својим другом. Сав обливен крвљу, старац је клонуо на земљу. Прошао је читав час док је успео да се придигне а још два док није стигао у Станицу милиције.

Убише ме мангупи!

Дрхтавим гласом испричао је командиру Љубиши Прокићу шта му се догодило.

— Умало ме не убише мангупи — заплакао је на крају.

— Можеш ли, чика Марко, да ми кажеш како су изгледали? — упитао је командир.

— Нису ми више очи к'о некад. Слабо шта видим. Ето, сад да их изведеш пред мене, не бих могао да кажем да ли су они или нису. Све што знам и чиме могу да ти помогнем јесте да се један од њих звао Биша или тако некако, чуо сам кад га је друг позвао. Један је имао и качкет на глави, али да ли је то био Биша или онај други, не бих знао да кажем.

— Сећаш ли се како су били обучени?

— Нисам их, богме, загледао а и слабо се разумем у ову садашњу моду...

— Покушај, чика Марко, да се сетиш још нечег — инсистирао је Љубиша.

— Све ми се чини да је неко од њих споменуо да понекад помаже мајци у пољу а кад сам их упитао чиме се иначе баве, насмејали су се и рекли да највише воле да путују.

Видећи да старац не може више ништа да му помогне, Љубиша је одлучио да с њим оде до места где су га напали: надао се да ће тамо можда пронаћи неки траг. Али, иако је са двојицом милиционера пажљиво прегледао сваку стопу педесетак метара унаоколо, ништа није нашао. Марко се у међувремену прилично смирио: истина, сваки час је приносио марамицу носу који је још помало крварио и жуљевитом руком пипао се по изубијаном и натеченом лицу. Једно око било му је подливено крвљу а кожа на левој ноздрви готово здерана. Изгледао је тако лоше да је командир одлучио да га одвезе кући.

Непознати бициклисти

По повратку у Станицу, Љубиша је одмах послао патролу да траже нападаче. Знао је да

ће то бити тежак а можда и узалудан посао: изузев надимка једног од њих није знао ништа више. Ипак, срећа је изгледа била на његовој страни. Распитујући се по селу милиционери су од мештана који су тог дана пре подне седели на степеницама испред задруге сазнали да су видели два непозната младића како пролазе возећи се на бициклима. Оно због чега су их и запазили било је што су јурили веома брзо као да их неко гони: нестали су према М.

Не губећи време патрола је кренула за њима. Убрзо су сазнали да у М. живи Љубинка Којић којој је управо тог дана дошао у госте син из првог брака. Да су на добром трагу милиционерима је било јасно кад су чули да се Љубинкин син зове Небојша и да му је надимак Биша. Лако су пронашли кућу Којићевих. Небојшу и његовог друга затекли су за столом: нису се много изненадили кад су угледали милиционере. Сат и по касније већ су били у командировој канцеларији. Биша није ни

покушавао да скине качкет с главе: накривио је главу мало у страну, усне развукао у подсмешљив осмех и пиљио у Љубишу. На себи је имао излизане фармерке, стегнуте у струку широким каишом са великом металном шналом. На грудима, преко тесне мајице носио је ланац са великим медаљоном.

Његов друг који се, како се испоставило, звао Ратко заврнуо је ногавице панталона до самих колена, а карирана кошуља јакних боја била му је раскопчана готово до струка. На ногама је имао високе, кожне чизме, којима се, без сумње, врло поносио. У ушима је имао минђуше а на домалом прсту десне руке велики прстен са главом змије.

Командир је погодио

Док их је Љубиша пажљиво посматрао, почели су да се буне због тога што су их привели у Станицу. Упадајући један другом у реч тврдили су да су потпуно недужни и због тога револтирани поступком милиционера. Нико нема права да их хапси тек тако, без икаквих доказа. Ово последње, уверило је Љубишу да су чика Марков сат склонили на сигурно место.

— Слушајте, вас двојица — подвикнуо је — најбоље је да одмах све лепо признате, ионако већ све знамо. Ви сте напали старца и у то нема никакве сумње: видели сте га још издајека док се пео уз брзо, па сте сакрили бицикле у грмље и као наишли путем. Ти си, Небојша, отео старцу сат а ти га, Ратко, тукао. Ово што говорим лако можемо да докажемо. У то можете да budete потпуно сигурни. И, да наставим причу, оставили сте Марка, узели бицикле и свратили код Небојшине мајке. Сат сте уз пут сакрили. Вероватно сте били сигурни да ће се старац уплашити и да вас неће пријавити, али сте се, као што се види, преварили. Јесам ли све описао онако како се догодило? — упитао је на крају.

Младићи су се немо згледали. Њихова сигурност као да се стопила: никако им није било јасно како су их тако брзо пронашли и како је тај човек пред њима тачно знао ко је старцу украо сат а ко га тукао.

х х х

Да ли је и вама пало у очи исто што и командиру Љубиши Прокићу, на основу чега је био сигуран да пред собом има лопове иако „доказа“ није било? Проверите на страницама „Мале поште“.

ТОРБА ЗА СПОРТСКУ ОПРЕМУ

Потребно вам је 1,80 м тексас платна обичне ширине и исто толико поставе (она може бити такође од тексас платна или обичног чврстог платна, зависно од тога да ли ваша машина шије дебљи материјал). Крој торбе дат је на ЦРТ. 1. Словом А означена је сама торба, а остало су детаљи: В је џеп на задњој страни, а С његов поклопац, D је џеп на поклопцу торбе, а Е капак за тај џеп, F је петља за каиш. Цртицама је означено где се материјал пресађује.

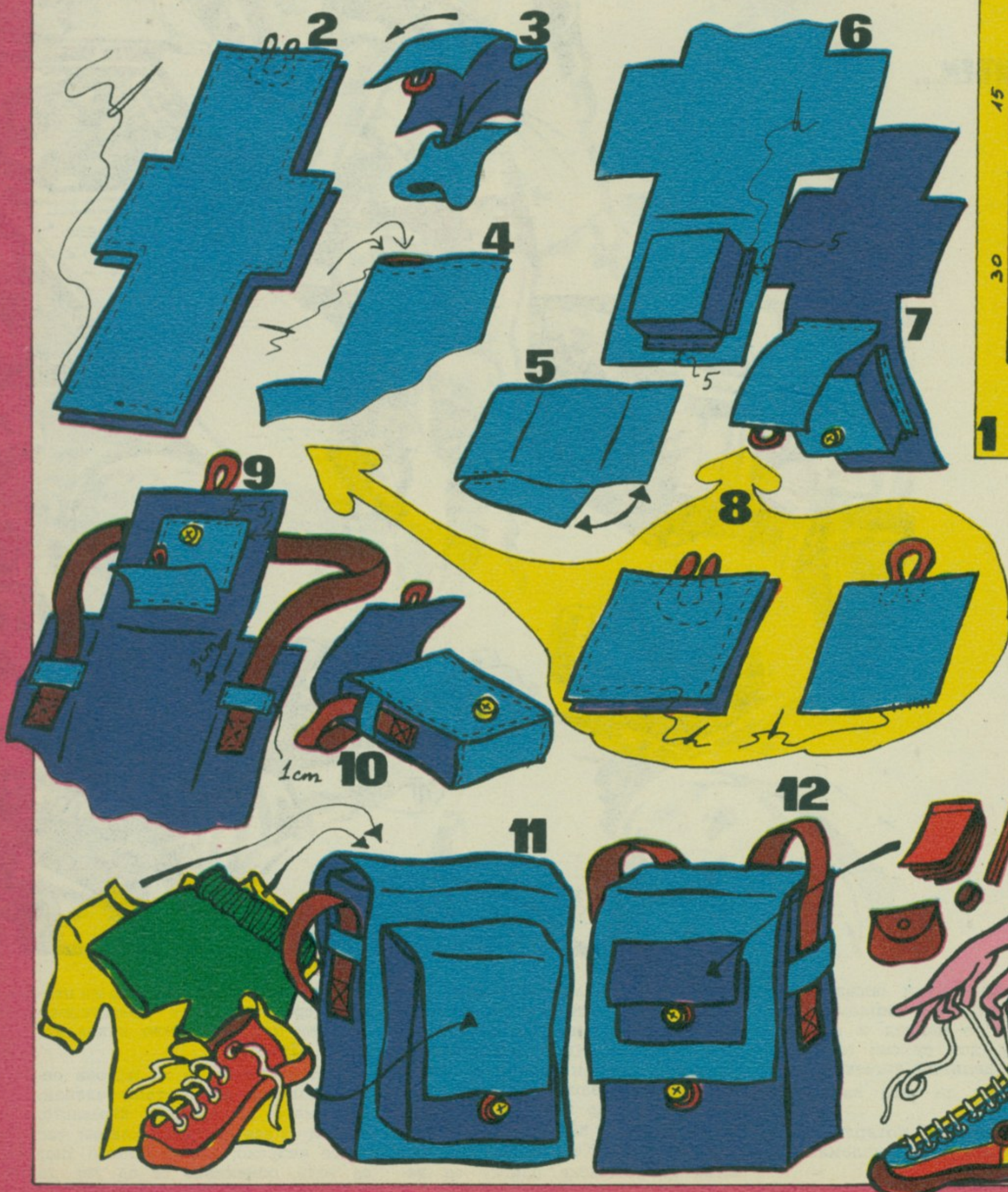
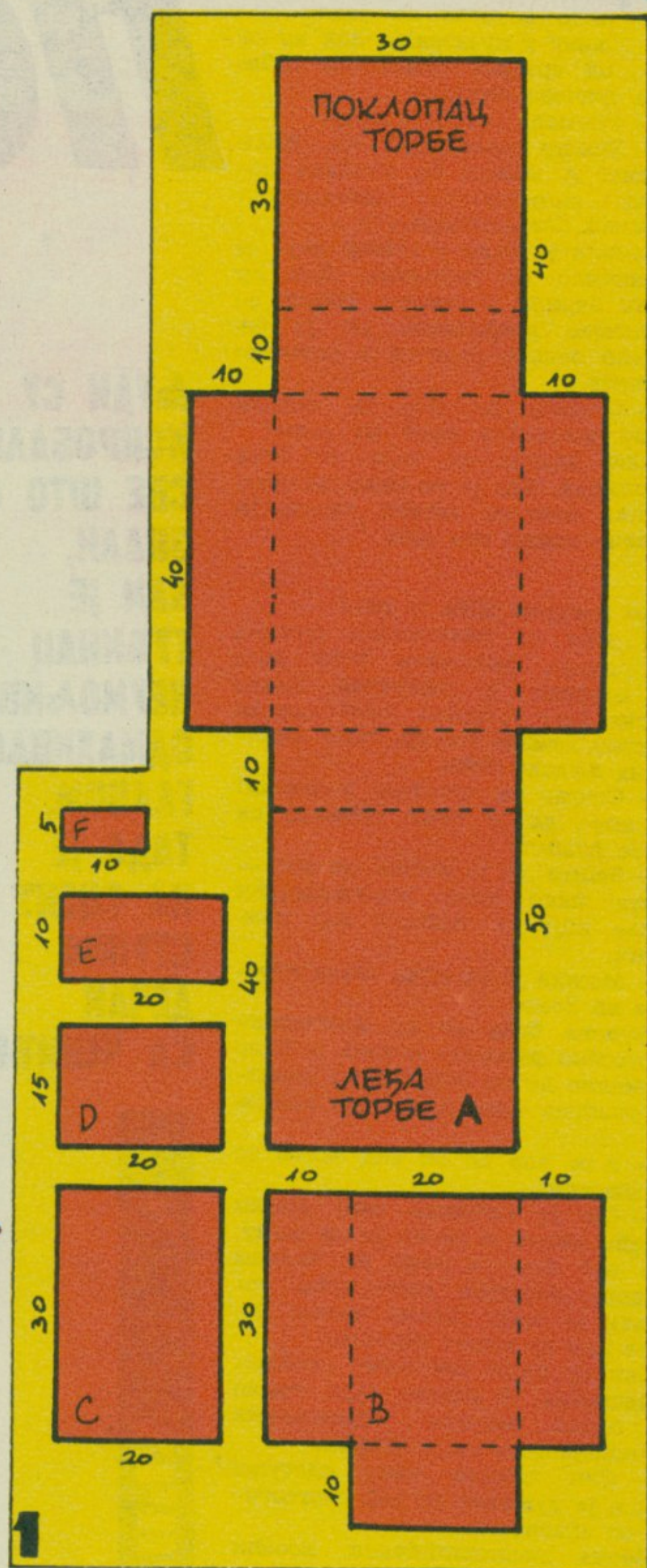
Део А, торбу и поставу, прислоните лице уз лице па проширите, али оставите мањи отвор непрошивен да би кроз њега преврнули целу торбу на лице. (ЦРТ. 2. и 3). Сада на руке зашијте отвор (ЦРТ. 4). При ушивању поставе направите петљу од ке-пер траке тако да буде између два лица. Кад преврнете торбу, петља ће се појавити: помоћу ње ћете копчати поклопац за торбу. На исти начин пришијте и петљу на два џепа како се то види на ЦРТ. 8. Затим за полеђину

торбе пришијте џеп. Прво џепове поставите као што сте то урадили и са торбом, затим спојите ивице већег џепа (ЦРТ. 5) пазећи да их не савијате до краја — оставите да вири по 1 цм. Тај део подвртите и пришијте за леђа торбе (ЦРТ. 6). Џеп треба да буде одмакнут од свих ивица поклопаца за по 5 цм. Сада пришијте мали џеп на поклопац (ЦРТ. 9).

На бочне стране пришијте две петље за каиш за торбу направите или од тексас платна, или од ивице са стране по 1 цм, а од горње 3 цм. Каиш (такође постављене), тако да буду удаљене од гуртне (јака и дебела трака од лана). Крајеве каиша провучите кроз петље па их зашијте десетак центиметара ниже (ЦРТ. 9). Дужину каиша подесите према својој висини. На крају спојите торбу, односно зашијте по цртицама као на ЦРТ. 10, наравно тако да поруб буде с унутрашње стране и причврстите дугмад. Готову торбу види се на ЦРТ. 11 — задњи део и предњи део — ЦРТ. 12.

У торбу можете ставити шортс, мајицу, пешкир, фен за косу, у већем џепу држите искључиво патике, а мањи џеп на поклопцу вам служи да у њему чувате новчаник, блок, оловку и сличне ствари.

Важна напомена: при кројењу све ивице испустите за по 1 цм — то ће отићи у поруб. (Све мере дате су у центиметрима).

Летећи тањир се изненада појавио на плавом небу и полако спустио на једну пољану у предграђу, док му се од сребрне површине одбијала сунчева светлост.

— Упомоћ! Летећи тањир!
— Зовите полицију! Не, боље војску! А можда би требало позвати министарство иностраних послова. Опсерваторију?

Гомила је била у стању које се граничило са паником. Док су људи зурили у летећи тањир са пристojне раздаљине, он је бесшумно поново узлетео и ишчезао на небу.

— Отишао је! Зар се читава ствар завршила само на томе?

Али, далеко од тога да буде завршетак, био је то само почетак велике невоље: летећи тањир је оставио нешто иза себе.

— Ледајте! Шта је оно?
Сви су показивали рукама према некаквом бићу које је, одевено у необично одело златне боје, стајало тамо где се спустио летећи тањир. Није личило на људско биће.

— Стигао је летећим тањиром! То мора да је неки туђинац са друге планете.

— Зашто ли је дошао овamo? — упита неко тихо изражавајући зебњу коју су осећали сви присутни.

— Можда је то прва фаза инвазије на Земљу!

Људска бића су од памтивека међусобно ратовала и зато је било нормално да на туђинце из свемира унапред гледају као на освајаче.

— Али, зар би он сам могао то да изврши?

— Он је начинио онај сјајни летећи тањир и летео је на њему, зар не? Кад је неко на таквом степену научних достигнућа довољан је један једини човек! Десиће нам се нешто страшно!

Сви су били испуњени страхом и тескобом. И управо тада стигао је одред војника, опремљених најмодернијим наоружањем.

— Сви цивили нека одступе! Наша је дужност да вас заштитимо од опасности.

Веома дисциплиновани, носећи гас-маске и опрему за заштиту од радијације, млади војници вредно се дадоше на посао. Користећи радар уперили су бацаче пламена и гранате право према туђинцу. Све што је требало да учине било је да сачекају наређење за паљбу. Али оно није уследило: вишим официрима било је потребно много времена да донесу коначну одлуку.

— Отарасимо се онога ко је разлог нашег страха, и то брзо! — викали су „јастребови“. — Нећемо ваљда да цепидлачимо око уништења једног завојевача.

— Не, не, он је можда амбасадор добре воље — контрирали су „голубови“. — Не треба да крећемо у напад. Прекинемо опсаду!

— Има нешто што говори у прилог и једном и другом ставу, али ми не смемо ништа да ризикујемо. Можда је све ово једна замка: ако га нападнемо, непријатељ би то могао да искористи и нападне нас пуном снагом. То је позната тактика. Не смемо му дозволити да нас испровоцира. Али, исто тако, опасно је да му се приближимо ненаоружани. Покушајмо зато да разговарамо с њим, а да истовремено предузмемо све мере предострожности. — На крају је прихваћен овај став, тако типичан за земаљски начин развођања.

ЉУДИ СУ
ИСПРОБАЛИ
СВЕ ШТО СУ
ЗНАЛИ,
АЛИ ЈЕ
ТУЂИНАЦ
НЕУМОЉИВО
ОДМАХИВАО
ГЛАВОМ.
ТАДА ЈЕ
НА СЦЕНУ
СТУПИО
ДЕЧАК
СА ЧЕКИТЕМ...

ОПАСНИЈИ ПРИЛИЦИ

ШИНИЦИ ХОШИ

Нису прекинули опсаду, али један искусан дипломата иступио је напред и обратио се туђинцу, док су сви присутни гледали са великим ишчекивањем.

— Разумете ли шта вам говорим?

Туђинац климну потврдно главом. Охрабрен тиме, дипломата се широко осмехну.

— Добро дошли на Земљу! Сигуран сам да сте дошли овамо у мисију добре воље. То је оно што и ми желимо. Ниво цивилизације на нашој Земљи можда је нижи од онога на вашој планети, али ми волимо мир и културу ништа мање од било које друге планете у Галаксији. Желимо да успоставимо пријатељске односе са ва-

шом планетом. Причиниће ми највећу срећу и бићу почаствован ако вам будем од било какве користи. Пре свега...

Сматрајући да је то његова велика шанса да постане славан, дипломата је говорио китњасто, топећи се сав од одушевљења; час би се испрсио, час је брисао зној са чела, осмехивао се од ува до

ува, а онда би изненада почео да се клања. Ипак, све у свему, држао се доста хладнокрвно и прибрано, говорећи неуморно све док није промукао. Али туђинац је на крају полако одмахнуо главом, као да каже „не“, и дипломата се обесхрабрено повукао.

Видите? Ништа нећемо урадити ако ствар препустимо званичним институцијама. Пустимо приватне интересе да обаве посао успостављања пријатељских односа — изјавили су шефови разних фирми који су, после оваквог развоја ствари, закључили да свемиращ нема непријатељске намере.

— Тако је. Нема никакве сумње да је он дошао овамо да организује трговину с нама. Ни на једној планети у васиони нема живих створења која не желе да имају виши стандард.

Одмах су испред странца организовали параду већег броја војника док је он и даље стајао непомично на истом месту. Наравно, на тим возилима била је изложена роба свих могућих врста. Бизнисмени су нетремице посматрали туђинца питајући се хоће ли и који ће од артикала привући његову пажњу. Али, овај је, и не померивши се, пустио да читава парада прође поред њега, а онда, када се завршила, одречно одмахнуо главом с једне стране на другу.

— Зашто ли је дошао на Земљу? — питали су се људи, док их је обустављала све већа зебња. Сад је ситуација била зрела да се појаве религиозни. Они су дотад гуњали у позадини и сад су иступили напред.

— Зар вас нисмо упозоравали од самог почетка? — рече једна група. — Он је пророк кога је на Земљу послао сам Бог. А како сте се ви понели према њему? Церили сте се, покушавали да склопите пријатељство као да сте на равној ноzi с њим, а онда сте изложили разну робу да би организовали трговину с њим. То је чисто светогрђе Дубоко смо осрамоћени. Ипак, није прекасно. Бацимо се пред његове ноге и тражимо опроштај за наше грехове!

Није било разлога да се одбије овај предлог. Људска раса је и стигла до тадашњег степена развоја захваљујући томе што је непрекидно изналазила најбољи начин да се стигне до циља. Све је било вредно покушаја. И тако су се претходни емисари повукли, а на сцену је упућена нова делегација. Побожни су се бацили пред туђинчеве ноге и почели да преклињу:

— Ох, Госпoде. Опрости нама глупим и недостојним људским бићима наше грехове. Спаси нас! Води нас!

Али после неколико тренутака свемиращ је поново одмахнуо главом потпуно безизражајног лица. Охрабрен тиме, испред свих је иступио један човек.

Глупани, заведени поповском пропагандом! — повикао је.

— Заиста немате ни мрву здраве памети! Проблем је очигледан. Кад се нађете потпуно сами и напуштени у некој далекој земљи — која је то прва ствар коју пожелите? Љубав, наравно! То знају сви. Ма с које планете била, сва жива бића су иста. А ви се опходите с њим као да је Бог! Не треба се зато ни чудити што

није задовољан. Ако већ желите да помогнете некоме, прво што морате да учините јесте да се ставите у његов положај. Препустите читаву ствар мени.

Пошто је изнео своје мишљење, човек је извукао однекуд из окупљене гомиле једну лепу жену. Мора да ју је наговорио позамашном сумом новца рачунајући да ће му се инвестиција десетоструко вратити кад једном успе да стекне странчеву наклоност. Док је у позадини свирала заводљива музика, жена скиде са себе сву одећу и изазовно приђе свемирцу. Ништа! Овај још једном одмахну главом.

— Није успело! Мора да сам начинио омашку. Моја идеја у принципу је добра само нисам погодио пол. Јасно је да немамо пред собом мушкарца, значи посреди је женско. Полазећи од тог логичног закључка, ја ћу учинити следећи корак. Срећа што сам и сам леп и изванредно грађен.

Док је музика постајала гласнија, човек збаци са себе сву одећу, гордо показујући своје мишиће, а затим приђе туђинцу нудећи му чашу вина и кокетно намигујући. Али туђинац само одмахну главом, потпуно безизражајног лица. Изгледало је да је ова људска мудрост била исцрпена.

Управо тада, један дечак озбиљног изгледа извоји се из гомиле, са чекићем у руци.

— Како је све ово смешно! — повика он. — Стидим се што сам људско биће. Не могу чак ни да поднесем помисао да људска бића постоје! Требало би да сва буду истребљена! — Нико није схватао шта је хтео тиме да каже.

— Стој! Чекај! — Сви су покушавали да га зауставе, али он је журнуо напред толико брзо да су закаснили: замахнуо је чекићем и треснуо туђинца по глави. Од силне ударца, овај се пружио као проштац. — Учинио си страшну ствар?! — заграјаше са свих страна. — Од саме помисли што ће се сад десити могли би да се оневестимо!

Дечак је хитно уклоњен, а на сцену су доведени најчувенији лекари.

— Помозите му брзо! Десиће се страшне ствари ако умре.

Али, пошто су прегледали туђинца, лекари се почешаше по глави. — Не можемо ништа да учинимо за њега.

— Не говорите глупости! Ово је кључни тренутак који ће одлучити да ли ће човечанство бити нападнуто или не!

— Али, то је изван наших могућности. Ово је робот.

— Шта? Шта сте то рекли?

— Погледајте ове очи. Савршене минијатурне ТВ камере. А ово овде је антена. Мора да је преносила читаву ову сцену на неко место.

...

На једној далекој планети окупаној светлошћу зеленог сунца, телевизијски гледаоци су се буквално ваљали од смеха.

— ... и све се, мимо очекивања, завршило драматично — чуо се глас водитеља. — Тиме смо стигли до краја данашњег емитовања наше омиљене телевизијске серије „Парада планета“. Овога пута приказали смо вам уживо једну планету коју њени житељи зову „Земља“. Сигуран сам да сте уживали гледајући њихове необичне обичаје, понашање и начин мишљења. Немојте пропустити да укључите своје пријемнике следеће седмице у исто време.

аутор	врста	омота-	нарти	кед-	показ-	упор-	кози	надрма-	муш-
BeMak	пика,	вати,	по-	робо-	на за-	ност	ипа	спасени-	ко
	пори-	зави-	мрет	др-	мени-	духа	иви-	је бабо-	ите од
	пик	јати		во	ца		не	вик	пита
ПЛОЧА									
ЗА ПОТ-									
КЛИВА-									
НЕ КО-									
НЕА									
ГРАД									
У СР-									
БИЈИ									
РАВЛАК									
РАСТО-									
ЈАНЕ									
ТРЕКА	ДРВЕ-								СНА-
ЕРА У	НА								ЖАН
РАЗВНТ.	КА								
ЗЕМЉЕ									
СЕКРЕ-					ДОНЕ-	ПОЛУ-		"ЛОД"	
ТАР ЦК					ТИ НА	ОСТВО		ПЛАТИ	
СКОДА					СВЕТ	У СРЕД-		КА-	
ОРЕШКИ					ЈАРЕ	НОО АЛЕ-		НАП	
						РИЦИ			
ЗВУК			ОРУКА-						
ЗА ДО-			НА СИЛА						
ЗИВА-			"ВОПТ-						
НЕ			АМПЕР"						
МАЊА									
КРИВИ-									
НА ЗАВО-									
ПУТА									
ПРИПЧ-							ПРЕ-		УКРАС
НО							ВРЕ-		НА НА-
ТА-							МЕН		РОДИО
НАК									НОШНИ
ЗАЧН			РОМАНД						
ИВАН			ЭПТАКИ-						
			ЗА						
			ДАТИОП-						
			РОШТЕЊЕ						
ЗНАК		ПРИ-		ПИСАЦ					
ЗА		СЕБ-		ЗВЕВО					
КИСЕО-		НОСТ		ПОСЕДО-					
НИК				ВАТИ					
ОСОБА									
КОЈА СЕ									
ИСПИТУ-									
ЈЕ									
РУЖ							Б.А.		
ЗА							НАТЈУ-		
УСНЕ							ТИТИ		
ИДЕАЛНО	ВРСТА				ИМЕ И	ПОРАБ-		ФИЛМ-	ДЕСНА
ТИЧКА	ЭПИЈЕ,				ПРЕЗИМЕ	НАВА-		СКА	ПРИТО-
ФИЛОЗО-	УДАВ				ЗАПРЕ-	ТИ		ЭВЗДА	КА ДУ-
ФИЈА					БАЧКЕ	(СТР)			НАВА
ПЛАТОНА					ГЛУПИНЕ				
КОЈИ									
ИМА									
ОБЛИК									
ПРЕТЕ-									
НА									
СТРУЧ-									
НАЦИ									
ЗА ПА-									
ТИНСКИ									
ЈЕЗИК									
ФРАНЦ.									
ПЛУТИ-									
НА ЖИ-									
РАРДО									
НАШ									
ШАХИСТ									
БОРА									
"ВОР"									
У									
Р									
НЕОБУ-									
ВЕНИ									
НИКОЛА									
ТЕСЛА									
"ИС-									
ТОК"									
ПРОВД,									
РАЗО-									
НОДА									
100m²									
МАЧЕ									
(мн.)									

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРРАВНО: Поправити, обрађивач, предавати, Латини, ић, Отилија, и, чили, Енс, а, оцрити, ти, аа, Ман, кист, стари, пратилац, градирати, раге, Анеј, етилен, ља, дика, ип, т, Ито, анали, цимет, шав, А, Електра, Одемира, називати, С, Мијат, крт, Братск, ар, РИ, окасено, асириолог.

ПРИЧЕ О НАШИМ ГРАДОВИМА —

ИМОТСКИ

У ЈЕЗЕРУ ГАВАНОВО БЛАГО

Испод застрашујуће моћних плећа Биокова, која бране прилаз до мора, краш се указује у пуној суровости и — лепоти. Наиђе ли неупућен путник у овај крај љутих змија и широких срца, скромног певања, а велике песме, понеће заувек у себи свуда присутну супротност. Јер, како може наоко сурово поднебље да подари делом свету тако људску, болну и величанствену баладу као што је „Хасанагиница“ коју је италијански биолог и путописац Алберто Фортис објавио 1774. године у знаменитом „Путовању у Дал-

мацију“. Највероватније је да је Фортис трагичну песму забележио по причању или певању своје газдарице Станке из околине Имотског. Иначе, разне верзије ове песме којој се дивио и сам Гете, и данас живе у имотском крају, где се гусле још чују у готово свакој кући.

Имоћане, светске путнике, који одувек одлазе на „рађу“ (у печалбу), знају по вредноћи, оштроумности и упорности. Мало је места на нашој планети где нема људи пореклом с овог крша. Многи велики листови могу да позавиде локал-

ној „Имотској крајини“ која се чита на свим континентима, па уопште није „локална“. Да необичност буде већа, Имотски тек сад гради фудбалско игралиште, а годинама даје репрезентативце! Где и како ти момци науче да шутирају „балун“?

Из врелог камена изникао је камени град, у коме се, пазарним даном, на пијаци „мерцедесима“ довози прошлост: рукотворине, суво месо, народне ношње...

Овде, на „промеђи Далмације, Босне и Херцеговине, природа је у много чему била шкрта, сем у

два ударја: дала је Имотској крајини много камена и још више сунца, што је људе натерало на радиност, упорност и бистрину. Земље и воде је мало, али што ту роди, слатко је и племенито, па било то надалеко чувено грожђе од којег се прави вино на гласу, златножут дуван, крупан бадем или мирисан пршут који зими суши дим од лозовог трсја под налетима буре са снеговите Чврснице. Није онда ни чудно што Имоћани, поред већ познатих „сила“ (вечерњих седељки, уз разговор и песму), организују и Бакусове свечаности. Нова, савре-

мена винарија, која производи 26 разних врста пића, са капацитетом од 2000 вагона, трећа је по величини у Југославији. Када се свему дода и изузетан овчији сир из мешине, јасно је што је Имотски, само педесетак километара удаљен од Макарске, све више мека разних туриста. Забавник је у прилици да први објави и податак да је већ готов пројекат за аеродром у савршено равном Имотском пољу. За неколико година, многим Имоћанима на раду широм света и мноштву гостију овај привлачни део Далмације биће још ближи.

1

2

3

5

6

7

4

1.

„СТЕЊАК МРАМОРНИ ЋУТИ ГОВОРОМ СЦЕНА НА БОКУ...”

— Разни налази, остаци давних времена и народа, казују да су Имотски и околина били насељени од памтивека. Поред древних друмова још се налазе велики богумилски стејци, као овај на фотографији, снимљен у селу Пролошцу. Са једне његове стране, при самом дну, рељефно је представљено коло.

2.

У ГОМИЛУ СТРОГЛАВ — Изнад Имотског се налазе остаци прастаре тврђаве (на фотографији) за коју се не зна поуздано ко је и када саградио. Одатле пуца видик на каменита брда, плодно Имотско поље и суро Биоково. Иначе, овај далматински градић, који по начину градње много подсећа на приморска места, спомине се у средњовековним изворима као „тврди град“ у жупи Имоти. Међутим, први познати податак сачуван је у спису знаменитог Константина VII Порфирогенита из средине 10. века, који га убраја међу једанаест жупанија у Хрватској. Наилазила је затим босанска, турска, хрватско-угарска и млетачка власт. О свему томе остало је трагова у народним предањима и песмама које су у Имотској крајини живе и данас. Тако се у народној песми спомиње извесни Иван-бан и утврђење у Имотском:

Књигу пише Иван-бан
Својој љуби на диван
Да је липо покопан
Под Имотски вели град
У гомилу стрмоглав.

3.

КАЗНА ЗА ОХОЛОСТ — Недалеко од центра Имотског, испод тврђаве, налази се познато крашко језеро — Плаво или Модро. За постанак овог необичног језера, кристалне, тамноплаве воде, народ је везао занимљиву легенду. По њој, на месту где је сада језеро, некада се уздицао дворца богаташа Гавана и његове супруге. Једног дана, њој је дошао просјак и замолио мало хлеба. Охола Гавановица одбила је дошљака, на што је он проклео и запретио божјом моћи. Међутим, властелинка је, наводно презриво одговорила: „Шта ће мени Бог твој, док је мени Гаван мој!“ Истог тренутка земља се отворила, нестало је и сјајног дворца и охولة богаташице. На том месту настало је ово језеро.

4.

ОГЛЕДАЛО ЗА ОБЛАКЕ И ПТИЦЕ — Поред Плавог или Модрога, у околини Имотског налази се још осамнаест већином сувих крашких језера. Најчудесније, најлепше и најдубље је такозвано Црвено језеро, названо тако због црвенкастих стена које се у облику левка уздижу изнад овог врло ретког природног феномена. До плаве и потпуно чисте воде, у којој несметано живе пастрмке, силaze само најхрабрији и највештији. Надморска висина дна овог језера је само четири метра, а дубина 254 метра, па је Црвено међу најдубљим језерима на свету. Са видиковца, односно врха овог левка до дна има 323 метра. Оду-

век су се момци из Имотске крајине такмичили ко ће добацити камен до воде и усталасати је, али то могу само врло ретки.

5.

„МАЛЕНА МЈЕСТА СРЦА МОГА...” — Године 1891. у Вргорцу, такође у Далматинској загори, рођен је један од наших највећих песника — Тин Ујевић. Одатле, из старе турске куле, где је дошао на свет, кренуо је на своја чувена лутања. У Имотском је ишао у школу и заувек је понео топло сећање на овај врели крај. „Ја вапим жарки илинштак...“, певао је. Имотани су му пре две године на градском тргу подигли први споменик у нашој земљи, рад Тиновог земљака Круне Бошњака. Иако скроман по лепоти, Имотски је надахнуо великог песника да напише: „Малена мјеста срца мога, споменак Брача, Имотскога“.

6.

БЛАГО У ПОДРУМУ — Поред завичајног музеја предмете из прошлости Имотског и околине чува и фрањевачки самостан. Сем занимљивих етнолошких експоната, у овом подруму (на фотографији) и у врло богатој самостанској библиотеци чувају се ретки стари рукописи и књиге, међу којима и издање знаменитог епа Ивана Гундулића „Осман“ из 1778. године. У овом разноликом и још несређеном музеју налази се и податак да се 1928. цео Имотски отровао — жаблим месом. Смртних случајева, срећом, није било.

7.

ШПАНЦИ ИЗ ИМОТСКЕ КРАЈИНЕ — Одувек су житељи овог дела Далмације били бунтовни, о чему сведочи и историја. Мање је познато, на пример, да из Имотске крајине потиче око 60 шпанских бораца чиме може да се похвали ретко који крај наше земље. Око 4500 Имотана учествовало је у НОБ-у. Погинулима у борби с немачким јединицама и усташама подигнут је пре неколико година овај споменик, рад Антуна Аугустинчића. Иако још није тачно утврђено где је рођен Алекса Дундић, славни јунак октобарске револуције, Имотани сматрају да је он њихов земљак, па су му, уз шпанске борце и учеснике НОБ-а подигли спомен-плочу.

8.

КАМЕНЧИЋИ ИЗ ЦЕЛЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ — Поред изврских узгајивача грожђа, оваца, дувана, поред чувених клесара и градитеља, Имотски је познат и као завичај песника и ликовних уметника. Већина њих дарује понеко дело родном крају. Тако је Слободанка Матић—Ковач поклонила имотској винарији импозантан мозаик са мотивима из Имотске крајине, површине 90 квадратних метара. У њега је уграђено четири тоне венецијанског стакла, а каменчићи потичу из свих крајева Југославије.

Иван Лончар

Снимио: Љубомир Патрновић

Као зидање Скадра

Желела бих да знам када је саграђена зграда Скупштине СФРЈ? Молим те да ми одговориш и ко је пројектовао?

Соња,
Алекса Шантић

На месту где се некада налазила Батал-цмија, 26. августа 1907. године окупила се маса света у којој је, поред Београђана, било и становника других градова Србије али и оних места која су се налазила под аустро-угарском окупацијом, да би присуствовали свечаном полагању камена-темеља будуће скупштинске зграде. Скице за зграду израдио је Јован Илкић (1867—1917), један од најпознатијих београдских архитеката с краја 19. и почетка 20. века. По њима је израђен и дефинитиван план.

Пошто је обављен верски обред освећења, положен је камен темељац. Следеће две године радови су брзо напредовали али је онда понестало новца. У међувремену су изграђени темељи, сутурен и камени цокл. Тек што је у септембру 1911. године прикупљено нешто средстава и поново почело да се ради, дошли су балкански ратови. По њиховом завршетку градилиште је оживело али и овог пута за кратко: почео је први светски рат. Изградња скупштине настављена је тек 1920. и радило се пуном паром све до 1926. Тада је зграда подигнута до крова, покривена, а завршена је и фасада. Занимљиво је споменути да је

1917. године умро архитекта Илкић и да су његови планови пропали у току рата. Зграда је даље грађена према нацртима његовог сина Павла, на основу идејних скица.

Нови прекид трајао је све до 1935. године а приписује се краљу Александру I који је, према доста раширеном веровању, спречавао извођење завршних радова страхујући да ће се обистинити пророчанство по коме је требало да погине чим се заврши зидање ове зграде. У априлу 1935. краљ је већ био мртав и радови су настављени да би потрајали до октобра следеће године. Освећење зграде извршено је 18. октобра у присуству чланова владе, народних посланика, сенатора и других званица. Прва седница одржана је два дана касније.

За зграду Скупштине везани су и неки од најзначајнијих догађаја наше послератне историје: 29. новембра 1945. године у великој дворани је на заједничкој седници два скупштинска дома народни посланик Синиша Станковић прочитао Декларацију о проглашењу Федеративне Републике Југославије. На првом ванредном заседању одржаном 27. јуна 1950. на одвојеним седницама Савезног већа и Већа народа усвојен је закон о управљању државним привредним предузећима и вишим привредним удружењима од стране радних колектива. Три године касније, 14. јануара 1953. на заједничкој седници којом је руководио Јосип Видмар, Савезно веће и Веће народа изабрали су Јосипа Броза Тита за Председника Републике.

Тишова Кореница

Редовна сам читатељка „Забавника“ и видим да одговарате на заиста разноврсна питања. Надам се да ћете то учинити и на моје, интересује ме да ли је Титова Кореница то име добила 1943. или 1945. године?

Марина Николић,
Београд

Кореница је прво место у Југославији које је понело Титово име, други је Титоград а треће Титово Ужице. Датум проглашења Коренице Титовом је 5. октобар 1945. године.

Није касно за флаушу

Као мала веома сам волела класичну музику и жарко желела да свирам виолину или клавир. Међутим, до остварења мојих жеља није дошло јер се родитељи нису слагали са њима. После дужег времена успела сам да их убедим и уписала виолину, али они су се брзо предомислили. Сада се моји родитељи налазе на привременом раду у иностранству а бака код које сам остала нема ништа против тога да научим да свирам неки инструмент. На жалост, за виолину и клавир сада је касно. Молим те да ми одговориш да ли сада могу бар флауту да научим да свирам?

Гога
Београд

У музичку школу примају се деца од 7 до 10 година старости. Онима који су „престарели“ преостaje, као и теби, да се одлуче за неки од дувачких инструмената. Дакле, напред с флаутом!

Сиројо чубана шајна

Желела бих да знам какве су то слике на уљаном платну? Гође може да се набави платно за сликање? Такође ме интересује о каквом је уљу ријеч и где се оно може набавити те одакле води поријекло моје име?

Снежана,
Тузла

Уљано сликарство, не уљано платно, је начин сликања бојама којима као везивно средство служи ланено, орахово, маково или

сезамово уље. Уљане боје се у полутекућем стању наносе четкицом на подлогу за коју може да послужи ланено платно затегнуто на дрвени оквир, дрво, картон или метал. Предност сликања овим бојама је у њиховом сјају и транспарентности која омогућава постизање финих прелаза и тонова. Осим тога, лако се комбинују с другим материјалима и техникама. Будући да се суше полако, допуштају накнадне корекције и досликавање. Међутим, то им је уједно и мана: напиме, споро сушење приморава сликара да брзо скицира.

Уљане боје користе се још од средњег века када су имале двоструку примену: да заштите дрвене скулптуре и предмете од влаге али и да их оживе. У сликарству је први почео да их примењује Јан Ван Ајк (око 1390—1441), творац фламанске сликарске школе 15. века. По неким записима, у Италију су уљане боје стигле посредством Антонела да Месине који је, како се сматра, боравио у Холандији одакле их је и донео између 1460. и 1470. Кад су у питању уљане боје, додаћемо још да су их некада припремали сами сликари по рецептима које су љубоморно чували. Данас се ове боје производе углавном индустријски а проценат уља у њима је стандардан. Продају се у тубама а могу да се нађу у продавницама сликарског материјала и прибора у књижарама. У Београду, уљане боје се продају у продавници „Уметник“ у Вациној 20. То исто важи и за платно за сликање.

Што се тиче твог имена, оно, као што смо недавно писали, потиче од именице снег.

Правац — Панонија

Молим те да напишеш нешто о пореклу Мађара и о томе одакле су дошли?

Терушка
Сремска Митровица

Мађари су номадски народ угро-финског порекла. Прадедовина су им биле азијске степе у сливу река Каме и Бјелаје на западној страни Урала које су почели да напуштају у таласима. Први је у нову домовину стигао заједно са Аварима у 8. веку а

други, предвођен Арпадом, оснивачем мађарске државе и династије Арпадовића, 896. године. Да би обезбедио боравиште својим поданицима, он је најпре морао да покори раније настањена словенска племена а то је значило крај њихове, такозване, Великоморавске државе.

ЗАБАВА — РАЗОНОДА — ЗНАЊЕ

НАУЧИТЕ БРИЦ, ПРЕФЕРАНС КАНАСТУ, ПОКЕР ПАСИЈАНС, ХЕКС, ХАЛМУ, ХАШАМИ ШОГИ, КОНО И ЈОШ 25 УЗБУДЉИВИХ РАТНИХ И ЛОГИЧКИХ ИГАРА И ВЕШТИНА СВИХ НАРОДА СВЕТА ЗАБАВИТЕ ДРУШТВО ЕФЕКТИМ МАЋИОНИЧАРСКИМ ТРИКОВИМА (ГЛАВА КОЈА ГОВОРИ, ЧАРОБНИ ОРМАР И ЈОШ ПРЕКО 50 ТРИКОВА СА КАРТАМА БРОЈЕВИМА И ШИБИЦАМА И 16 ПРВОРАЗРЕДНИХ ОПТИЧКИХ ИЛУЗИЈА — ТАЈНИ ВЕЛИКИХ МАЋИОНИЧАРА РАЗОНОДИТЕ СЕ РЕШАВАЈУЋИ ПРЕКО 150 ОРИГИНАЛНИХ ЕНИГМАТСКИХ ПРОБЛЕМА (ЛАВИРИНТИ, БРЗАЛИЦЕ, ЗАГОНЕТНЕ ПРИЧЕ, ГЛАВОЛОНИ) 200 слика и цртежа.

- ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЕНИГМАТИКЕ • 101 ПРОБЛЕМ
- МАЋИОНИЧАРСКИ ТРИКОВИ • ДРУШТВЕНЕ ИГРЕ

Свака књига 150 дин. Две књиге 260 дин. Три књиге 350 дин. ЧЕТИРИ књиге САМО 420 дин. Наручите на адресу: ЗАБАВА, ФАХ 150,11070 БЕОГРАД. Шаљемо одмах, плаћате кад примите.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Ане Велев, 91400 Титов Велес, Крсте Мисиркова 28 II/8 — воли све што воле млади

Радојка Јовановић, 15357 Клење, Кокановић шор 13 — 14 година, воли забавну музику, сакупља фотографије Сребрних крила и шналице

Дејана Видаковић, 71000 Сарајево, Раве Јовановића 17/I — 11 година

Тања Мишић, 11400 Младеновац, Рада Кончара 14 — 13 година

Скупа марка

Пре неколико година прочитао сам у једној твојој рубрици да је најскупља марка у нашој земљи штампана поводом конгреса есперантиста. Интересује ме колика је каталожна вредност поништеног примерка ове марке?

Саша,
Димитровград

Каталожна вредност поништеног примерка марке која те интересује је 12 хиљада динара.

Где са збирком?

Имам збирку старог новца који бих желела да продам, неки примерци су из 1745. године, па те молим да ми даш адресу неког коме бих могла да је понудим.
Читаатељка
из Борче

РЕШЕЊЕ ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

Док је разговарао са чика-Марком, командир је приметио да му је са леве ноздрве огуљена кожа. Та повреда је, претпоставио је, могла да буде нанета гломазним Ратковим прстеном. Према томе, ако је он био тај који је тукао старца, Небојша је тај који је отео сат.

Збирку коју имаш најбоље је да понудиш неком од нумизматичара који се уторком окупљају у Београду, у Галерији фресака, Цара Душана 20, између 14 и 18 часова.

Слово закона за сџаницу

Желео бих да направим радио-станицу. Чуо сам да је то могуће и са радио-предајником док као пријемник може да послужи и обичан радио. Интересује ме да ли радио-предајник може да се купи у Радио-клубу „Никола Тесла“? Још бих те молио да објавиш његову адресу.

Томислав Степановић,
Маршала Тита 208/11
Трстеник

Како су нам у „Николи Тесли“ рекли, предајник који желиш да купиш добиће током октобра. По којој цени, то у тренутку када

смо разговарали нису могли да знају. Стара цена, за предајнике са микрофоном, била је 780 динара.

Хтели бисмо још да ти напоменемо да је поседовање радио-станице регулисано законом. Да би могао да је имаш мораш пре свега да будеш пунолетан, члан неког радио-клуба и да положиш испит за оператора.

Незахваљан посао

У разговору с друговима често чујем мишљење да САД имају толико оружја да их ниједна друга земља не може достићи. Међутим, ја мислим да ни САД ни СССР не говоре о томе колико оружја заправо имају и да то нико у свету не зна. Шта мислиш ко је у праву, ја или моји другови?

Небојша Милићевић,
Вишеслава Бугариновића 12
Својино

Ко коликим војним потенцијалима располаже је строго чувана тајна. Несумњиво је само једно: ни у САД ни у СССР они нису мали а давати предност једној и

ли другој земљи може у овом тренутку да буде веома незахваљан посао. Ипак, напоменућемо да је амерички председник Реган одлучио да за извесно време „заледи“ преговоре о разоружању све док се не буде „поправио амерички војни положај“ који су, по њему, његови претходници занемарили.

Ако не ћромакне...

У једном од бројева прочитао сам писмо нашег читаоца који је желио да му помогнете да нађе појачало јачине 15—20 вати, па вам се обраћам са молбом да ми пошаљете његову адресу.

Емил Ковачевић,
Виченца из Кастра 6
Пула

Адресу читаоца чије смо писмо објавили немамо: да смо је нашли на полеђини коверте свакако бисмо је објавили. Преостаје једино да се он теби јави, ако прочита твоје писмо.

Семенка умесно саднице

У једном од ваших бројева прочитао сам занимљив чланак о напу и видео слику његовог цвета. Из текста се види да ова биљка се врло декоративним плодовима и цветовима може да се гаји и ван медитеранског подручја па сам дошао на идеју да га и ја засадим. И управо због тога вам се и јављам с молбом да ми одговорите где могу да купим садницу нара?

Новак Радовановић,
Лењина 8
Сремски Карловци

У Београдским „Расадницима“ садница нара, бар тако су нас обавестили, нема. Ипак, није све изгубљено. Треба само купити плод, он с јесени може да се нађе

и у нашим продавницама, и неколико семенки извадити и посадити у саксију. Из њих ће свакако нићи неколико младица које затим у пролеће треба пресадити у башту.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Први број Политикиног забавника
изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаци, др Радослав Бокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ђеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Милић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну наизмену НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	\$ 65.—
СР НЕМАЧКА	DM 115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr. 107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr. 267.—
ШВЕДСКА	Škr. 271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну наизмену ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

